

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Pszichológia Doktori Iskola
Evolúciós és Kognitív Pszichológia Doktori Program

PÁRKAPCSOLATOK ALAKULÁSA A 21. SZÁZADBAN

**Ellenszolgáltatáson alapuló párkapcsolatok az evolúciós
pszichológia szemszögéből**

Ipolyi Dóra

Doktori (Ph.D) értekezés

Témavezető: Dr. Meskó Norbert, PhD

Pécs

2022

„A fölnőttek (...) szeretik a számokat. Ha egy új barátunkról beszélünk nekik, sosem a lényeges dolgok felől kérdezősködnek.

Sosem azt kérdezik: "Milyen a hangja?" "Mik a kedves játéka?" "Szokott-e lepkét gyűjteni?"

Ehelyett azt tudakolják: "Hány éves?" "Hány testvére van?" "Hány kiló?" "Mennyi jövedelme van a papájának?"

És csak ezek után vélik úgy, hogy ismerik.”

„- Nálatok - mondta a kis herceg - az emberek egyetlen kertben ötezer rózsát nevelnek. Mégse találják meg, amit keresnek.

- Nem találják meg - mondtam.

- Pedig egyetlen rózsában vagy egy korty vízben megtalálhatnák...

- Minden bizonnyal - feleltem.

- Csakhogy a szem vak - tette hozzá a kis herceg. - A szívünkkel kell keresni.”

Antoine de Saint-Exupéry: A kisherceg

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	6
2	EVOLÚCIÓS MEGKÖZELÍTÉS	9
2.1	Párválasztás	9
2.2	A szerelem szerepe a párválasztásban	10
2.3	A szerelem hat típusa	12
2.3.1	Eros, az idealizált szerelem	12
2.3.2	Ludus, játékos szerelem	12
2.3.3	Storge, baráti szerelem	12
2.3.4	Mania, kényszeres szerelem	13
2.3.5	Pragma, ésszerű szerelem	13
2.3.6	Agape, önfeláldozó szerelem	13
2.4	Fizikai vonzerő hatása a párválasztásra	15
2.4.1	A női mell	15
2.4.2	Derék- csípő arány	16
2.4.3	Testalak	16
2.4.4	Az arc jellemvonásai a fizikai vonzerő tekintetében	16
2.5	Párkapcsolati instabilitás	17
2.5.1	Konfliktusok hatása a párkapcsolati instabilitásra	19
2.6	Szexuális stratégiák	20
2.7	Szexuális hűtlenség	21
3	TÁRSKERESÉSI SZOKÁSAINK ÁTALAKULÁSA AZ INTERNET ÉS A TELEKOMMUNIKÁCIÓS TÉR HÓDÍTÁSÁVAL	22
4	SUGAR- KAPCSOLATOK	24
4.1	Korábbi Sugar kapcsolatokat vizsgáló kutatások és az alkalmazott vizsgálati módszerek	27
5	VIZSGÁLATOK	31
5.1	Első vizsgálat: Fiatalkori párkapcsolatok működése	31
5.1.1	Célkitűzés	32
5.1.2	Anyag és módszer	32
5.1.3	Eredmények	32
5.1.4	Összefoglalás	35

5.2	Második vizsgálat: A sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív fiataloknak: fejlesztés és validálás	37
5.2.1	Elméleti bevezető	37
5.2.2	A kutatás céljai	42
5.2.3	Hipotézisek és predikciók	43
5.2.4	Módszer	44
5.2.5	Eszközök	48
5.2.6	Eredmények	49
5.2.7	Megbeszélés	52
5.2.8	Korlátok	54
5.2.9	Következtetések	54
5.3	Harmadik vizsgálat: A sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív időseknek: fejlesztés és validálás (ASR-OMWS)	56
5.3.1	Elméleti bevezető	56
5.3.2	A tanulmány célja	57
5.3.3	Módszer	58
5.3.4	Eszközök	59
5.3.5	Eredmények	60
5.3.6	Megbeszélés	62
5.3.7	Korlátok	63
5.4	Negyedik vizsgálat: A sugar kapcsolat elfogadása: külső-belső motiváció, kötődési elkerülés, önértékelés	64
5.4.1	Elméleti bevezető	64
5.4.2	Kutatási célok	67
5.4.3	Módszer	68
5.4.4	Eszközök	68
5.4.5	Eredmények	69
5.4.6	Megbeszélés	72
5.4.7	Korlátok	74
5.5	Ötödik vizsgálat: A sugar kapcsolat elfogadása és a sötét személyiségjegyek összefüggései	75
5.5.1	Elméleti bevezető	75
5.5.2	A kutatás céljai	78
5.5.3	Módszer	79
5.5.4	Eszközök	80
5.5.5	Eredmények	81
5.5.6	Megbeszélés	83
5.5.7	Korlátok	85
5.5.8	Következtetések	85
6	ÖSSZEFOGLALÁS	87
7	FELHASZNÁLT IRODALOM	95

8	MELLÉKLETEK	114
9	A SZERZŐ A TÉMÁHOZ KÖTŐDŐ PUBLIKÁCIÓI, MEGJELENÉSEI	138
10	KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	140
11	EREDETISÉGNYILATKOZAT	141

1 Bevezetés

Többségünk számára életünk során alapvető szükséglet, hogy megtaláljuk társunkat, akivel bensőséges kapcsolatot alakíthatunk ki. Az evolúciós pszichológia szerint párválasztási preferenciáink olyan mentális programok, amelyek meghatározott módon szabályozzák viselkedésünket és irányítják párkapcsolatainkat. A vizsgálatok nagy részéből az derül ki, hogy a hosszútávú párkapcsolatok és a házasságok túlnyomó többségében evolúciós stratégia mentén szerveződnek (Bereczkei és Csanaky, 1996).

A párválasztás során fontos szerepe van a szerelemnek, az egyik fontos funkciója a párválasztás érzelmi megalapozása, amely bonyolult tudatos és tudattalan értékelő folyamat során alakult ki. A párválasztás gyakran egy intenzív vonzalommal kísért érzelmileg fűtött döntésen alapul, ami a különböző egyéniségű emberek összehangolódását segíti az életben (Bányai és Varga, 2013). Eltérő elméletek szerint többféle szerelem létezhet, az összehangolódás pedig nem mindig célja annak (Lee, 1973). Megfigyelhető még a homogám vonzalom és az asszortatív párválasztás is, amely lényege, hogy az egyén a hasonlóságot keresi társában (Gyuris, Bereczkei és Járai, 2010). A párkapcsolat későbbi szakaszában a konfliktuskezelési készségek fontosabbá válnak, amelyek elengedhetetlenek a kapcsolati elégedettség kialakításához (Lakatos és mtsai., 2020). Fogyasztói társadalmunkra jellemző az elhasználó, felhasználó attitűd, amely a párkeresésben és a párkapcsolatok létrehozásában is megmutatkozik (Minina, Masè és Smith, 2022), a problémák megoldása helyett gyakran a kapcsolat megszakítása vált jellemzővé (LeFebvre és mtsai., 2019).

Az évtizedek során társkeresési szokásaink az internet és a telekommunikációs tér hódításával egyre inkább átalakultak: a hagyományos helyszínek és alkalmak (iskola, munkahely, lakóhely, szabadidős tevékenységek) mellett teret nyertek maguknak az online felületek, társkereső szolgáltatások (Dormán, 2005). Ezen fejlesztések egyik következménye, hogy a személyes találkozást megelőzően a felhasználók minél szélesebb körben számba vehetik a különböző, számukra fontosnak vélt szempontokat. Ahogy később részletezzük, napjainkra megjelentek az azonnali kölcsönös szimpátián alapuló mobilalkalmazások (applikációk), amelyek tovább gyorsították a párválasztási folyamatot (Botnen és mtsai, 2018).

A párválasztás mellett a szexuális viselkedésünket döntő mértékben befolyásolják az ivari szelekció által létrehozott pszichológiai mechanizmusok, amelyek az ember evolúciójában fontos szerepet játszottak (Cartwright, 2016). A szexuális szelekció eltérő módon működik

a két nem tagjainál, ugyanis mind a férfiaknak, mind a nőknek különböző reprodukzív érdekei vannak, amelyek ennek megfelelően különféle viselkedési adaptációkat hoztak létre (Puts, 2016). A férfiak nagyobb érdeklődést mutatnak a rövidtávú kapcsolatok iránt, mint a nők, azonban az egyének között eltérő a szexuális érdeklődés intenzitása és az elköteleződés mértéke, amelyet a genetikai, környezeti hatások befolyásolnak (Mazur és Booth, 1998).

Társkeresési szokásaink megváltozásával az interneten is megjelentek a tranzakcionális szexuális kapcsolatokat közvetítő oldalak (Ipolyi és Molnár, 2018). A tranzakcionális szex olyan tranzakciókat jelent, amelyekben az egyik partner erőforrásokat, javakat és támogatást biztosít a másik közvetlen szexuális elérhetőségéért cserébe (Ranganathan, 2016). Ezek a javak akár ajándékok, készpénz, ingóságok és ingatlanok formáját is ölthetik, amely anyagi és egyéb javak a kapcsolat elsődleges motivációjának tekinthetőek (Hoefinger, 2013). Az emberi történelem során a párválasztást összetett biológiai-pszichológiai-társadalmi folyamatok befolyásolták, amely a modern populációkban is meghatározó (Buss és Schmitt, 1993, 2019). Vizsgálatunk során abból a feltételezésből indulunk ki, hogy a Sugar-kapcsolatok kialakítása mellett az érintett egyének ilyen folyamatok mentén döntenek.

A dolgozat felépítése és célja

Jelen disszertáció a bevezetést követően összefoglalja a párválasztással kapcsolatos evolúciós pszichológiai megfontolásokat, köztük a párválasztást, a szerelem jelenségét, a fizikai vonzeró szerepét. Ezt követően foglalkozunk a párkapcsolati konfliktusok kérdésével, valamint a különböző szexuális stratégiákkal és a szexuális hűtlenség jelenségével. Dolgozatunk további szakaszában ismertetjük a társkeresési szokások megváltozását a XXI. században, amelyben nagy szerepet játszott az információ-kommunikáció technológia fejlődése. Az online társkeresés jelenségét követően foglalkozunk a Sugar-kapcsolatok jelenségével, amely a megváltozott modernkori technológiai környezethez alkalmazkodva az online térben új közvetítő eszközökkel gyarapodott. A szakirodalmi és kontextuális háttérrel adó fejezeteket követően ismertetjük az elvégzett vizsgálatokat és következtetéseiket, amelyet a disszertáció összegzése követ.

A témaválasztás gyökere a szerző korábbi tanulmányaiból adódó szakmai és tudományos érdeklődése, amely életútját végigkíséri alapszakos vizsgálataitól kezdődően. A párkapcsolatok minőségét eredendően interdiszciplináris szemszögből közelíti, amely a disszertáció különböző szakaszaiban is megjelenik.

Az első vizsgálat során igyekeztünk feltérképezni a fiatalok párkapcsolatainak minőségét és kideríteni, hogy mely tényezőknek van befolyásoló szerepe azok alakulására. Célunk volt egyúttal felmérni az alkalmi kapcsolataik számának alakulását és konfliktuskezelési szokásaikat is.

A disszertációban ismertetett további vizsgálatok célja a sugar kapcsolatok elfogadását mérő eszköz kifejlesztése, valamint annak validálása az intim partner- és szexuális kapcsolatok pszichológiai működésének egyéb mutatóival. Túlmutatva ezen, kitérünk a sugar kapcsolatok elfogadása és az intim partnerkapcsolatokban tanúsított önhasznosító viselkedés kérdésére, vizsgálva a játékos szerelmi stílus és a korlátlan szocioszexualitás összefüggéseit.

A dolgozat során teszteltük a sugar kapcsolatok elfogadása és a szociálisan averzív személyiségjegyek közötti várt összefüggéseket fiatal felnőtt nők és férfiak körében.

Jelen munka szintetizálja az elmúlt évek Sugar-kapcsolatokat érintő vizsgálatait, amellyel célja hozzájárulni ezen nemzetközi tudományos figyelemmel bíró kutatási terület fejlődéséhez.

2 Evolúciós megközelítés

2.1 Párválasztás

Az emberek eddigi evolúciós történelmük során olyan viselkedési hajlamokra, attitűdökre, érzelmekre szelektálódtak, amelyek mélyen befolyásolják az emberek szexuális és családi életét (Cartwright, 2016). A párválasztás, amely eredményességét számos tényező befolyásolja, ilyen terület. A hosszú távon eredményes, működő kapcsolat kialakítása szempontjából fontos szem előtt tartani ezen tényezőket. Ahhoz, hogy a párkapcsolatunkban boldogok legyünk, preventív, kríziseket megelőző szándékkal kell rendelkezni. Egy párkapcsolatra fel kell készülni, fontos hogy végiggondoljuk mit várunk el magunktól és a társunktól a kapcsolat során. Mindkét fél hoz magával tapasztalatokat, szociális mintákat és nevelési hatások befolyásolta tulajdonságokat. Majd a két félből lesz egy közös egész. Kialakítanak egy harmonikus párkapcsolatot úgy, hogy a hozott tulajdonságaikat egyesítik. Egy kapcsolat attól lesz boldog és sikeres, hogy a társak egymás rossz tulajdonságait is megértik és tolerálják azokat, alkalmazkodnak egymáshoz (Bagdy, 2011).

Párválasztási preferenciánkat, nemi szerepeinket, másik nemmel kapcsolatos attitűdjeinket több evolúciósan kialakult pszichológiai mechanizmus irányítja. Párválasztásunk során mindannyian kiértékeljük a másik nemhez tartozó személy reproductív értékét vagy párértékét. A párválasztás során a szexuális szelekció elmélete szerint elsősorban annak a nemnek a képviselője számára szükséges jobban átgondolni és megfontolni a párválasztást, amelyik többet fordít az utódokra, amely természetesen nem jelenti azt, hogy kizárólag ők érdekeltek a párválasztás során. A másik fél ugyancsak figyelmet fordít a párjuk testi kondíciójára, szexuális jelzéseire (Symons, 1979; Buss, 1994). Az evolúció során kialakult preferenciák segítségével mérjük fel a leendő párunkat, párválasztásunk során univerzális kritériumokat követünk, amelyek a Sugar kapcsolatok melletti döntésben is megjelenhetnek:

- erőforrások birtoklásának jövőbeli lehetősége: a nők fontosabbnak tartják a magasabb státusz meglétét a jó anyagi kilátások tekintetében, mint a férfiak (Bryan, Webster és Mahaffey, 2011);
- preferált életkor: a nők néhány évvel idősebb férfiakat részesítik előnyben a választásaik során (Townsend és mtsai, 1995);
- felfelé házasodás (hipergámia): a nők többnyire olyan férjet választanak, akinek az anyagi háttere, státusza magasabb az övékéénél, hogy lehetővé váljon az általuk

birtokolt erőforrások megszerzése, amely önállóan nehezebben megszerzhető (Buss és Barnes, 1986);

- preferált, attraktív megjelenés (Lyons, 2019);
- reprodukív érték: ez mindkét nem számára elengedhetetlen szempont, amely elsősorban az életkor, egészségi állapot és fizikai kondíció függvénye (Miller, Putcha-Bhagavatula és Pedersen, 2002).

Az evolúciós pszichológia szerint párválasztási preferenciáink olyan mentális programok, amelyek meghatározott módon szabályozzák viselkedésünket és irányítják párkapcsolatainkat. A vizsgálatok nagy részéből az derül ki, hogy a házasságok túlnyomó többségében evolúciós stratégia mentén szerveződtek (Bereczkei és Csanaky, 1996). Több vizsgálat szerint a nők vonzereje pontosabban mutatja a házastársuk foglalkozási státuszát, mint iskolázottságuk vagy intelligenciájuk (Buss, 1998).

Hagyományosan az érdekházasságok olyan házassági kapcsolatok, amelyben a házastársat a családtagok választják ki a társadalmi osztály és gazdasági helyzet, a menyasszony esetén a szüzesség és a társas megítélés figyelembevételével (Allendorf és Ghimre, 2013). Az érdekházasságok hosszú ideje jelen vannak társadalmunkban, és bár a nyugati társadalomban egyre kevésbé jellemzőek napjainkban, Afrika, Ázsia és a Közel-Kelet több országában a házasságok jelentős része közéjük tartozik (Batabyal, 2001). Batabyal (2001) kiemeli továbbá azt is, hogy míg a nyugati házasságok sokszor a házastársak döntésén alapulnak, a keleti, távol-keleti kultúrák érdekházasságait családtagok, "jóakarók" szervezik meg.

Jelen disszertáció szempontjából az érdekházasságok jelentősége, hogy megmutatják, a párválasztás társadalmi, gazdasági, jóléti szempontok alapján történő megvalósítása történelmünkben, és távolabbi kultúrák társadalmában napjainkban is strukturált és elfogadott alapon nyugszanak, amely mögött gyakran tranzakcionális egyezségek állnak. A Sugar kapcsolatokat közvetítő oldalak hasonló narratíva mentén magyarázzák szolgáltatásaik szükségességét.

2.2 A szerelem szerepe a párválasztásban

A szerelem társadalmi hatásokra kialakuló érzelmi- indulati folyamatok sajátos szerveződése. Olyan magatartásmód tartozik a szerelem érzelmi állapotához, amely társadalmilag meghatározott. Az emberek elsajátítják életük során ezt a mechanizmust, amely fontos szerepet játszik abban, hogy alkalmazkodni tudjon a másik emberhez (Bányai és Varga, 2013).

A szerelem egyik fontos funkciója a párválasztás érzelmi megalapozása, amely bonyolult tudatos és tudattalan értékelő folyamat során alakult ki. A párválasztás egy intenzív vonzalommal kísért érzelmileg fűtött döntésen alapul, ami a különböző egyéniségű emberek összehangolódását segíti az életben. A szerelem biztosítja az egyén személyiségfejlődését, a jó szexuális kapcsolat kialakulását azáltal, hogy a személy teljesen átadja magát a szexuális együttlétnek a szerelmi feszültség okozta fellazulás által. A szerelem legfontosabb funkciója a kapcsolat összehangolása, az egyének összeforrásának elősegítése (Andrek, 2013). A szexuális elégedettség és a kapcsolat minősége összefüggésben áll azok jellegével, tartósságával, mélységével. Ennek megfelelően a szexualitásra koncentrálnak kapcsolatok (egyéjszakai kalandok és „barátság extrákkal”) a vizsgálatok alapján alacsonyabb szexuális elégedettséghez vezetnek, mint a mélyebb párkapcsolatok (Birnie-Porter és Hunt, 2015; Paik, 2010).

A korai evolúciós pszichológiai kutatások a szerelem különböző funkcióit azonosították, többek között a reprodukcióhoz szükséges erőforrások biztosítása, a szexuális hozzáférhetőség, a szexuális hűség, a pszichológiai és szellemi erőforrások megosztása, a választott társ számára biztosított védelem, az elkötelezettség megjelenítése, a sikeres reprodukcióhoz vezető cselekedetek megvalósítása és a szülői képességekbe való befektetés (Buss 1998, 2006). A szerelem az egyének fitnessét interdependens módon fejleszti, vagyis bővíti a szaporodási-öröklődési lehetőségeket és segíti az utódok túlélését. Ehhez alapvetően három feltételnek kell teljesülnie Alexander (1987) szerint: (1) közösen nemzett gyermek, (2) monogámia, (3) genetikai rokonság hiánya.

Az elköteleződés és a szerelem összefüggésére világít rá Buss (1988): a szerelem a racionalitáson lép túl, kontrollunkon kívüli érzés, amely biztosítja, hogy társunk mellett maradunk akár olyankor is, amikor a racionális döntés az lenne, hogy máshoz forduljunk. Ha a párválasztásunk pusztán racionális alapokon nyugodna, akkor bármikor odébbállnánk egy „kedvezőbb” partner megjelenésekor (Buss, 2019). Fisher (2004) magyarázata szerint ezzel szemben a kauzalitás ellentétes: a szerelem érzését pszichológiai jutalomként éljük meg akkor, ha az elköteleződés problémája megoldódik és a párválasztás, a szexuális vonzalom, az odaadás és a hűség adaptív kihívásai feloldódnak bennünk. A szerelem tehát egyszerre megoldás az elköteleződés problémájára és bódító jutalom, amit annak megoldásakor élünk meg (Buss, 2019).

A szerelem fogalmával kapcsolatban fontos említést tenni annak univerzalitásáról. Habár a szerelem egyfajta pszichológiai adaptáció, jelentősége, megjelenése és megítélése igen kontextusfüggő, térben és időben, valamint társadalmi közösségenként (pl. vallások között) igen eltérő (Buss, 2019).

2.3 A szerelem hat típusa

Kultúránkban a szerelem az egyik leg többre becsült érzelem, melyet tudományos szempontból többen is megvizsgáltak. Az egyik közkezdvelt szerelemtipológia John Lee által megfogalmazott „szerelem színei” elmélet, amely hat eltérő szerelem típust különböztet meg egymástól és a hagyományos színek segítségével írja le őket (1. ábra). Lee kutatási eredményei alapján hat szerelem fajtát azonosított, amiknek a görög mitológiából kölcsönzött neveket (Antalóczy és Sas, 2020). A stílusokat a színskálával párhuzamba állította, amelynek során három elsődleges és három másodlagos típust különített el egymástól, a másodlagos típusok az elsődlegesek keverékei (Neto, 2002).

2.3.1 Eros, az idealizált szerelem

Az Eros típusú személyek szenvedélyesek és az intenzív romantikus élményeket kedvelik, alapvetően a fizikai vonzalom vezérli őket a párválasztásban. A kapcsolat kialakításában az intuíció vezérli, gyakori a „szerelem első látásra” érzés náluk, azonban elmondható, hogy ezek a személyek szinte a szerelembe szerelmesek. Ebbe a típusba tartozó személyek a házasságot meghosszabbított nászútnak, a szexet pedig végső esztétikai élménynek tekintik. Jellemzően mindent meg szeretnének osztani partnerükkel, gyakran titulálják őket „reménytelen romantikusnak” (Lee, 1973).

2.3.2 Ludus, játékos szerelem

A ludikus stílusba tartozókra jellemző a játékos könnyedség, számukra a szerelem egy játék. Kerülik a mély érzelmeket és az intimitást, inkább a kapcsolatok mennyisége a mérvadó, nem pedig a minősége. A szeretet és a figyelem megszerzése maga is a játék része lehet. Ennél a stílusnál a szerelem a szexualitásról szól, mint örömforrásról, nem pedig a tündérmesébe illő rózsaszín érzelmekről. Gyakran egyszerre több partnerük is lehet, gondolataikat és érzéseiket nem fedik fel egyik partnerük előtt sem. Ez a szerelmi stílus magába hordozza a hűtlenség valószínűségét (Proyer és mtsai, 2018).

2.3.3 Storge, baráti szerelem

Erre a szerelmi stílusra jellemző, hogy hosszútávon tartós kapcsolat alakul ki, a benne lévő személyek elkötelezettek, hosszú távon együtt maradnak, mivel kapcsolatuk gyakran

barátságból fejlődik ki. Kapcsolatuk alapját inkább a közös értékek képezik, mint a szenvedélyes sexualitás. Kiemelt jelentőségű számukra az együtt eltöltött idő és az egymásra való odafigyelés, egymás megértése. A barátság bizonyos esetekben a kapcsolat felbomlásán túl is fennmaradhat (Raffagnino és Puddu, 2018).

2.3.4 Mania, kényszeres szerelem

Az Eros és a Ludus kombinációja ez a szerelmi stílus, így egyszerre viseli a romantikus és a játékos szerelem jellemvonásait a stílus. Ebbe a stílusba tartozó egyének gyakran érzelmi függők, szükségük van a visszaigazolásra a kapcsolatukban. Szerelmük gyakran túlzóvá válhat és megjelenhetnek az érzelmi hullámvölgyek és a féltékenység, aminek hátterében általában az önbizalomhiány áll (Jonason, Lowder és Zeigler-Hill, 2020).

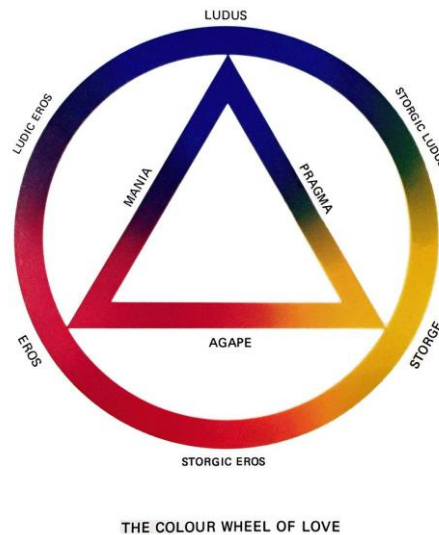
2.3.5 Pragma, ésszerű szerelem

A játékos és a baráti szerelem keresztszete ez a stílus, ahol a párválasztás racionális szempontok szerint történik. A párválasztás jól átgondolt, racionális szempontok szerint történik, ebbe a stílusba tartozó egyén pontosan tudja, hogy mit keres a másikban, konkrét elvárásai vannak a másik féllel kapcsolatban. Az átgondolt elvárások nem jelentik a kapcsolat érzelemmentességét, hanem inkább felméri, hogy a társ alkalmas arra, hogy igényeiket közösen elérhessék, teljesíthessék (Şahin és Çoksan, 2020).

2.3.6 Agape, önfeláldozó szerelem

Az önfeláldozó típusú stílus a romantikus és a baráti szerelem keresztszete. Jellemző rájuk, hogy önzetlenül és teljes odaadással szeretik a másikat, gondoskodóak és saját életüket, viselkedésüket a partnerük igényei alapján alakítják ki. A partner teljes elfogadása jellemzi, éppen ezért nagyon magas szintű elégedettséget képesek elérni kapcsolatukban. A szerelem számukra egy szolgálat a másik iránt, ezért különösen kedvesek és hálásak, ha viszonzást kapnak partnerüktől (Lee, 1973).

Várakozásaink szerint a különböző típusú szerelmet internalizáló egyének eltérő mértékben hajlamosak Sugar kapcsolatok kialakítására. Mivel a sugar kapcsolatok hedonista életszemléletet tükröznek, és a kizárólagosság az egyezségtől függően áll fenn, várhatóan a Ludus típussal hozható összefüggésbe.

1. ábra The color wheel of love. Forrás: John Lee (1973)

Fontos megemlíteni, hogy Lee elmélete mellett más szerelem elméletek is megfogalmazásra kerültek. Sternberg (1988) szerint a szerelem kibontakozása nagyban függ attól, hogy mennyire vagyunk nyitottak a kapcsolatra, ezáltal ez egy tervezhető folyamatnak tekinthető. A szerelem háromszög elmélete szintén az ő nevéhez fűződik, amely az intimitás, szenvedély és az elköteleződés komponenséből áll. Amikor megismerünk valakit, megosztjuk vele a személyes történeteinket, miközben ő is ugyanezt teszi, így kialakul a kapcsolati közelség, megjelennek a kötődési érzelmek. A szenvedély komponenséhez tartozik az a belső késztetés, amely a szerelem érzésének létrejöttéhez szükséges, mint például a fizikai vonzerő, erotikus érdeklődés, szexuális beteljesedés és a szerelem romantikus érzése. A harmadik komponens a szerelem háromszög elméletében az elkötelezettség érzése, amely egy kognitív komponens, döntést hozunk arról, hogy a kapcsolatért érdemes e energiát, időt áldozni. Előfordul, hogy beleszeretünk valakibe és mégsem köteleződünk el, illetve megjelenhet az elköteleződés is szerelem nélkül. Amikor mind a három komponens egyensúlyban van, létrejön a beteljesült szerelem. A kapcsolat előrehaladtával eltolódhat az egyensúly az egyes komponensek között, például a kapcsolat előrehaladtával fokozódik az intimitás hangsúlya. A szerelmi kapcsolat működése abban az esetben harmonikus, ha a partnerek össze tudják hangolni szükségleteiket, elvárásaikat. Sternberg szerint különböző szerelmi típusok jönnek létre, ha egy vagy két elem dominál a kapcsolatban. A beteljesült szerelem akkor alakul ki, ha megtanuljuk megbocsátani partnerünk hibáit és tudatosan, folyamatosan dolgozunk a fenntartásán, mindamelllett elfogadjuk, hogy egy kapcsolat sem tökéletes (Sternberg, 1988).

2.4 Fizikai vonzerő hatása a párválasztásra

Párválasztásunk során igyekszünk felismerni, illetve azonosítani potenciális szexuális partnereinket, amelynek meghatározásában nagy szerepe van egyes esetekben (pl.: sugar kapcsolatok) a fizikai vonzerőnek (Nayar, 2016). A párválasztás során partnerek reprodukzív jelzéseit vesszük figyelembe az ismerkedés kapcsán. A nők esetében a párértéket a termékenységi képességük határozza meg elsődlegesen, amelyet a fiatalságuk alapján próbálnak meghatározni. Ahogy idősödnek a nők, annál inkább csökken a termékenységük, ezért a férfiak a fiatalságra utaló jeleket igyekeznek megfigyelni, amelyből következtethető a termékenység is a sikeres párválasztás során (Bereczkei és Dunbar 1997). A párválasztás során, különösen a férfiak esetében fontos szerepe van a fizikai vonzerőnek, igyekeznek különböző szempontokat figyelembe véve az általuk legvonzóbbnak ítélt nőt választani (Nayar, 2016). Az evolúciós pszichológia szemlélete szerint a szépségre vonatkozó preferenciák és standardok univerzális adaptációk. A potenciális partner fizikai vonzerejének kiértékelését három csoportra osztva tárgyaljuk a fejezetben, melyek a másodlagos nemi jellegek (mell, csípő és a testalak), az arc és a szimmetria (Bereczkei, 2008).

Másodlagos nemi jellegek

2.4.1 A női mell

Számos kultúrában a nők erkölcsi, gazdasági, valamint társadalompolitikai értékét a fizikai megjelenésükhöz kötik. Mindazonáltal fontos alkotóeleme a testképnek a női mell, egy nő vagy szereti az adottságait vagy nem, ritkán marad semleges ezzel kapcsolatban (Swami és mtsai, 2015). Manapság elválasztják a mellet a funkcionális céljaitól, mint például a szoptatás, sokkal inkább a nőiesség fogalmához kötik. A nyugati média hatása szignifikáns összefüggést mutat a test idealizálásával és a saját testtel való elégedettséggel. Amennyiben a nők internalizálják ezeket a szépségideákat, akár káros következményei is lehetnek, mint például étkezési zavarok megjelenése, testképzavar kialakulása, rosszabb pszichológiai jóllét. Különböző szakirodalmak szerint a testkép és ezzel együtt a mellméret ideálokat egyre inkább homogenizálják szerte a világon. A felgyorsult informális társadalmunknak köszönhetően a szépségideálok elterjedtek és a modernizáció, mint például a táplálkozási és az életmódbeli szokások változása hozzájárult a vékony alkat egységesített preferenciájának érvényesítéséhez világszerte (Anderson-Fye, 2018; Brewis, et al., 2011). A női mell az evolúció során egyfajta jelzésfunkciót töltött be folyamatos változásával, jelzi az egyén élete során a szexuális hozzáférhetőségét, mivel más alakot vesz fel a gyermektelen

hajadon nők esetén, míg a szintén mást a gyermekét nevelő édesanya esetén. Ezen kívül a nők életkorának megállapítását is megkönnyítette az idők során, mivel a fiatal nők mellei jóval rugalmasabbak, feszesebbek, mint idősebb társaiké (Bereczkei, 2008).

A Zahavi (1978, hivatkozva Caro, 1987) féle hátrányelv, illetve a „jó gén” hipotézis szerint a női mell a fitnessindikátor szerepét tölti be abban az esetben, ha elég költséges ahhoz, hogy megfelelően informálja a férfiakat tulajdonosuk koráról és fertilitásáról (Caro, 1987).

2.4.2 Derék- csípő arány

Korábbi vizsgálatok alapján elmondható, hogy a férfiak számára az ún. homokóra testalkatú nők vonzóbbak, mint azok a nők, akiknek magasabb értéket mutat a derék- csípő aránya. A szexuális vonzeró mellett úgy gondolták az egészségi állapot jelzője lehet, mivel a vizsgálatok alapján az alacsonyabb DCSA megbízhatóan jelzi a nők egészségi állapotát és a fertilitását, emellett a gyermekek könnyebb kihordását is előrejelzi a széles medence kihangsúlyozásának köszönhetően (Bereczkei, 2008). Devendra Singh evolúciós pszichológus vizsgálatai alapján elmondható, hogy a nők esetében a 0,7, míg a férfiak esetében a 0,8-es érték a fiatalság, egészség és a szexuális vonzeró jele (Singh, 2002). Menopauza után a nők a szervezetében végbemenő hormonháztartás változása miatt szélesebb derékkal rendelkeznek, mint fiatalabb, fertis társaik.

2.4.3 Testalak

A férfiak figyelmét a női mellen túl a test összeképe, a testalak kelti fel a párválasztás során, amelyet a hölgyek súlya, alakja és az összességében vett testaránya befolyásol. A lányok teste a fejlődés során másfajta változásokon megy keresztül, mint a fiúké, mivel eltérő helyeken rakódnak le a zsírdépők a testen. A lányok esetében a gluteoformális régióban hangsúlyos a zsírszövetek fejlődése, amelyet kamaszkorban a hormonok változása idéz elő. A csípőn és a comb felső részén kialakuló hangsúlyos zsírszövet evolúciós magyarázata az, hogy a szervezet ezeknek az energiaraktáraknak köszönhetően lesz felkészültebb a várandósságra és az anyai feladatok ellátására (Lancaster, 1985).

2.4.4 Az arc jellemvonásai a fizikai vonzeró tekintetében

A fizikai vonzeró tekintetében kiemelt hangsúlyt kap az arc és annak jellemvonásai a párválasztásunk során, amelyek a különböző társadalmakban nem esnek tökéletesen egybe. Francis Galton a XIX. század végén megfigyelte, hogy az átlagos arc vonzóbb az egyén számára, mint az egyedi arcok (Langlois és Roggmann, 1990). A centrális elv értelmében a populáció normál megoszlásának középértékeihez tartozó egyének vonzóbbak, hiszen ez

arra utal, hogy az adott környezethez való alkalmazkodás itt volt a legeredményesebb. A hipotézis hosszútávú vizsgálatai hasonló eredményre jutottak, amely szerint az orvosi kórlapok vizsgálatával is egyértelművé válik, hogy az átlagarcokkal rendelkező egyének kevesebb, kisebb megbetegedéseket tapasztaltak a többiekhez képest (Rhodes és mtsai., 2001). A termékenységére utaló jelek közé tartozik a fiatalos arc és annak jellemvonásai, különösen a kis orr, nagy szemek, nagy és telt ajkak, kis áll. Azok a női arcok attraktívabbak, amelyek feminizált jellegeket tartalmaznak és jóval kevesebb maszkulin vonást, mint például a szélesebb állkapocs, arccsontok alsó régiójának nyújtottsága és a csontos járom régi, melyek csökkentik a nők esetében az arc attraktivitását. Emellett az egyenletes pigmentáltságú sima, feszes bőr és a fényes haj is jellemzően egy olyan vonás, amely alapján vonzónak találunk valakit, mivel ezek fizikai egészségére utaló jelek.

Az arcvonások mellett a haj szintén meghatározó benyomást tesz ránk, amikor megismerünk valakit. A hajnak fontos szerepe van párválasztásunkban, hatása van a fizikai megjelenésre, a vonzerő megítélésére és a párkapcsolati értékekre. Korábbi kutatási eredmények alapján a felnőttek és a gyermekek világában egyaránt fontos szerepet kap a haj, mivel megfigyelték, hogy a felnőtt férfiak vonzóbbnak találják a hosszúhajú nőket, és azok a gyermekek, akik hosszú hajjal rendelkeznek, sokkal sikeresebbek, népszerűbbnek tartják őket és több barátjuk van korcsoportjukban (Baktay és Korsós, 1999).

2.5 Párkapcsolati instabilitás

A párkapcsolatok felbomlását a válási arányszámok megfigyelésével lehet nyomon követni, azonban ezek a statisztikák mindössze a házasság jogi felbontására vonatkoznak (Pilinszki, 2013). A statisztika által nem lehet megfigyelni a házastársak költséges elválásának számát és a nem bejegyzett élettársi kapcsolatok felbomlásának arányát, ezért a párkapcsolati instabilitás ezen a szinten rejtve marad, nehezen mérhető. Az ember párkapcsolata nagyban befolyásolja az életminőségét és jóllétét, mivel egy jól működő kapcsolatban a felek tudnak támaszkodni egymásra, meg tudják beszélni a mindennapi problémákat, segítenek egymásnak a stresszkezelésben és a feltöltődésben (Spainer, 1976). Amennyiben az ember nem érzi jól magát a párkapcsolatában, megjelenhetnek negatív fizikai hatásai az egészségre, ugyanakkor a partnerek egészségi állapota is visszahat a kapcsolati elégedettségre.

Számos kutatás foglalkozik a házasság és a párkapcsolatok minőségével, a párkapcsolati elégedettséggel, párkapcsolati instabilitással. Több mérőeszköz a konfliktus témaköre felől próbálja megközelíteni a kapcsolattal való elégedettség témakörét. A házassággal való

elégedettségre vonatkozó közkezdvelt mérőeszköz (Marital Adjustment Test; Locke és Wallace, 1959) több területen is rákérdez a házastársak közötti nézeteltérések gyakoriságára.

Egy másik mérőeszköz, a Diádikus Alkalmazkodás Skála (Dyadic Adjustment Scale; Spanier, 1976) szintén tartalmaz a konfliktusok gyakoriságára vonatkozó kérdést: „Milyen gyakran veszekednek egymással?” Ez jelzi, hogy a párkapcsolati konfliktusokat és azok gyakoriságát nem kezelték a kapcsolat minőségétől független jelenségként. A kapcsolati alkalmazkodás Spanier (1976) szerint az élet során egy állandóan változó folyamat, amely a jól és a rosszul alkalmazkodás dimenziója mentén a kapcsolat bármely fázisában értékelhető, mivel az alkalmazkodás aktuális állapotát mutatja. A kapcsolati alkalmazkodást, mint folyamatot, a házasságon vagy éppen élettársi kapcsolaton belüli zavaró eltérések, házastársak közötti feszültségek, a kohézió, az elégedettség és a fontos dolgokban való egyetértés mértéke (konszenzus) jeleníti meg. A házasság és a párkapcsolat egészéről nyújt képet az aktuális alkalmazkodás, és arról, hogy a partnerek hogyan tekintenek kapcsolatukra. A kapcsolati alkalmazkodás több összetevőt foglal magába, amely mind az individuális, mind a partner felé irányuló kapcsolati tényezőket magába foglalja.

A konfliktus többnyire a kapcsolati minőség egyik összetevőjeként jelenik meg a párkapcsolati stabilitásra vonatkozó modellekben. A házasság és párkapcsolat Sérülékenység–stressz–adaptáció modelljében (Vulnerability-stress-adaptation model; Karney és Bradbury, 1995) a stabilitást a házasság minősége határozza meg. A konfliktusok és a konfliktuskezelés az alkalmazkodási folyamatokhoz tartozik, ezek kölcsönhatásban állnak a házastársi kapcsolat minőségével. A modell szerint tehát a konfliktusoknak nincs közvetlen hatása a párkapcsolati stabilitásra. Ugyanezt az indirekt hatást feltételezi Lewis és Spanier családi stabilitásra vonatkozó elméletében (Lewis és Spanier, 1979).

A családi folyamatokra, a párkapcsolat működésére vonatkozó vizsgálatok közül több módszertanában is leírják, hogy nem elegendő az egyik fél vizsgálata, mivel a két fél különbözőképpen élheti meg a helyzetet, mivel eltérő attitűddel rendelkeznek. Ezért ad pontosabb képet egy-egy vizsgálat során a két féltől kapott eredmény külön és együttesen történő elemzése, értelmezése.

A családi konfliktusoknak a következő fő dimenziói különíthetők el: a nézeteltérések tartalma; intenzitás és gyakoriság; a konfliktus megoldásának módja és sikeressége. A házassági konfliktusok leggyakoribb témái a korábbi kutatások alapján a kommunikáció, az anyagiak, a gyermekek, a szexualitás, a házimunka, a féltékenység és a rokonsággal való

kapcsolat mentén alakulnak ki. Ezek közül a féltékenység a kapcsolat alapjait érinti, hiszen az egyik fél partnere elkötelezettségét kérdőjelezi meg.

2.5.1 Konfliktusok hatása a párkapcsolati instabilitásra

Pilinszki Attila egy 2013-ban publikált kérdőíves kutatás során a családi konfliktusok és a párkapcsolati stabilitás kérdését vizsgálta. Elsődleges kérdésfeltevése az, hogy tapasztalható-e a párkapcsolati konfliktus közvetlen hatása a stabilitásra, vagy csak a Karney–Bradbury és Lewis–Spanier modelljei szerint leírt indirekt hatás figyelhető meg a kapcsolati minőség közvetítésével. Az adatelemzés elsődleges célja annak vizsgálata volt, hogy a konfliktus gyakorisága, a vitatémák és a konfliktuskezelési stílusok milyen közvetlen és közvetett hatással vannak a párkapcsolat instabilitására.

Az eredmények alapján elmondható, hogy a megkérdezett párok leggyakrabban az anyagiakkal és a gyermekneveléssel kapcsolatos témákon vitatkoznak a hétköznapiak során. A parciális modellnek a legjobb az illeszkedése az anyagiak, a barátok, a közös célok, az alkohol és a féltékenység körüli konfliktusoknál. Az egyes vitatémák közvetlen hatásairól elmondható, hogy a barátokkal és a közös célokkal kapcsolatos viták gyakorisága csak a férfiak instabilitására van szignifikáns hatással, míg az anyagi kérdések körüli viták csak a nők párkapcsolati instabilitását befolyásolják. Az alkoholfogyasztással és a féltékenységgel összefüggő konfliktusok gyakoriságának közvetlen hatása ugyanakkora a két nem esetében. Annak ellenére, hogy a gyermeknevelési vitáknál a parciális modell illeszkedett a legjobban, egyik közvetlen hatás sem volt szignifikáns. Mindegyik vitatémánál megfigyelhetünk indirekt hatást a párkapcsolati instabilitásra. A férfiak és nők között a legnagyobb különbség a gyermekneveléssel kapcsolatos vitánál mutatkozik, mivel a férfiaknál majdnem kétszer olyan erős az indirekt hatás, mint a nőknél. Ez a számottevő különbség egyrészt abból adódik, hogy a gyermekkel rendelkező családokban a férfiak párkapcsolattal való elégedettsége erősebb hatással van az instabilitásra, mint a nőknél, másrészt pedig a gyermekneveléssel kapcsolatos viták gyakorisága a férfiak elégedettségét jobban csökkenti, mint a nőkéét. A férfiak instabilitásának varianciáját a legnagyobb részben a gyermekneveléssel (47%), a féltékenységgel (42%) és a közös célokkal (40%) kapcsolatos vitatémák modelljei magyarázzák. A nőknél a féltékenységgel kapcsolatos viták járulnak leginkább az instabilitás magyarázatához (35%).

Az alkoholfogyasztás és a féltékenység körüli vitáknak mindkét nemnél közvetlen hatása volt, de a nőknél szignifikáns volt még az anyagi kérdések körüli vita is, a férfiaknál pedig a barátokkal és a közös célokkal kapcsolatos vitáknál láthatunk direkt hatást. A válóokok

között gyakran szerepel a másik fél alkoholfogyasztása és a hűtlenség, ami összefüggésben van azzal, hogy a teljes hatást figyelembe véve a vizsgált populációnál három vitatéma emelkedik ki: a féltékenység, az alkoholfogyasztás és az anyagiak (Pilinszki, 2013).

A párkapcsolati instabilitás és a konfliktusok megfelelő kezelése fontos szempontot jelentenek a Sugar kapcsolatokban élők számára is. Mivel a felek közötti egyezség nem feltétlen jelent kizárólagosságot, felmerülhet a féltékenység jelensége. A felek közötti erőviszonyok is eltérőek, az egyik félnél az anyagi és egyéb javak, a másik félnél a szexuális és társas elérhetőség egyenlőtlen helyzetet hoznak létre. A Sugar kapcsolatokat érintő mélyebb megértés megalapozásához és a jelenség vizsgálatához ezért szükségét éreztük a párkapcsolati instabilitás és a konfliktusok területének megismerését.

2.6 Szexuális stratégiák

A párválasztást befolyásoló egyik legfontosabb tényező az alkalmazott szexuális stratégia. A szexuális érintkezés elsősorban a szaporodás szempontjából volt fontos az evolúció során, azonban az emberek tekintetében az örömszerzés egyik forrásaként is megjelent. Napjainkban a gyermeknemzés már nem az elsődleges indoka a szexuális érintkezésnek, sokkal inkább hátrébb került. Az emberek a szexuális érintkezés során fejezik ki szeretetüket a partnerük felé, élvezetszerzésként használják az együttlétet, vagy párjuk akaratának, kívánalmainak kívánnak az aktussal megfelelni. Egy korábbi vizsgálatban résztvevő egyének között akadt olyan, aki stresszoldásként létesített viszonyt partnerével (Cain és mtsai., 2003). Szexuális viselkedésünket napjainkig döntő mértékben befolyásolják az ivari szelekció által létrehozott pszichológiai mechanizmusok, amely az ember evolúciójában fontos szerepet játszott. A szexuális szelekció elmondható, hogy eltérő módon működik a két nem tagjainál, ugyanis mind a férfiaknak, mind a nőknek különböző reprodukív érdekei vannak, amelyek ennek megfelelően különféle viselkedési adaptációkat hoztak létre. A többnejűség, az eltérő nemi munkamegosztás és a táplálékszerzés is eltérően alakították a két nem hajlamait, attitűdjeit, képességeit.

A férfiak szaporodási sikerét jobban emeli a szexuális partnereik számának növelése, mint a nőké (Booth és Mazur, 1998). Az evolúció során a pázások számának növelésével emelték a férfiak az utódok számát, ezért több rövidtávú párkapcsolatot létesítettek, mint a nők és nagyobb hajlamot mutattak a promiszkuitásra. A szexuális magatartásformák alternatív viselkedési taktikák kombinációiból szerveződnek. A kevert, evolúciósan stabil stratégiák gyakoriságfüggő szelekció következtében jönnek létre, viselkedési átkapcsolásokra épülnek.

A férfiak nagyobb érdeklődést mutatnak a rövidtávú kapcsolatok iránt, azonban eltérő a szexuális érdeklődés intenzitása és az elköteleződés mértéke, amelyet a genetikai, környezeti hatások befolyásolnak (Mikach és Bailey, 1999).

A szocioszexuális orientáció kérdőív által mérhetővé tették az elköteleződés nélküli, alkalmi szexuális kapcsolatra való hajlandóság egyéni különbségeit (Simpson és Gangestad 1991, Gangestad és Simpson 2000). A kutatók vizsgálatai arra a megállapításra jutottak, hogy azok a férfiak, akik vonzó fizikai tulajdonságokkal rendelkeznek (pl.: szimmetrikus arcvonások) vagy szükséges erőforrásokkal (pl.: magas státusz, jövedelem), sikeresen növelik a párkapcsolataik számát. Ezek a férfiak gyakrabban keresnek olyan fizikailag vonzó partnereket, akik nem igénylik a megelőző ráfordítást és a kapcsolati elköteleződést. Ebből következik, hogy másokhoz képest több rövidtávú, házasságon kívüli kapcsolatban vesznek részt. Ezekben a kapcsolatokban a jó megjelenés és a partnerre fordított anyagi szolgáltatások fontosabbak, mint a stabil kapcsolatban jellemző személyiségjegyek és értékek (pl.: hűség, felelősség, stabilitás, megértés). Ezzel szemben más férfiak kevesebb hajlandóságot mutatnak a rövidtávú kapcsolatok keresésére és hosszútávú kapcsolatot igyekeznek kialakítani partnereikkel. Gangestad és Thornhill (1997) szerint azért nem vesznek részt gyakran rövidtávú kapcsolatokban, mert nem rendelkeznek a megfelelő fizikai adottságokkal és a nők nem őket választják. A kevésbé előnyös külsővel, alacsonyabb státusszal rendelkező férfiak korlátozott szocioszexuális magatartásra térnek át, amely hosszútávú kapcsolatot, hűséget jelent számukra (Simpson és Gangestad 1991, 1992).

A nők nagyobb arányban részesítik előnyben a hosszútávú kapcsolatokat, azonban köztük is megfigyelhetőek olyanok, akik a rövidtávú kapcsolatokat részesítik előnyben. A rövidtávú kapcsolatokat preferáló nők között megfigyelhető az átlag feletti fizikai vonzerő, ők maguk is előnyben részesítik a partner fizikai adottságait a személyiségjegyeivel szemben (Mikach és Bailey, 1999). Ez a viselkedési stratégia sajátos, extrém formája a prostitúció.

2.7 Szexuális hűtlenség

A hűtlenséget tekintve megkülönböztetünk érzelmi hűtlenséget és szexuális hűtlenséget is. A szexuális hűtlenség azt jelenti, amikor az egyén a párkapcsolatán, házastársi viszonyán kívül létesít érzelmi kötődés nélküli szexuális kapcsolatot, míg az érzelmi hűtlenség esetén a kapcsolatán kívül létesít romantikus szerelmi viszonyt egy harmadik fellel, szexuális érintkezéssel vagy épp anélkül.

A hűtlenség különböző. A férfiak házasságon kívüli kapcsolatot általában fiatalabb, hajadon nőkkel létesítenek, a hűtlenség oka pedig jellemzően a szexuális változatosságra való igény. Míg a nők esetében ritkábban a szexualitás vezérli a hűtlenséget, rendszerint nyomós okuk van a félrelépésre - érzelmi sivárság, elhidegülés - és hosszútávú kapcsolatot remélnék a harmadik féltől. A nők hűtlensége ebből kifolyólag gyakrabban végződik válással.

A tradicionális társadalmakban a csaknem kizárólag az asszony hűtlenségét ítéli el a jogrendszer, ezzel kapcsolatos attitűdök asszimetriája bizonyos mértékig napjainkban is fennáll (Mealey, 2000).

A szexuális hűség ellenőrzésére és a paternitás biztosítására különböző pszichológiai mechanizmusok vannak, olyanok, amelyek az arousal szint emelésével és heves érzelmi reakciókkal válaszolnak a hűtlenség fenyegetésére. Ilyen a szociális szégyentől való félelem, amely a férfiakat jobban érinti, mint a megcsalt nőt (Pritchard és mtsai., 1984).

Kutatások eredményei szerint a férfiak féltékenysége sok szempontból eltérő a nők féltékenységéhez képest. A férfiak partnerük szexuális hűtlenségére sokkal érzékenyebbek, ellenben a nőkkel, akik számára az érzelmi hűtlenség a hangsúlyos. Ez a különbség az apasági bizonytalanság miatt fordulhat elő, mivel a férfi sosem lehet teljesen biztos abban, hogy megszületendő gyermekének valóban ő az apja. Az evolúció során a féltékenység segítette a férfiakat abban, hogy időben észrevegyék a partnerük szexuális hűtlenségére utaló jeleket és megelőzzék a félrelépést. Amikor az ősi férfi nem volt érzékeny partnere hűtlenségének jelzésére, minden apai ráfordítását egy olyan gyermekre pazarolta, aki nem az ő leszármazottja volt. Vagyis ennek a férfinak a génjei kirostálódtak az evolúció szűrőjén (Bereczkei, 2008).

A Sugar kapcsolatok számos esetben együtt járnak a hűtlenséggel: számos Sugar daddy/mommy házastársi, vagy egyéb tartós kapcsolatban él, fiatal partnerétől ezért fokozott diszkréciót vár el, valamint a kizárólagosság sem általánosan megfogalmazott feltétel.

3 Társkeresési szokásaink átalakulása az internet és a telekommunikációs tér hódításával

Társkeresési szokásaink az internet és a telekommunikáció tér hódításával egyre inkább átalakultak: a hagyományos helyszínek és alkalmak (iskola, munkahely, lakóhely, szabadidős tevékenységek) mellett teret nyertek maguknak az online felületek, társkereső

szolgáltatások (Dormán, 2005). Napjainkra a hagyományos webes felületek mellett elterjedtek az okostelefon-applikációk is, amelynek köszönhetően a hazai felhasználók a különböző szolgáltatások és alkalmazások széles kínálatából válogathatnak (Végh, 2016). Az online társkeresők használata során a felhasználók saját profiljaik létrehozása után böngészhetnek különféle szempontok szerint a többi felhasználó között. Saját profiljaikon különböző személyes információkat adhatnak meg, amely megkönnyíti az egyes szempontok szűrését az elvárások gyorsabb és pontosabb egyezése érdekében (Golbeck, 2015). Ennek célja, hogy a párválasztás során figyelembe vett különböző szempontokat a felhasználók minél szélesebb körben számba vehessék az interakciót és a személyes találkozást megelőzően. Ezek közé tartozik a küllem, az intellektualitás (személyes leírásokban megfogalmazva), és a jövedelem is. A potenciális partner jövedelme, mint szempont különféle módon jelenhet meg jegyként az internetes társkeresésben (pl. következtetés legmagasabb iskolai végzettségből vagy foglalkozásból, profilképen szereplő külsőségek, képeken megjelenő márkák, vagyontárgyak, stb.). Mindezek bizonyítottan hatással vannak a profilok népszerűségére (Ong és Wang, 2016). A társkeresők közül napjainkban a legnépszerűbbek az alkalmazás alapú nemzetközi szolgáltatók, amelyek közül a legismertebbek azok, amelyek azonnali, fényképeken alapuló kölcsönös szimpátiát alkalmaznak a lehetséges párok összekötéséhez. Az elérhető megoldások bár széles spektrumon mozognak, egy 2016-os kutatás válaszadói azonban csupán néhány alkalmazást vagy weboldalt ismernek (Végh, 2016).

Az azonnali szimpátián alapuló társkereső alkalmazásokkal kapcsolatos vélekedés gyakran erkölcsi, moralizált jellegű, a kritikák szerint a felhasználók közötti futószalag-szerű válogatás a bőség zavarával sekélyessé, felszínessé, személytelenné teszi a társkeresést (Berger, 2019). Az online társkeresők esetében gyakran felmerül a megbízhatóság, az autentikusság kérdése, hiszen az instant szimpátia kialakításához szükséges vizuális és írásos jegyek gyakran nincsenek összhangban a felhasználó valós személyiségével (Duguay, 2015, Toma és Hancock, 2009). Bár az online társkeresési szolgáltatások megkönnyítik a párválasztást, a területen dolgozó kutatók számos kockázatra hívták fel a figyelmet.

Az internetes társkeresés során a felhasználók gyakran könnyelműbbek az adataik és információik megosztását illetően, ezért feltétlen szükséges kialakítani az ismerkedés ideje alatt is követendő biztonságos attitűdöt, különös tekintettel a közsférában dolgozók számára (Nimsz, 2021). Az internetes párkeresés során a felhasználók szembesülhetnek adathalász tevékenységgel, valótlan profilokkal, nem kívánt (írásos és a személyes

találkozás során fizikai) szexuális közeledéssel, zaklatással, rasszizmussal és gyűlöletbeszéddel (Machimbarrena, 2018; Hallam, 2018; Berger, 2019). Mindez különös kockázatot jelent a fiatalok számára, akik mindezen szolgáltatásokhoz hozzáférhetnek (Galán és mtsai, 2018).

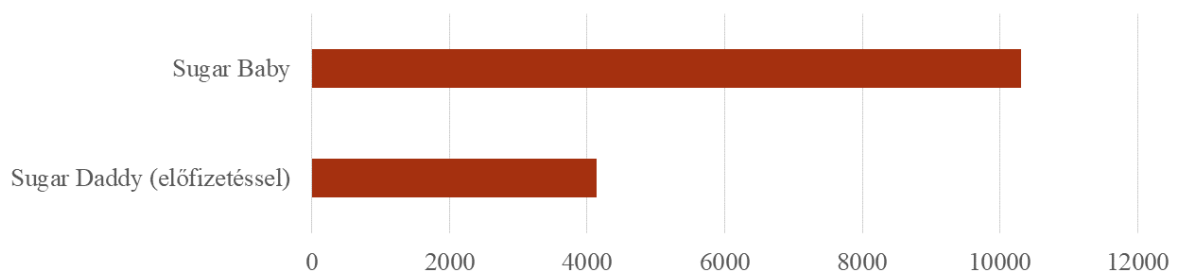
Az online társkeresés jelentősége az elmúlt évek globális járványhelyzetében tovább növekedett, mivel a fizikai távolságtartás követelménye és az ismerkedésre szolgáló klasszikus helyszínek a járvány terjedését megfékezését célzó bezárása nagymértékben szűkítették az egyedülálló párkeresési lehetőségeit (Miklós, 2021). A legnépszerűbb társkereső alkalmazás felhasználóinak és interakcióinak száma a járvány hatására rekordokat döntött, amely az egész szektorra jellemző volt. A járvány hatására a szolgáltatók az online társkeresés új formáit is bevezették, megjelent például az online randevú (videóhívás funkció), és az ismerkedési célok között a romantikus társkeresés mellett bevezették a baráti kapcsolatok keresését is (Wiederhold, 2021). A koronavírus világjárvány hatására a fertőzés veszélye további kockázatként jelentkezett a társkeresők számára, amely természetesen befolyásolja a felhasználók kockázatvállalását (Williams és Miller, 2021; Winking, 2021).

4 Sugar- kapcsolatok

A jövedelmi viszonyokon és társadalmi helyzeten alapuló párválasztás önmagában még nem jelenti a tranzakcióra épülő viszonyok kezdeményezését. Az első hazai, kifejezetten ellenszolgáltatásokon alapuló párkapcsolatokat közvetítő oldal 2016-ban kezdte meg működését (Hercsel és Németh, 2016). A kapcsolatok közvetítésével foglalkozó weboldal a felsőkategóriás luxustermékek gyártóihoz hasonló marketingstratégiát folytat, azt közvetítve a felhasználók felé, hogy egy színvonalasabb, vágyott életstílust tapasztalnak meg az oldal használata közben (Michman és mtsai, 2003). A Sugar-kapcsolatok közvetítésével foglalkozó weboldal, amely a szolgáltatók által alkalmazott narratíva szerint egy sikeres és tapasztalt férfi vagy nő, azaz egy Sugar daddy vagy Sugar mommy keresi a közös boldogságot egy jellemzően fiatalabb, anyagi és/vagy természetbeni támogatását élvező Sugar baby vagy Sugar boy társaságában. A Magyarországon sokáig egyedülálló oldal anyagi gondoskodással, gondtalanabb és élménydúsabb élettel kecsegteti a potenciális Sugar lányokat és Sugar fiúkat. Bár a közvetítői oldal szerint minőségi és „értékes” párkapcsolatok létrejöttében segítik a feleket, ugyanakkor egyértelművé teszik az egyezségek anyagi jellegét és tájékoztatóikban felkészítik a Sugar lányokat és fiúkat a kiemelt diszkréció szükségességére és arra, leendő „párjuk” könnyen lehet, hogy kapcsolatukon kívül házas

életet él vagy több Sugar szálát ápol. Az oldal célközönsége a leírás alapján egyértelműen az egyetemisták és az idősebb tehetős férfiak/nők, azonban a regisztráció során kiderül, hogy elsősorban fiatal, csinos lányokat keresnek, nem kizárólag egyetemistákat. Az egyetemre járás nagy költségekkel járhat, amelyeket a fiatal egyetemisták üzleti alapú párkapcsolatok segítségével fedezhetnek, a Nyugat- Európai egyetemeken egyre gyakrabban fordul elő, hogy az egyetemre járó fiatal nők sugar kapcsolatokat létesítenek a keletkezett költségeik kifizetésének érdekében (Ernst és mtsai., 2021; Sagar és mtsai., 2015; Simpson és mtsai., 2021).

2. ábra Az oldalon regisztrált Sugar Baby-k (n=10302) és előfizetéssel rendelkező Sugar Daddy-k (n=4145) száma 2018. április 15-én. Forrás: Ipolyi és Molnár (2018)

A korán szerzett népszerűség (2. ábra) köszönhető annak, hogy az oldal rendszeresen megjelenik óriásplakátokon és az egyik felkapott tv műsor támogatójaként, amely egy luxus életszínvonalat folytató közszereplők életének mozzanatait mutatja be. Az oldal már első ránézésre a hedonista életszemléletet közvetíti a felhasználó felé, ezzel is vonzóbbá téve a társkeresés ezen fajtáját. Regisztrációkor mind a két félnek meg kell adnia személyes adatokat, amelyek elsősorban a külső tulajdonságokra vonatkoznak. Az oldalon a regisztráltak részletes tájékoztatást kapnak az életszínvonalon belüli kategóriák pontos jelentéséről forintban megadva, melyet maguknak is meg kell jelölni. Daddyként jelölni kell, hogy mennyit szánnak havonta a kapcsolatra, babyként pedig mi az a színvonal, amit elvárnak a másik féltől. A keresés során szűkíteni lehet a találati listát az elvárt életszínvonal alapján is. Az oldal segít megtalálni egymásnak a feleket, azonban a kapcsolat alakulását nem kíséri végig. Az egyezés pontos tartalmát a felek alakítják ki, amely alapját képezheti például albérlés kifizetése, közös programok fedezése, ajándékok vásárlása, vagy diszkrecionális készpénz átadása. A kapcsolatok létesítésének segítése során az oldal azt sugallja, hogy kifejezetten nem prostitúció közvetítése történik, mivel a párok között gyakran megfigyelhetőek a romantikus érzelmek. Érvelésük szerint egy hagyományos párkapcsolatban is megfigyelhetőek tranzakcionális elemek. Emellett nem minden esetben

történik szexuális érintkezés a felek között, narratívájuk szerint elsősorban egymás társaságát élvezik, az aktusok létesítése a felek saját döntése, hasonlóan egy hagyományos párkapcsolathoz. Ugyan a legtöbb társkereső ingyenes hozzáférést biztosít a regisztrált felhasználók számára, a Sugar kapcsolatokat közvetítő oldalon a Sugar daddyknek prémium előfizetésre van szükségük ahhoz, hogy üzenhessenek az érdeklődésüket felkeltő Sugar babyknek. Ingyenes hozzáférést mindössze a Sugar babyknek biztosít, akik a regisztrációt követő ellenőrzés megtörténte után írhatnak választottjuknak.

4.1 Korábbi Sugar kapcsolatokat vizsgáló kutatások és az alkalmazott vizsgálati módszerek

A Sugar kapcsolatokat vizsgáló nemzetközi irodalom igen szűknek mondható a vizsgálatok megkezdésének időpontjában. A kutatások alacsony száma ellenére megfigyelhető, hogy földrajzilag két területen, Észak-Amerikában és Afrikában koncentráálódtak. Azonban míg Amerikában és Kanadában az online felületek a jelentősek (ld. Daly, 2017), addig az afrikai kontextusban a személyes közvetítés a jellemző (ld. Masvawure, 2010).

A Sugar kapcsolatokkal foglalkozó egyik legkorábbi tanulmány 1993-ban jelent meg. Nelson (1993) munkájában egy 209 hölgy és 59 férfi részvételével végzett kutatás eredményeit mutatja be. A szerző kifejezetten pénzügyi alapon nyugvó, házasságtörő kapcsolatok szeretőit vizsgálta személyes interjúk és levélben visszaküldött kérdőívek alapján. A személyes interjúkra London városában került sor, a levelek Észak-Amerikai újságokban közölt felhívásaira érkeztek válaszként. Az eredeti kényelmi mintát hólabda mintavétellel egészítette ki. A kutatás során interjúkat, közvetlen megfigyelést és élet-történet anamnézist alkalmazott. Módszertanilag a tanulmány narratív, leíró jellegű, az interjúkból nyert információkat szövegesen ismerteti, kvalitatív vagy egyéb elemzési módszert nem alkalmazott (Nelson, 1993).

Miller (2011) a jelenség narratív bemutatása mellett jogi környezetbe helyezi a Sugar kapcsolatok kérdését. A tanulmány részletesen bemutatja a tranzakción alapuló kapcsolatok történetét és az eredetileg az Egyesült Államokban működő SeekingArrangements.com weboldal működésével kapcsolatos társadalmi, jogi és erkölcsi kérdéseket. Habár a munka módszertanilag nem jelent gazdag forrást, átfogóan ismerteti a jelenséget és az azzal kapcsolatban feltehető különböző vizsgálati kérdéseket (Miller, 2011).

Szintén jogi vizsgálatot végzett Motyl (2012), aki a prostitúció jegyeit kereste a „Szex tandíjért cserébe: hogyan öntik cukormázba a Sugar Daddy társskereső oldalak a prostitúciót?” című tanulmányában. A közleményben a Sugar babyk blogjai által közzétett bejegyzéseket elemezte (Motyl, 2012).

A Kalifornia Állami Egyetem kommunikáció mesterszakos hallgatója, Brittany D. Cordero (2015) szakdolgozatában vizsgálta a SeekingArrangements.com oldallal kapcsolatban, az általunk a bevezetőben felvetettekhez hasonló kérdéseket. A szerző kutatása során mélyinterjúkat végzett a weboldal felhasználóival, amely során a kapcsolatokban tapasztalható erőviszonyokat figyelte meg. Cordero 12 interjúalannal (6 baby és 6 daddy)

follyatott beszélgetéseit első sorban hólabda-mintavétellel azonosított személyekkel hajtott végre, amelynek kiinduló pontjai korábbi interjúalanyai voltak. A minta referálásból eredő torzításainak kiegyenlítése céljából létrehozott két profilt is: egy Sugar baby és egy Sugar daddy profilján keresztül toborzott további interjúalanyokat. A két ál-profilon egyértelműsítette kutatási céljait, profilképe helyén ennek megfelelően „hallgató-kutató, CSU-Sacramentoról, aki Sugar kapcsolati kutatást végez” felirat szerepelt. További kiegészítésként közvetlen üzenetekkel kereste fel a legutóbb bejelentkezett felhasználókat is. Az interjúkat skype-on végezte, ügyelve a tudományetikai megfontolásokra (anonimitás, személyes adatok védelme, beleegyező nyilatkozatok, stb.). Az interjúkat rögzítette és a szöveges átírataikat kódolta kiemelve a különböző kifejezéseket, metaforákat, koncepciókat és jeleket, amelyeket témájuknak megfelelően osztályozott (Cordero, 2015).

Szintén interjúkat szerveztek a Roskilde Egyetem hallgatói alapszakos projektmunkájuk során. A kiválasztott két interjúalany kényelmi mintának tekinthető, meglévő ismeretségen keresztül vették fel velük a kapcsolatot. A 14 nyílt végű kérdést tartalmazó kérdéssort e-mailen juttatták el az alanyokhoz, és arra kérték őket, hangüzenetben fejtsek ki válaszaikat. (Roskilde Universitat, 2015) (megj.: a szerzők kiléte nem, csak keresztneveik és hallgatói azonosítóik ismertek: Camilla (58201), Lauren (57291) és Signe (57925))

A különböző blogbejegyzésekhez fűzött, a SeekingArrangements.com felhasználói által közölt megjegyzések elemzésén alapuló kutatást végzett Zimmermann (2015). A 748 komment diskurzuselemzésének alapja, hogy a hozzászólások lehetővé teszik a felhasználók látásmódjának, véleményének megismerését, ezáltal a Sugar kapcsolatok karakterisztikáinak leírását. A hozzászólásokat a szerző először tartalmuk alapján kódolta, hogy kiszűrje a kutatás szempontjából irreleváns tartalmakat (pl. belső viccek, utazási tervek) (Zimmermann, 2015).

A szövegelemzés egy másik megvalósulását láthatjuk Daly (2017) munkájában. A Carleton Egyetem (Ottawa) jogi mesterszakos hallgatójának szakdolgozatában kvalitatív szövegelemzést végzett a LetsTalkSugar bejegyzéseinek felhasználásával. A szerző 1317 megjegyzést vizsgált, amelyek közül 675-öt a „tanács”, 208-at „szex”, 351-et „pénz”, 137-et „kapcsolatok” kategóriába sorolt. A blog 2015-2017 között felmerült, fenti négy témát érintő bejegyzéseire szűkítve vizsgálatát a kutatás a Sugar kapcsolatok aktuális kérdéseit járja körül. A szerző véleménye szerint a felhasználói megjegyzések vizsgálata, mint kutatási módszer egyedülálló lehetőséget jelent bepillantani az érintettek kommunikációs

környezetébe, mivel az online felület nagyobb őszinteséget eredményezhet. A szövegelemzéstkényelmi mintán végzett mélyinterjúkkal egészítette ki. Az interjúalanyokat egy, a Cordero által használt felhasználói fiókhhoz hasonló, Sugar daddyként regisztrált profilon keresztül szólította meg. Ezt követően direkt üzenetben kereste fel a földrajzilag közel eső Sugar babyket kutatási felhívásával (Daly, 2017).

Habár a fentiekben kifejtettük, hogy a nyugati irodalomra fókuszálunk, érdemes kitérnünk az Afrikában végzett kutatásokra is. Az afrikai kutatásokra jellemző, hogy mélyinterjúkat (Masvawure, 2010; Selikow and Mbulaheni, 2013; Fielding-Miller *et al.*, 2016) és a telefonos és személyes kérdőíveket alkalmaznak (Dunkle *et al.*, 2007), a lekérdezések pedig általában valamilyen intézményhez köthetőek, vagy a háztartásoknál végzik el őket.

A kifejezetten Sugar kapcsolatokkal foglalkozó irodalom (1. táblázat) mellett a téma vizsgálatának hasonló nehézségei és korlátai miatt (stigmatizáltság, rejtett megvalósulás, stb.) célszerű továbbá kitekintenünk a prostitúcióval, illetve a szexiparral kapcsolatos kutatások által alkalmazott módszerekre is. A célcsoport életkori hasonlósága miatt figyelmünket az egyetemi hallgatók szexiparban való részvételével foglalkozó kutatások keltették fel, amelyek közül Roberts és társai munkáit emeljük ki. A szerzők munkáikban különböző földrajzi területeken (egyetemeken) alkalmaztak kérdőíveket, amelyek a hallgatók szexiparral kapcsolatos véleményére és esetleges részvételére vonatkozó kérdéseket tartalmaztak (Roberts, Bergström and La Rooy, 2007; Roberts, Jones and Sanders, 2013).

Szerző(k)	Év	Résztevők megszólítása	Mintavétel	Minta	Módszer
Nelson	1993	személyes megkeresés és nyomtatott sajtóban közölt felhívás	kényelmi mintavétel, hólabda módszer	209 nő, 59 férfi, anyagi ellenszolgáltatást tartalmazó házasságtörő kapcsolatok szeretői	szóbeli és levelező interjúk, közvetlen megfigyelés, élettörténet anamnézis
Miller	2012	n/a	n/a	n/a	jogtudományi elemzés, narratív bemutatás
Motyl	2013	n/a	n/a	n/a	jogtudományi elemzés, érvelés
Cordero	2015	személyes megkeresés, kiegészítve a közvetítő oldalon keresztül történő közvetlen megszólítással	kényelmi mintavétel, szóbeli interjú, hólabda módszer	6 Sugar Baby és 6 Sugar Daddy	kvalitatív szövegelemzés és narratív elemzés
Roskilde Egyetem	2015	személyes megkeresés	kényelmi mintavétel	2 Sugar Baby	szóbeli interjú 14 nyílt végű kérdés segítségével, kvalitatív, narratív elemzés
Zimmermann	2015	aktív felhasználók	fórumbejegyzések, hozzászólások	SeekingArrangements.com közvetítő oldal blogjának hozzászólásai	kvalitatív szövegelemzés
Daly	2017	közvetítő oldalon keresztül történő közvetlen megszólítás	fórumbejegyzésel, hozzászólások; kényelmi mintavétel (interjúk)	1137 fórumbejegyzés/ hozzászólás és 2 Sugar Babyvel folytatott interjú	kvalitatív szövegelemzés és narratív elemzés
Masvawure	2010	HIV prenciós központ látókörében lévő fiatalok	kényelmi mintavétel, szóbeli interjú	10 Sugar Baby és 4 személyes közvetítő	narratív elemzés
Selikow és Mbulaheni	2013	személyes megszólítás	hólabda módszer	3 fókuszcsoporthoz, 10 Sugar Baby interjú	fókuszcsoporthoz és szóbeli interjú, narratív elemzés
Roberts	2007	személyes megszólítás	kényelmi mintavétel	96 egyetemi hallgató, 12 férfi, 85 nő	kérdőív, matematikai statisztikai elemzés

1. táblázat A Sugar kapcsolatok módszertani eszközeit összefoglaló táblázat. Saját szerkesztés.

5 Vizsgálatok

5.1 Első vizsgálat: Fiatalkori párkapcsolatok működése

Ahogy korábban ismertetésre került, a témaválasztás gyökere a szerző korábbi tanulmányaiból adódó szakmai és tudományos érdeklődése, amely életútját végigkíséri alapszakos vizsgálataitól kezdődően. A párkapcsolatok minőségét kezdetben interdiszciplináris szemszögből közelíti meg, ennek megalapozását szolgálja az első vizsgálat bemutatása. Az előző fejezetben ismertettek szerint a fiatal egyetemista nőket a Sugar kapcsolatokat ösztönző weboldalak elsődleges célcsoportjának tekinthetjük, ezért jelen disszertáció szempontjából releváns mélyebben megismerni a fiatalkori párkapcsolatok kialakulását, működését és felbomlását befolyásoló tényezőket.

A téma általános relevanciáját mutatja, hogy az Európai Unió Ifjúsági Stratégiája kiemelt területként foglalkozik a nemi ill. szexuális egészség és jól-lét kérdésével, ideértve annak társadalmi, egészségügyi, etikai, kulturális és nevelési aspektusait is (Meskó és mtsai, 2012).

A serdülőkor a gyors fejlődési változások időszaka. Ebben az időszakban a család továbbra is fontos a fiatalok számára, fokozatosan függetlenné válnak, miközben megtalálják a saját identitásukat. A gyermekkor és a felnőttkor küszöbén a serdülő kísérletezik a felnőtt szerepekkel, kapcsolatokkal és felelőségekkel. Ez elsődlegesen magatartásbeli változásokkal és fokozott kockázatvállalással jár, a közvetlen környezetnek meghatározó szerepe van ebben. Az élet ezen szakaszában, miközben a szülők fontosak maradnak, a kortárs csoportok szerepe felértékelődik, megjelenik a párválasztás, a párkapcsolatok kialakítására vonatkozó törekvések. Emellett megfigyelhető, hogy a fiatalok egyre korábban létesítenek szexuális kapcsolatot és emellett gyakran váltogatják a partnereiket. Úgy véljük, a legtöbben pusztán biológiailag érettek, ugyanakkor lelkileg éretlenek, nincsenek felkészülve a tartós párkapcsolatra és hiányos ismeretekkel kezdik meg a szexualitás életét. A serdülőknél nem csak biológiailag, hanem lelkileg is elég érettnak kell lenniük a szexuális kapcsolatra. Releváns, hogy tisztában legyenek a védekezési módokkal, illetve érzelmi alapja legyen a párválasztásnak. A lányok nagy részének fontos a szerelem megléte, míg a fiúk esetében sokszor a szexuális vágy a motiváló erő. Az első szexuális élmény nagy jelentőségű, egy életre lenyomatot képez a lelkünkben és meghatározhatja a párkapcsolataink alakulását. Éppen ezért releváns, hogy a szexuális élet megkezdésekor a fiatalok felelősséggel gondolkodjanak (Araujo és mtsai 2004; Betlehem és mtsai, 2010).

5.1.1 Célkitűzés

Disszertációnk első vizsgálatának célja feltérképezni a fiatalok párkapcsolatainak minőségét és kideríteni, hogy mely tényezőknek van befolyásoló szerepe azok alakulására. Továbbá célunk felmérni az alkalmi kapcsolataik számának alakulását, konfliktuskezelésüket, illetve megvizsgálni milyen arányban veszik igénybe szakember tevékenységét, valamint honnan szerzik az információkat a témával kapcsolatban.

5.1.2 Anyag és módszer

Keresztmetszeti kvantitatív kutatást végeztünk, melynek célcsoportját felsőoktatásba járó, nappali tagozatos 18-26 év közötti hallgatók képezték. A célcsoporton belül szakértői, kényelmi mintavétel történt. A saját szerkesztésű kérdőíveket online, anonim módon, önkéntesen töltötték ki a fiatalok. 362 értékelhető kérdőív érkezett, így a mintába 75 fiú és 287 lány került. A kérdőív (1. melléklet) főbb kérdéscsoportjai a jelenlegi tanulmányokra, családra, vallásra, szexuális partnerekre, párkapcsolatra és jelenlegi partnerre vonatkozott. A következő felsőoktatási intézményekben tanuló hallgatók kerültek a mintába: Pécsi Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Pannon Egyetem. Az összegyűjtött adatok kiértékelését Microsoft Office Excel 2013 és SPSS for Windows 13.0. segítségével készítettük el. Leíró statisztikát, valamint chí-négyzet próbát és Fisher-egzakt tesztet alkalmaztunk az összefüggések elemzésére. Szignifikánsnak tekintettük az eredményeket, ha $p \leq 0,05$.

5.1.3 Eredmények

A mintát a lányok nagyobb kitöltési aktivitása miatt 79%-ban lányok és 21%-ban fiúk alkották. Legnagyobb arányban, 37%-ban a 2. éves hallgatók képviselték magukat, csupán a válaszadók 19%-a negyedik évfolyamos. Az első és a harmadik évfolyamos fiatalok aránya egyaránt 22-22%.

A kitöltők 7%-a részesült az iskolavédőnőtől a párkapcsolatok működéséről felvilágosításban, és csupán 4%-a tanáraitól. A hallgatók 34%-a először a szüleivel beszélgetett a párkapcsolatok működéséről és a szexualitásról. Többségük, 55% barátoktól, könyvekből és internetről szerezte az első információkat.

Az első szexuális kapcsolat időpontjának alakulása

Elmondható a vizsgálatban részt vevő fiatalokról, hogy mindössze 10%-nak nem volt még szexuális kapcsolata a vizsgálat időpontjában. Az első szexuális aktus a legtöbb fiatalnak

15-17 éves életkor között (49%), a legkevesebbnek (6%) 14 évesen vagy még ennél is korábban, 18%-nak 18 éves korban vagy később történt meg.

Eredményeink szerint nem mutatkozott összefüggés a fiatalok első szexuális kapcsolatának időpontja és az információadó személye között ($p=0,347$). Azok a tanulók, akik szakembertől vagy szülőtől részesültek felvilágosításban, hasonló arányban (59,31%) kezdték meg 15-17 éves korukban a nemi életet, mint azok, akik barátoktól, internetről (51,11%) kaptak felvilágosítást. A mintában szereplők esetén a párkapcsolatok működéséről szerzett első információt átadó személynek nincs jelentős hatása a nemi élet megkezdésének időpontjára.

Találkozások gyakorisága

A hallgatók közül 239 főnek volt a felmérés időpontjában párkapcsolata. A találkozások gyakorisága a következőképpen alakult: A fiatalok 34,3%-a naponta, 33,5%-a hetente többször, 25,5%-a hetente és 6,7%-a havonta vagy ritkábban találkozott a partnerével.

A kérdőívben négyfokú skála segítségével mértük, hogy a hallgatók milyennek ítélik a párkapcsolatukat. Az egyes jelentette a nem megfelelőt, a négyes pedig a nagyon jót. A találkozások gyakoriságát, valamint a párkapcsolatok minőségének megítélését összevetve a két változó között szignifikáns kapcsolat igazolható ($p<0,01$).

Azok a fiatalok, akik havonta vagy ritkábban találkoznak a párjukkal nagyobb arányban válaszolták, hogy a párkapcsolatuk minősége összességében egy négyes skálán csupán kettes értéknek felel meg, tehát megfelelő (46,67%). Azon hallgatók, akik naponta találkoznak a párjukkal, 25%-a értékelte jónak a kapcsolatát, míg a legnagyobb részük, 63% nagyon jónak. A gyakoribb találkozások pozitívan hatottak a párkapcsolatok minőségére.

Egyéjszakás kapcsolatok alakulása

A vizsgált hallgatóknál magas arányban, 45%-ban jelentek meg az alkalmi kapcsolatok. A hallgatóknak 31%-a vett részt 5 alatti és 14%-a 5 vagy több alkalmi kapcsolatban. A mintában szereplő fiatalok legnagyobb része, 44%-a iskolában, 27% lakhelyén, 14% interneten, 17%-a szórakozóhelyen ismerte meg jelenlegi párját. Az egyéjszakás kapcsolatok számát jelentősen befolyásolta az ismerkedés helyszíne ($p<0,01$). Azok a hallgatók, akik szórakozóhelyen ismerték meg aktuális partnerüket, a legnagyobb arányban 5 vagy több egyéjszakás kapcsolaton vannak túl (72,73%). Közülük nem volt olyan tanuló,

aki ne vett volna részt legalább egyszer alkalmi szexuális kapcsolatban. A fiatalok 11,94%-ának volt része 1-4 alkalmi együttlétben a szórakozóhelyen ismerkedők közül. Érdeemes megemlíteni, hogy az egyéjszakás kapcsolatokat preferáló fiatalok nemek szerinti megoszlásáa egyenlő.

Párkapcsolati problémák kezelése

A párkapcsolati problémák kezelését összevetve a szakítás gondolatának felmerülésével, szignifikáns kapcsolatot mutatott a két változó ($p < 0,01$).

A hallgatók 57%-ára jellemző, hogy megfelelően kezelik a felmerülő problémákat, tehát leülnek és higgadtan átbeszélnek azokat, náluk a szakítás gondolata soha vagy csupán ritkán merült fel. 8,7% nem beszél meg a problémákat a párjával, hanem a „szőnyeg alá sepr”, közülük a többség arról számolt be, hogy ritkán (61,9%) vagy gyakran (33,3%) felmerült szakítás gondolata. A megkérdezettek közül összességében 34,3% válaszolta, hogy a problémák megbeszélése veszekedésbe, verekedésbe, agresszióba torkollik. Ennek a csoportnak a 72%-át foglalkoztatja a szakítás. Azoknál a pároknál, akik jól kezelik a konfliktusaikat ritkán, ellentétben azokkal, akik helytelenül kezelik a gondjaikat, gyakrabban merül fel a szakítás gondolata.

Segítségkérés párkapcsolati probléma felmerülése esetén

A megkérdezettek 46,9%-a a párjához fordul és együtt oldják meg a felmerülő problémákat, addig 30,5%-a a szülőkhöz és barátokhoz fordul elsősorban tanácsért. A fiatalok 14,2%-a egyáltalán nem kér segítséget probléma esetén, és mindössze 8,4%-a folyamodik szakemberhez a megkérdezettek közül.

Vizsgáltuk az összefüggést a konfliktus kezelés módja és probléma esetén a segítség kérése között ($p < 0,01$). Azok a hallgatók, akik a párjuktól kérnek probléma esetén segítséget, tehát az érintett személlyel tisztázzák gondjaikat, 96,4%-ban saját bevallásuk szerint meg tudják beszélni egymással a felmerülő gondokat. Azok, akik szülőktől, barátoktól kérnek inkább tanácsot 71,2%-ban és azok, akik egyáltalán nem kérnek segítséget 70,6%-ban nem tudják megoldani a problémáikat, mivel azok rendszeresen veszekedésbe, verekedésbe, agresszióba torkollanak. A szakemberektől tanácsot kérők esetében 65% megfelelően kezeli a problémákat, azonban 25%-uknál szintén agresszió fordul elő.

5.1.4 Összefoglalás

A fiatalok többsége a barátoktól, könyvekből, illetve az internetről szerzi az információkat a párkapcsolatok működésével kapcsolatban. A legkisebb arányban szakembertől, illetve pedagógustól származik a tájékoztatás. Csatlós Renáta és munkatársai vizsgálták a szülői nevelés hatását a serdülők szexuális magatartására. 11-12. osztályos gimnáziumi, szakközép- és szakiskolai osztályba járó tanulókkal töltötték ki saját szerkesztésű kérdőívüket. Az eredményeik hasonlóak jelen vizsgálat eredményeivel, mely szerint a szexualitással kapcsolatos információkat leginkább a hasonló korú barátoktól szerezték be a fiatalok, majd a partnerüktől, internetről, édesanyjuktól és társaiktól. A vizsgált serdülők többsége 17 éves korára már átélte az első szexuális élményét, amely szintén megegyezett az általunk kapott eredményekkel (Csatlós és mtsai, 2014).

Úgy tűnik, hogy a kortársak szerepe, mintája meghatározóbb a nemi élet megkezdésének időpontjára, mint az, hogy ki volt a felvilágosítást adó személy. A szexuális magatartást alapvetően a társadalom szabályozza. A mai fiatalok szomatikus érése már 12-13 éves korban elkezdődik, a társadalmi érés azonban 25-30 év körül következik be, amikor már képessé válnak az önálló életvitelre. A lelki érettség, a tartós párkapcsolat kialakításának képessége valahol a kettő időpont között található. A mai fiatalok gyakran úgy mennek bele testi kapcsolatba, hogy nincs meg a lelki érettségük, így a kapcsolataik nem tartósak, csak rövid ideig tartanak, ami magában hordozza a partnercserek veszélyét. A kortársak által támasztott vélt elvárások, a feléjük történő megfelelési kényszer (hedonista életmód, márkás cikkek, fogyasztási javak élvezete, külföldi utazások) a Sugar kapcsolatok elfogadása felé hathatnak.

Eredményeink alapján szoros összefüggés van a kapcsolatok minősége és a találkozások gyakorisága között. Azok a párok, akik naponta találkoztak, nagyobb arányban értékelték jónak a kapcsolatukat, mint azok, akik ritkábban. Akiknek havonta vagy ritkábban van lehetőségük találkozni párjukkal lényegesen nagyobb arányban értékelték a párkapcsolatukat csupán megfelelőnek. Rohamosan fejlődő világunkban elsősorban az internetnek köszönhetően egyre több lehetőségünk van a távkapcsolat fenntartására, azonban az eredmények alapján látható, hogy személyes kontaktussal jobb minőségű párkapcsolat tartható fenn. A Sugar kapcsolatok esetén a személyes találkozások és az érintkezések gyakoriságát és jellegét a felek közötti egyezés alapozza meg. A sikeres Sugar daddy-k vagy mommy-k elfoglalt életviteléből adódó esetleges távolságra az erre szakosodott weboldalak rendszeresen felhívják a Sugar baby-k figyelmét, ahogy az esetleges szeretői

kapcsolat sajátosságai is felmerülnek. Mindezek komoly befolyással lehetnek a Sugar kapcsolatok minőségére.

A konfliktuskezelésre vonatkozó eredmények alapján azok, akik higgadtan megbeszélik nézeteltéréseiket egymással, nem, vagy csak ritkán merül fel a szakítás lehetősége. Ellentétben velük, azok, akik nem tudják megfelelően, nyugodtan egymást meghallgatva megbeszélni a gondolataikat, gyakrabban gondolnak a kapcsolat megszakítására. A konfliktuskezelés tanult folyamat, melyet nagyban befolyásol, hogy milyen mintát látunk gyermekkorukban a szüleinktől. A Sugar kapcsolatok esetén vélhető, hogy a konfliktusok kezelése kevésbé kerül előtérbe. Azonban hangsúlyozandó, hogy a gyermekkorban elsajátított konfliktuskezelési minták hatással vannak a gyermek későbbi kapcsolataira, azonban felismerve a hibákat, képesek vagyunk azokat kijavítani, a tanult mintát tudatosan felülírni (Bánfai és mtsai, 2014; Pilinszki, 2015).

A legnagyobb arányban, elsősorban a partnerüktől várnak segítséget gondolataik esetén a fiatalok. Ők azok, akik a legsikeresebben tudják kezelni a konfliktusaikat. Akkor tudnak igazán jó kapcsolatot kialakítani, ha felmerülő problémák esetén megtanulnak egymásra támaszkodni, ezzel is erősítve az egymás közötti köteleket. Konfliktus minden párkapcsolatban felmerülhet, azonban kellő odafigyeléssel a párok meg tudják oldani azokat. A Sugar kapcsolatok támogató – támogatott jellege nem szükségszerű, hogy kimerül az anyagi javak tranzakciójában, a tapasztalt, jó módú fél élettapasztalatával, magabiztosságával és kapcsolati hálójával is támogathatja a fiatalabb felet. Ilyen szempontból a Sugar kapcsolatokban is megjelenhet a problémák megoldására vonatkozó dependencia, amennyiben mindez az egyezség részét képezi.

5.2 Második vizsgálat: A sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív fiataloknak: fejlesztés és validálás

5.2.1 Elméleti bevezető

5.2.1.1 Tranzakcionális szex

A tranzakcionális szex olyan szexuális tranzakciókat jelent, amelyekben az egyik partner erőforrásokat, javakat és támogatást biztosít a másik közvetlen szexuális elérhetőségéért cserébe. Ez az összetett bio-pszicho-szociális folyamat feltehetően az ember evolúciós történelme során alakult ki, és a modern társadalmi viszonyok között is hatással van a nemek kapcsolatára, illetve a párválasztásra. A nemenként eltérő párválasztási preferenciákban (pl. a vágyott partnerek számával) mutatkozó különbségek fontos tényezői a jelenség evolúciós hátterének (pl. Buss és Schmitt, 1993, 2019; Conroy-Beam és mtsai., 2019a, b; Walter és mtsai., 2020). Trivers (1972) rámutat arra, hogy a nők és a férfiak párválasztási preferenciái jelentős különbségeket mutatnak a reprodukív biológia nemi különbségeinek eredményeként (pl. a nemzésbe fektetett energia mennyisége). Mivel a férfiak reprodukciós sikerét az evolúciós múltban alapvetően a rendelkezésre álló szexuális partnerek száma befolyásolta, a partnerek számának maximalizálása még mindig jellemző szexuális stratégia a férfiak körében, míg a nőkre ez a fajta adaptív kihívás nem jellemző. Ezt a rövid távú párválasztási stratégiát (azaz a lehető legtöbb partnerrel való párzást) korlátozza az adott populációban az alkalmi szexre rendelkezésre álló nők száma. Továbbá a promiszkuitással járó szexuális viselkedés potenciálisan közvetlen szülői befektetéssel jár a nők számára (a terhesség miatt), de a férfiak számára nem. Emiatt a férfiak inkább hajlandók a rövid távú szexuális kapcsolatokra a nőkhöz képest (pl. Schmitt, 2005; Buss és Schmitt, 2019).

A férfiak tranzakciós szex iránti kifejezettebb motivációjára az egyik leggyakoribb evolúciós magyarázat a férfiak a promiszkuitás iránti igényének tulajdonítja ezt a nemi különbséget (pl. Symons, 1979; Burley és Symanski, 1981; Salmon, 2008). A szexuális stratégiák elmélete (Buss és Schmitt, 1993, 2019) a tranzakciós szexet (pl. prostitúció) egy rendkívül rövid távú párválasztási stratégiaként írja le, és párhuzamot von a párválasztás és a marketing között a mögöttes mechanizmusok tekintetében (lásd Buss és Foley, 2019). Salmon (2008) odáig megy, hogy azt állítja, hogy mivel a férfiak sokkal inkább hajlandók (a nőkhöz képest) a csupán alkalmi szexuális találkozásokért fizetni, és aktívan keresik az ilyen találkozásokat, ez a preferencia egyértelműen kedvező feltétele a tranzakciós szexnek.

Egy másik kutatási vonal, amely a párválasztási preferenciák alapvető nemi különbségeivel kapcsolatosan a férfiak viszonylag fiatal nők iránti jelentős vonzerejére összpontosít (pl. Seto, 2017; Conroy-Beam és Buss, 2019, azt mondja, hogy a heteroszexuális férfiak általában a huszas éveikben járó nőkhöz vonzódnak, függetlenül a saját koruktól, míg nagyon kevés férfi vonzódik kizárólag a nagyon fiatal vagy nagyon idős nőkhöz (pl. Kenrick és Keefe, 1992; Antfolk és mtsai, 2015; Tripodi és mtsai, 2015). Ezt a mintát mutatták be a modern nyugati és nem nyugati kultúrákban (Buunk és mtsai, 2001; Antfolk, 2017; Walter és mtsai, 2020), és ezt a vadászó-gyűjtögető társadalmak közvetett bizonyítékai is alátámasztják (Early és Peters, 2000; Marlowe, 2004) és az iparosodás előtti társadalmakból (Dribe és Lundh, 2009). Összefoglalva a férfiak vonzódnak a fiatal nőkhöz, míg korlátozott lehetőségük van arra, hogy szexuális tevékenységet folytassanak az ilyen nőkkel (saját vonzerejüktől, társadalmi helyzetüktől, az udvarlás által megkövetelt időtől és energiától, valamint a sokkal fiatalabb nővel való kielégítő hosszútávú kapcsolat általában rossz kilátásaitól függően). Így arra törekszenek, hogy igényeiket tranzakciós szex útján elégítsék ki (Kenrick és Keefe, 1992; Ringdal, 1997; Buunk és mtsai, 2001). Arunachalam és Shah (2008) több mint 4000 mexikói és ecuadori szexmunkás jövedelmi adatait elemezte. Bár a szerzők nem tárgyalják, adataik azt mutatják, hogy a női szexmunkások jövedelme pontosan követi a termékenység korának trendjét: a keresetek viszonylag alacsonyak, amíg a huszas évek elején és közepén tetőznek, amit fokozatos csökkenés követ. A jövedelem és a termékenység közötti összefüggést megerősíti az a megállapítás, hogy a jövedelem azonos életkorral összefüggő tendenciáját nem mutatják a nem prostituált nők, akiknek jövedelme a negyvenes éveik végén tetőzik (Arunachalam és Shah, 2008). Hasonló összefüggést találtak az életkor és a női termékenység egyéb jelzései között egy lengyel prostituáltakról szóló tanulmányban (Prokop és mtsai, 2018), amely azt mondja, hogy a női prostituáltak termékenységének fizikai jelei előrejelzik a szexuális szolgáltatások árát, illetve a magasabb termékenység jeleit mutató nők magasabb áron kínálják szolgáltatásaikat. Egy amerikai nők bevonásával végzett tanulmány (a szexuális szolgáltatások közös eufemizmusa) megállapította, hogy a fiatalabb nők magasabb díjakat számítanak fel, mint idősebb társaik (Griffith és mtsai, 2016). A szex költségei nyilvánvalóan magasabbak a fiatalok számára. Ezek az eredmények összhangban vannak a Dunn (2018) által jegyzett megállapításokkal, akik azt találták, hogy a szexuális szolgáltatásaikat online hirdető fiatalabb nők magasabb áron kínáltak szolgáltatásokat, mint az idősebb társaik. Hasonló eredményekről számolt be Sohn is (2016a, b, 2017a,b), aki tanulmányozta az indonéz férfiak által preferált életkort a

potenciális női partnereket tekintve, érzékenységüket a női termékenység jeleire, valamint a női prostituáltak által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos preferenciáikat.

5.2.1.2 Sugar kapcsolat

A sugar kapcsolat a tranzakciós szexuális kapcsolat egyik formája, amelyben egy idősebb és gazdagabb partner (sugar daddy/mommy) anyagi erőforrásokat biztosít egy fiatalabb partnernek (sugar baby/boy) a társaságáért cserébe (Nayar, 2016). A partnerek általában együtt töltik a szabadidejüket, és a szexuális tevékenység csak akkor történik, ha mindkét partner beleegyezését adja. Az ilyen tranzakciós szexuális kapcsolatok már évszázadokkal ezelőtt meglehetősen gyakoriak voltak (Nelson, 1993). Napjainkban a digitális technológiának köszönhetően a potenciális partnerek könnyebben megtalálhatják egymást (Nayar, 2016; Botnen és mtsai, 2018), és megőrizhetik magánéletüket a sugar kapcsolatok közvetítésére kijelölt weboldalak használatával. A sugar kapcsolatot a legtöbb nyugati országban nem tiltja a törvény, annak ellenére, hogy a kapcsolódó jogi kérdéseket nemcsak jogi, hanem társadalmi és erkölcsi szempontból is heves viták övezik (Miller, 2011; Motyl, 2012; Jones, 2014; Motz, 2014). Az egyik legvitatottabb jogi kérdés az, hogy a sugar kapcsolatokat a prostitúció egyik formájának kell-e tekinteni (Motz, 2014). Számos országban, ahol tilos a prostitúció (és a prostitúció aktív támogatása), a sugar kapcsolatok kezelésére szolgáló webszolgáltatások elérhetősége tiltott vagy korlátozott (Miller, 2011; Motyl, 2012). Ez azt jelenti, hogy ezek az országok jogi különbséget tesznek a prostitúcióban való részvétel és a sugar kapcsolatban való részvétel között (Jones, 2014). A sugar kapcsolat természetét különböző tudományos megközelítésekben tanulmányozták. Egy szociológiai tanulmány például elsősorban leíró megközelítést alkalmazott az egyetemi hallgatók szexiparban való részvételének indítékairól (Sagar és mtsai, 2016). A feminista kutatások olyan kérdésekre összpontosítanak, mint például a hatalom és a kontroll szerepe a sugar kapcsolatban (Cordero, 2015). Egy közgazdasági szemléletű tanulmány megállapította, hogy a drága egyetemi tanulmányokat folytató fiatal nők viszonylag nagy része regisztrált a sugar kapcsolatok közvetítésére létrejött weboldalon, amelyeket a szerző a humán tőkebefektetés egyik formájának tekint (Mixon, 2019).

A „szex kompenzációért” jelenséggel foglalkozó kutatások egy másik irányzata a női egyetemi hallgatók szexiparban való részvételével foglalkozik. Preble és munkatársai (2019) a fiatal egyetemi hallgatók és idősebb és tehetősebb partnereik közötti sugar kapcsolatot olyan tranzakciós szexuális kapcsolatnak tekintik, amely jobb feltételeket biztosít az

előbbieik számára a tanulmányok, a karrier vagy általában a magasabb társadalmi státusz eléréséhez. Betzer és munkatársai (2015) nagyszámú egyetemi hallgatót vizsgáltak, és azt találták, hogy a tranzakciós szexet (azaz szexmunkát) folytatók szignifikánsan kevesebb anyagi támogatást kaptak a családjuktól, gyakrabban használtak kábítószer (pl. kokaint), és alacsonyabb pontszámot értek el az ötfaktoros személyiségteszt (Big Five Inventory) barátságosság alskáláján, mint a többi résztvevő. Más eredmények is kimutatták a társadalmilag nemkívánatos személyiségjegyeket a tranzakciós szexben részt vevő egyetemi hallgatóknál (pl. Edwards, 2017; Blum és mtsai., 2018). Továbbá a gazdaságilag fejlett kelet-ázsiai országokban végzett tanulmányok kiemelik a materialista világnézet fontosságát, mint lehetséges magyarázatot arra, hogy sok fiatal nő hajlandó szexuális szolgáltatásokat nyújtani idősebb férfiaknak anyagi ellenszolgáltatásért cserébe (pl. Cheung és mtsai., 2016; Song és Morash, 2016; Krisch és mtsai., 2019).

Ennek megfelelően a sugar kapcsolat pszichológiai aspektusaiba (pl. személyiségjegyekkel, szerelemmel és szexuális stílusokkal való korrelációk stb.) való jobb betekintés kevésbé kutatott terület. Ennek egyik oka az, hogy a korábbi kérdőíves és interjúkkal végzett vizsgálatok legtöbb résztvevője nem vett részt közvetlenül sugar kapcsolatban vagy tranzakciós szexben. Például a Betzer és munkatársai (2015) tanulmányában a 4386 résztvevőből csak 227 számolt be tranzakciós szexről, míg 2998 soha nem vett részt tranzakciós kapcsolatban, és 1161 nem válaszolt a kérdésre. Edwards 820 résztvevőt vizsgált, akik közül 94 számolt be, hogy legalább egyszer tranzakciós szexuális kapcsolatot folytatott (Edwards, 2017). Ezek az eredmények arra utalnak, hogy a sugar kapcsolatban részt vevő női hallgatók "rejtett populációt" alkotnak, amely nem könnyen hozzáférhető empirikus kutatások számára (Haeger és Deil-Amen, 2010).

5.2.1.3 Szerelmi stílusok, szocioszexualitás és szexuális motivációk

A férfi és nő kapcsolataiban szerepet játszó pszichológiai folyamatokat feltáró korábbi tanulmányok elsősorban olyan jelenségekre összpontosítottak, mint a romantikus szerelem, a szocioszexualitás és a szexuális motiváció, nem pedig a tranzakciós szex. Ezért ezeknek a kapcsolódó elméleteknek a kombinációja fontos ahhoz, hogy megfelelően kontextusba helyezzük a sugar kapcsolatban való részvétel motivációjával kapcsolatos kérdéseket. A szerelmi stílusok különböző érzelmi tónusokkal jellemezhető attitűdök és meggyőződések rendszereiként írhatók le, amelyek bizonyos személyiségjegyekkel állnak kapcsolatban (Lee, 1988). Három elsődleges szerelmi stílust különböztethetünk meg: Eros (szenvedélyes,

romantikus; az ideális és tökéletes szerelem keresése), Ludus (játszmázó, elköteleződés nélküli szerelem; a szerelemre egyfajta játékként tekint) és Storge (a barátság szerelemmé fejlődik). A másodlagos szerelmi stílusok a három elsődleges stílus kiegyensúlyozott keverékei: A Pragma (gyakorlatias, racionális szerelem) a Storge és a Ludus kombinációja, a Mánia (megszállott vagy függőséget okozó szerelem) az Eros és a Ludus kombinációja, az Agape (önfeláldozó vagy önzetlen szerelem) pedig az Eros és a Storge kombinációja. A modell tehát összesen hat különböző szeretettípusból áll, amelyek a szerelem egyéni különbségeit írják le (pl. Raffagnino és Puddu, 2018). Ez a besorolás, osztályozás viszonylag összetett, átfogó, és összhangban van a mindennapi nyelvhasználattal (Hendrick és mtsai, 2006). Frey és Hojjat (2018) pozitív korrelációt talált az elköteleződés preferenciája és az összes szerelmi attitűd között, kivéve a Ludus-t, amely negatívan korrelált az elköteleződéssel. Ezeket az eredményeket más kutatási tapasztalatok is alátámasztották, amelyek pozitív kapcsolatot találtak a Ludus és a korlátlan szocioszexuális orientáció között (pl. Jonason és Kavanagh, 2010; Lee és mtsai., 2013; Proyer és mtsai., 2018; Smith és mtsai., 2019).

A szocioszexualitás kifejezés eredetileg a férfi és női szexuális viselkedés sokféleségére utalt (Jonason és mtsai, 2019). Pontosabban az érzelmi elköteleződéstől mentes szexuális érintkezések iránti nyitottságban mutatkozó egyéni különbségek leírására használták. Ezt a kezdeti általános konstrukciót kiterjesztették a rövid és hosszú távú párkapcsolati érdeklődés, valamint a múltbeli szexuális viselkedés (Jackson és Kirkpatrick, 2007) és a vágy, mint új összetevő (Penke és Asendorpf, 2008). Ennek megfelelően kifejlesztettek egy mérőeszközt az alkalmi szex iránti attitűd és az ilyen érintkezésben való részvétel (viselkedés) egyéni különbségeinek mérésére (Simpson és Gangestad, 1991), majd ezt később kiegészítették a vágy-komponenssel (Penke és Asendorpf, 2008). A szocioszexualitás pszichológiai összefüggéseiről szóló korábbi tanulmányok kimutatták, hogy a férfiak nyitottabbak az alkalmi szexre, mint a nők, ezt a nemi különbséget pedig több kultúrát felölelő, globális kutatásokban is érvényesnek találták (Schmitt, 2005; Lippa, 2009). Továbbá, a korlátlan szocioszexualitás pozitívan kapcsolódik a párzási erőfeszítések maximalizálásához, míg a korlátozott szocioszexualitás szorosabban kapcsolódik a szülői erőfeszítésekhez (Valentova és mtsai., 2020). Végül, a korlátlan szocioszexualitás pozitívan korrelál az online társkereső oldalak felhasználói körében az alkalmi szex iránti nyitottsággal (Hallam és mtsai., 2018). Egy kapcsolódó tanulmány azonban azt találta, hogy a korlátlan szocioszexualitás csak akkor állt összefüggésben a résztvevők alkalmi szexre való

hajlandóságával, ha az alacsony szintű elkötelezettséggel párosult egy hosszú távú kapcsolatban (Rodrigues és Lopes, 2017).

A szexuális motivációt általában úgy határozzák meg, mint a férfiak és a nők által a szexuális tevékenységre való hajlandóságra vonatkozó tudatos és szubjektív okokat (pl. Meston és Buss, 2007; Hatfield és mtsai., 2012; Meston és Stanton, 2017). A szexuális aktivitás szorosan összefügg számos biopszichoszociális tényezővel és a kapcsolat kontextuális elemeivel, beleértve a kapcsolat típusát és időtartamát, valamint a partnerek kötődési stílusát (Meston és Stanton, 2017). Számos tanulmány mutatott ki nemi különbségeket a szexuális motivációban (pl. Meston és Buss, 2007; Meston és mtsai., 2009, 2019), ami arra utal, hogy a nők szexuális aktivitása elsősorban a kapcsolattal összefüggő okokra épül, míg a férfiaknál inkább az én-központú okok állnak a középpontban. Armstrong és Reissing (2015) a kapcsolattípus és a szexuális motiváció közötti összefüggéseket vizsgálta, és hangsúlyosabb fizikai motívumokat találtak azoknál, akik az alkalmi szexuális kapcsolatokat részesítették előnyben, míg a jelenleg elkötelezett kapcsolatban élők erősebb érzelmi motívumokat mutattak. A leendő partnerhez való érzelmi kötődés kialakulása nem feltétele az alkalmi szexben való részvételnek, mivel egyik partner sem várja el, hogy hosszú távú előnyöket kínáljon, elkötelezett kapcsolatban legyen. A Szexualitás okait vizsgáló kérdőív magyar rövid formája (YSEX?-HSF; Meskó és mtsai., 2016) az eredeti kérdőívhez hasonló item-összetételű, de faktorszerkezetében némileg eltérő önbevallási eszköz, amelynek jellemzői mind az emberi szexuális motiváció kultúrák közötti egyetemességét, mind a kulturális sokféleséget (ami a faktorszerkezet különbségeiben tükröződik) alátámasztják. A YSEX?-HSF eredményei azt mutatták, hogy az énközpontú és a stresszel kapcsolatos szexuális motívumok pozitívan kapcsolódnak a korlátlan szocioszexualitáshoz.

Mindez arra utal, hogy a sugar kapcsolatra való hajlandóság egy olyan haszonelvű párkapcsolati orientáció része, amelyet a partnerek (kölcsonös) kihasználása és a partnerek számának maximalizálásán alapuló szexuális stratégia jellemez.

5.2.2 A kutatás céljai

Korábban még nem dolgoztak ki olyan eszközt, amely a sugar kapcsolat létesítésével kapcsolatos attitűdöt mérné. Egy sugar kapcsolatokhoz való hozzáállást mérő eszköz lehetővé tenné a kutatók számára, hogy részletesebb képet kapjanak a sugar kapcsolat pszichológiai aspektusairól, értékelve mind a közvetlenül érintett egyéneket, mind a sugar kapcsolatban közvetlenül résztvevő egyéneket, mind az átlagnépességből vett minták felhasználásával.

A fent tárgyalt szakirodalommal összhangban a jelen kutatás a következő két célra összpontosított:

(1) a sugar kapcsolatok elfogadását mérő önbevallásos eszköz kifejlesztése, valamint annak validálása az intim partner- és szexuális kapcsolatok pszichológiai működésének egyéb mérőszámaival;

(2) annak a hipotézisnek az igazolása, hogy a sugar kapcsolatok elfogadása pozitívan összefügg az intim partnerkapcsolatokban tanúsított önhasznosító viselkedéssel, a játékos szerelmi stílussal és a korlátlan szocioszexualitással.

5.2.3 Hipotézisek és predikciók

A vizsgálat célja a sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív fiatalabbak számára (Acceptance of Sugar Relationships in Young Women and Men Scale; ASR-YWMS) érvényességének tesztelése volt. A validációs folyamat a következő hipotéziseket tesztelte.

1. hipotézis

A férfi és női párválasztási preferenciák és stratégiák alapvető pszichológiai jellemzői alapján (Ohno, 1967; Trivers, 1972; Walsh, 1993), azt feltételeztük, hogy a férfiak pozitívabb hozzáállást tanúsítanak a sugar kapcsolatokhoz, mint a nők.

2. hipotézis

A tranzakciós szex és a materialista értékek közötti kapcsolatot feltáró korábbi kutatások eredményei alapján (Cheung és mtsai, 2016; Song és Morash, 2016; Krisch és mtsai, 2019), azt feltételeztük, hogy a sugar kapcsolatokhoz pozitívabb hozzáállással rendelkező egyének materialisztikusabb, haszonelvűbb és énközpontúbb nézeteket vallanak a romantikus kapcsolatokról és a szexualitásról, mint azok, akik kevésbé pozitívan viszonyulnak a sugar kapcsolatokhoz. A fenti hipotézisből a következő predikciókat vezettük le.

1. predikció

A többtényezős szexuális motivációval kapcsolatos korábbi eredmények alapján (pl. Meston és Buss, 2007; Meskó és mtsai, 2019) azt feltételeztük, hogy a sugar kapcsolatokhoz pozitívabb hozzáállással rendelkező egyének az intimitást a személyes vagy kapcsolati célok elérésének eszközeként tekintenek. Azaz a sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív (ASR-YWMS) pozitív együttjárást fog mutatni a szexuális motiváció kérdőív (YSEX?-HSF) személyes célok elérése és szex, mint megküzdés főskáláival.

2. predikció

Az előbbi predikcióhoz kapcsolódóan azt vártuk, hogy a sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének az intimitást és az elkötelezettséget szükségtelennek tartják a szexuális kapcsolatokban való részvételhez. Azaz a sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív (ASR-YWMS) negatív együttjárást fog mutatni a szexuális motiváció kérdőív (YSEX?-HSF) kapcsolati okok főskálájával.

3. predikció

Az alkalmi szexre való nyitottság pszichológiai korrelációira vonatkozó korábbi megállapításokkal és eredményekkel összhangban (Schmitt, 2005; Penke és Asendorpf, 2008; Lippa, 2009) azt vártuk, hogy a sugar kapcsolatokkal szemben pozitívabb hozzáállással rendelkező egyének korlátlanabb szocioszexuális attitűddel rendelkeznek (ami az ASR-YWMS és a SOI pozitív kapcsolatában is tükröződik).

4. predikció

A tranzakciós szexuális kapcsolatokból általában hiányzik az elkötelezett kapcsolatokra jellemző érzelmi intimitás (pl. Scull, 2019), és így összekapcsolható a játszámzó szerelmi stílus (Ludus) és a korlátlan szocioszexuális irányultság közötti pozitív összefüggésekkel kapcsolatos korábbi eredményekkel (pl. Jonason and Kavanagh, 2010; Lee és mtsai., 2013; Proyer és mtsai., 2018; Smith és mtsai., 2019). Ennek megfelelően azt feltételeztük, hogy a sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének a szerelmet elkötelezettség nélküli örömforrásnak tekintik (ami az ASR-YWMS és a Ludus szerelmi stílus közötti pozitív kapcsolatban tükröződik).

5. predikció

A szerelmi stílusokkal kapcsolatos korábbi eredmények alapján azt feltételeztük, hogy a sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének a szexuális vonzalmat, az elkötelezettséget és a barátságot a szerelem nem lényeges összetevőinek tekintik (ami az ASR-YWMS és az Eros, Agape és Storge szerelmi stílusok közötti negatív kapcsolatban tükröződik).

5.2.4 Módszer

5.2.4.1 Item generálás és kiválasztás

Az egyes itemek generálása nem a pszichológiai kutatásokban szokásos eljárást követte (pl. Loewinger, 1957), hanem egy meglévő kérdőívet, melynek címe a kozmetikai műtétek

elfogadása skála (ACSS; Henderson-King és Henderson-King, 2005), amelyet a vizsgálat céljaira adaptáltunk. Ez az eszköz a kozmetikai műtétek iránti nyitottság szintjét méri, több nyelvre lefordították, és az elmúlt 25 évben több száz, különböző kultúrában végzett tanulmányban használták (Meskó és Láng, 2019).

Az eszköz kiválasztása azon a jól ismert empirikus megállapításon alapult, amely szerint a kozmetikai műtétek elfogadása összefügg az öntárgyasítással (Calogero et al., 2010, 2014; Vaughan-Turnbull és Lewis, 2015 Choi és DeLong, 2019), ami a saját test tárgyként való, távolságtartó kezelését jelenti. Mivel több tanulmány is megállapította, hogy a tranzakciós szexben való részvétel is összefügg az öntárgyasítással (Chen, 2016; Horley és Clarke, 2016; Gayathri és mtsai., 2018; Endong, 2019; Maas és mtsai., 2019), ez utóbbtól azt vártuk, hogy olyan látens változóként fog működni, amely meghatározza a kozmetikai sebészethez és a tranzakciós szexhez való hozzáállás pozitív kapcsolatát. Az ACSS három alskálából áll, amelynek szerkezetét a sugar kapcsolatok elfogadására adaptált skálán is megtartottuk. Ez utóbbi egyik alskálája az intrapszichés komponenst értékeli, vagyis azt, hogy az egyén hogyan érzékeli a sugar kapcsolatba való bekapcsolódással járó potenciális személyes előnyöket (pl. „Több értelme van egy sugar kapcsolatban részt venni, mint évekig depressziósnak érezni magam a rossz anyagi helyzet miatt”). Egy másik alskála a társas komponenst méri, amely azt tükrözi, hogy az egyén a sugar kapcsolatban való részvételt normatív viselkedésként érzékeli, amelyet a közvetlen környezete (pl. barátok) vagy a tágabb társadalom szentesített (pl. „Ha ez előnyös lenne a jövőbeli életem szempontjából, megfontolnám, hogy sugar kapcsolatban vegyek részt”). A harmadik alskála a megfontolás komponenst méri, amely azt tükrözi, hogy az egyén hajlandó-e megfontolni a sugar kapcsolatban való részvételt a döntés előtt szintén mérlegelt esetleges kedvezőtlen következmények ellenére (pl. „Ha tudnám, hogy nem járna rosszallással vagy negatív következményekkel, szívesen kipróbálnék egy sugar kapcsolatot”).

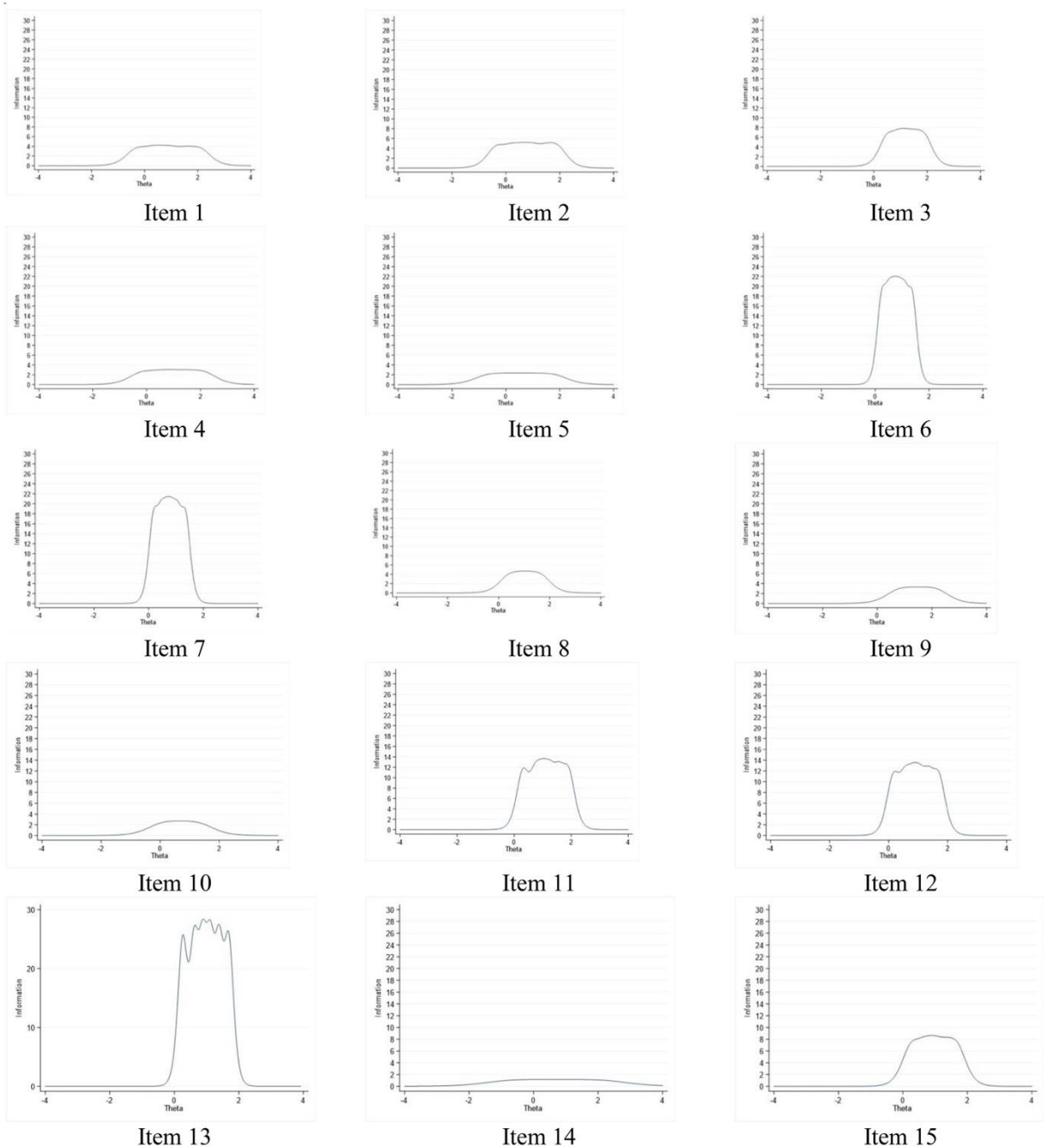
Ez azt jelenti, hogy az ACSS 15 tételét (3. ábra) magyarra fordítottuk (Henderson-King és Henderson-King, 2005), majd minden egyes tétel úgy került módosításra, hogy az eredeti témát (azaz a kozmetikai műtéteket, szépségszervi beavatkozásokat) a sugar kapcsolattal helyettesítettük (lásd a második melléklet kérdőívét). Az elkészült mérőeszköz címe „A sugar kapcsolatok elfogadása fiatal nők és férfiak körében” (Acceptance of Sugar Relationships in Young Women and Men Scale; ASR-YWMS). Mivel azt feltételeztük, hogy a fiatalabb és idősebb feleket különböző motivációk vezérlik a sugar kapcsolatok kialakítására, az eszköz egy másik változatát is kifejlesztettük egy idősebb korcsoport

számára (a Sugar kapcsolatok elfogadása idősebb férfiak és nők körében skála; Acceptance of Sugar Relationships in Older Men and Women Scale; ASR-OMWS). Bár az adatokat egyidejűleg gyűjtöttük a két korcsoportban, csak a fiatalok számára kifejlesztett változatot és a kapcsolódó megállapításokat mutatjuk be ebben a fejezetben. Az idősebb korcsoporttal kapcsolatos megállapításokat külön fejezetben tárgyaljuk.

Az újonnan létrehozott kérdőív egyes elemei nagyon hasonlóak voltak. E probléma megoldása érdekében úgy döntöttünk, hogy az ASR-YWMS egy rövidebb és így könnyebben kezelhető változatát fejlesztjük ki (így a több eszközt is tartalmazó kérdőívcsomagot használó kutatások valószínűleg inkább fogják használni). Először megerősítő faktoranalízist (CFA) alkalmaztunk a látens változók egydimenziósságának ellenőrzésére, mivel az item response theory (IRT) egydimenziós látens változókat igényel. Az ACSS-nek három alskálája van, ezért az ASR-YWMS-hez ugyanazt a modellt használtuk, és a három alskálát külön elemeztük. Ehhez az item response theory (Samejima, 1969) graded response model-jét (GRM) használtuk, és megvizsgáltuk az egyes itemek pszichometriai tulajdonságait. Olyan itemeket választottunk ki, amelyek nagyon magas (>1,7) diszkriminációs képességgel rendelkeztek (Baker, 2001). Ezután megfigyeltük ezen itemek iteminformációs függvényeit (IIF), és az egyes alskálákból kiválasztottuk a legmagasabb értékűeket. Néhány elemnek nagyon hasonló IIF-görbéje volt, és jelentésük szinonim volt. Ezek közül kiválasztottuk azt, amelyikről azt gondoltuk, hogy jobb volt a megfogalmazása, és jobban reprezentálja azt a látens változót, amelyet mérni hivatott. Ezen elemzések során a disszertációban bemutatott második vizsgálat és az ötödik vizsgálat kutatásának adatait összevontuk, hogy egy nagyobb mintát kapjunk (N = 2052, 1879 nő és 173 férfi, korosztály: 18–28, M = 21,61, SD = 3,16; további részleteket lásd a jelen vizsgálat és a 3. vizsgálat "Minta és eljárás" című részében), és így nagyobb pontosságot értünk el.

A háromfaktoros CFA (TLI = 0,969; CFI = 0,975; RMSEA = 0,070 [90% CI = 0,066 -0,074]; SRMR = 0,023) kiváló illeszkedést mutatott (Hu és Bentler, 1998). A GRM azt mutatta, hogy minden tétel nagyon magas (>1,7) diszkriminációs képességgel rendelkezik. Az IIF-ek alapján kiválasztottuk az 1. és 2. tételt az első alskáláról (1., 2., 4., 5. és 14. tételek), de ezek nagyon hasonlóak voltak, ezért úgy döntöttünk, hogy csak a 2. tételt használjuk, amely szintén valamivel jobb IIF-fel rendelkezett (lásd a 8. ábrát). A második alskálából a 11., 12. és 13. tételt választottuk ki (9., 11., 12., 13. és 15. tételek), de a 11. és 12. tételek nagyon hasonlóak voltak, ezért úgy döntöttünk, hogy elhagyjuk a 11. tételt, és csak a 12. és 13. tételt tartjuk meg. Végül a harmadik alskálából kiválasztottuk a 3., 6. és 7. tételt (3., 6., 7., 8. és

10. tétel), de a 6. és 7. tételek IIF-értékei ismét közel azonosak voltak, ezért úgy döntöttünk, hogy csak a 3. és 7. tételt tartjuk meg. Mivel az elemzések után csak kis számú tétel maradt, az eredeti háromfaktoros modell megtartása nem lett volna kivitelezhető. Ezért úgy döntöttünk, hogy a kérdőívet egyetlen, mind az öt tételt (2., 3., 7., 12. és 13. tétel) tartalmazó faktorról használjuk.

3. ábra Az ASR-YWMS 15 tételének tételinformációs görbéi az 1. tételtől (balra fent) a 15. tételig (jobbra lent).

5.2.4.2 Minta és eljárás

A tájékoztatáson alapuló beleegyezést követően 319 résztvevő (272 nő és 47 férfi) töltötte ki a kérdőíveket. A résztvevők életkora 18 és 28 év között volt ($M = 24,64$, $SD = 2,77$). Kapcsolati állapot alakulása: jelenleg egyedülálló (19,4%); alkalmi, állandó partner nélkül (9,4%); elkötelezett kapcsolatban/házas, de nem él a partnerrel (32,2%); elkötelezett kapcsolatban/ házas, és a partnerrel él (39,2%). Regisztrált egy társkereső oldalon (11,0%); regisztrált egy oldalon, amely a sugar kapcsolatok kialakítására jött létre (0,9%); mind a két típusú felületen regisztrált (2,8%); egyik típusú oldalon sem regisztrált (85,3%). Jelenleg sugar kapcsolatban él (4,1%). A szexuális partnerek teljes számának alakulása: 0 (3,1%), 1 (14,1%), 2 (11,3%), 3 (6,0%), 4 (6,3%), 5–6 (16,6%), 7–9 (13,5%), 10–19 (14,4%), 20 vagy több (14,7%). A lakóhely jellegét tekintve elmondható, hogy a válaszadók 4,7%-a él egy kis településen, 2,5 % nagyobb faluban, 11,6 % kis-/közepes méretű városban, 23,8 % megyei jogú városban és a válaszadók legnagyobb része (57,4%) a fővárosban és annak agglomerációjában él. Az adatgyűjtés online történt. A felmérést a Google Forms programban szerkesztettük. A felmérés linkjét a social media oldalakon és az egyik legnépszerűbb magyar internetes portálon, az Index-en keresztül terjesztettük. Minden résztvevő tájékozott beleegyezését adta, és egyikük sem kapott jutalmat a részvételért. A kutatási terv etikai jóváhagyást kapott az Egyesített Pszichológiai Kutatási Etikai Bizottságtól (EPKEB; Ref. No. 2018/115).

5.2.5 Eszközök

5.2.5.1 A sugar kapcsolatok elfogadása fiatal nők és férfiak körében (ASR-YWMS)

Az ASR-YWMS az a skála, amelynek kidolgozása, megbízhatósági elemzése és validálása volt a jelen vizsgálat célja. Az itemgenerálási eljárást és a minta itemeket korábban bemutattuk, míg a skála pszichometriai tulajdonságait az alábbiakban tárgyaljuk. A skála öt itemet tartalmaz (lásd 2. melléklet). Az ASR-YWMS Cronbach α értéke a jelen vizsgálatban 0,95 volt.

5.2.5.2 Szerelmi attitűd skála, rövid változat (LAS-HSF)

Az LAS-HSF (Hendrick és mtsai, 1998; magyar adaptáció Meskó, Zsidó és mtsai, 2021) 24 tételt tartalmaz, amelyek a következő hat alskálát alkotják: Eros (erotikus, romantikus, szenvedélyes szerelmi stílus), Ludus (játszmázó szerelmi stílus), Storge (gyengéd, barátságorientált szerelmi stílus), Pragma (racionális, praktikus szerelmi stílus), Mánia (birtokló, függő szerelmi stílus) és Agape (önzetlen szerelmi stílus). Minden alskála négy tételt tartalmaz, és a válaszadók egy 5 pontos Likert skálán, 1-től (egyáltalán nem ért egyet)

5-ig (teljesen egyetért) jelzik, hogy az egyes tételek mennyire vonatkoznak rájuk. Így a magasabb pontszámok az adott szerelmi stílus nagyobb preferenciáját tükrözik (lásd 3. melléklet). A hat alskála Cronbach α értékei a következők voltak: Eros: 0,77; Ludus: 0,73; Storage: 0,88; Pragma: 0,60; Mánia: 0,72; Agape: 0,83.

5.2.5.3 Szocioszexuális orientációs leltár, felülvizsgált (SOI-R)

A SOI-R (Penke és Asendorpf, 2008; magyar adaptáció Meskó és mtsai, 2014) kilenc tételből áll, amelyek azt mérik fel, hogy az egyén hajlandó-e elkötelezettség nélküli szexuális együttlétekre. Az itemek három alskálát alkotnak, amelyek a viselkedés, az attitűd és a vágy három összetevőjét mérik. A válaszokat 9 pontos Likert skálán adják meg (a skála beosztása az egyes tételeknél eltérő). A magasabb pontszámok az egyes alskálákon a viselkedés, az attitűd és/vagy a vágy tekintetében korlátozottabb szocioszexualitást jeleznek (lásd 3. melléklet). A három alskála és a teljes skála Cronbach α értékei a következők voltak: Viselkedés: 0,87; Attitűd: 0,83; Vágy: 0,90; SOI-R (összességében): 0,88.

5.2.5.4 Szexuális motiváció kérdőív, magyar rövid változat (YSEX?-HSF)

Az YSEX-HSF (Meskó, Szatmári és mtsai, 2021) egy önbevallásos eszköz, amely a szexuális motivációt értékeli. A magyar változat eltér az eredeti YSEX? négyfaktoros kérdőívtől. A skála 73 tételt tartalmaz, amelyek a következő három főskálát alkotják: Személyes célok elérése, Kapcsolati okok, Szex mint megküzdés. Az egyes tételek értékelése egy 5 pontos Likert skálán történik, amely a következő lehetőségeket kínálja: 1 = "Egyetlen szexuális élményem sem"; 2 = "Kevés (...)"; 3 = "Néhány (...)"; 4 = "Sok (...)"; 5 = "Minden szexuális élményem". Így a magasabb pontszámok a mért szexuális motívum magasabb szintjét tükrözik. (lásd 4. melléklet). A három alskála Cronbach α értékei a következők voltak: Személyes célok elérése: 0,91; Kapcsolati okok: 0,92; Szex mint megküzdés: 0,91.

5.2.6 Eredmények

Az 1. hipotézis teszteléséhez független mintás t-próbával hasonlítottuk össze a férfiak és a nők pontszámát az ASR-YWMS-ben. A férfiak ($M = 17,11$; $SD = 9,80$) - a nőkhöz ($M = 13,27$; $SD = 9,16$) képest - szignifikánsan magasabb pontszámot értek el az ASR-YWMS-en [$t(317) = 2,622$; $p < 0,01$], közepes hatásmérettel (Hedges $g = 0,41$). Így az eredmények megerősítették az 1. hipotézist. A férfiak általában pozitívabban viszonyultak a sugar kapcsolatokhoz, mint a nők.

A 2. hipotézis predikcióit Pearson-féle korrelációs együtthatókkal teszteltük. Ezen elemzések eredményei, valamint a változók átlagai és szórásai az 1. táblázatban láthatók. A sugar kapcsolatok elfogadása szignifikáns pozitív kapcsolatot mutatott két szexuális motívummal, köztük a személyes célok elérésével és a szex mint megküzdéssel. Mindkét korreláció mérsékelt nagyságrendű volt. A szexuális érintkezés kapcsolati okainak fontossága nem volt összefüggésben a sugar kapcsolatok elfogadásával. A szocioszexualitás tekintetében minden alszála és így az összpontszám következetesen szignifikáns pozitív összefüggést mutatott a sugar kapcsolatok elfogadásával. Valamennyi korreláció mérsékelt nagyságrendű volt. Ami a szerelmi stílusokat illeti, a sugar kapcsolatok elfogadása szignifikánsan összefüggött az Erosz, a Ludusz és az Agapé szerelmi stílusokkal. Alacsony negatív korrelációt mutatott az Erosszal, mérsékelt pozitív korrelációt a Ludusszal, és csekély negatív korrelációt az Agapéval. Bár a sugar kapcsolatok elfogadása és az Agape közötti korreláció statisztikailag szignifikáns volt, annak nagysága elhanyagolhatónak tekinthető. A sugar kapcsolatok elfogadása nem volt összefüggésben a Storage, Pragma és Mánia szerelmi stílusok egyikével sem. A Pearson-féle korrelációk eredményeivel összhangban a többszörös lineáris regresszióelemzés megerősítette, hogy a szocioszexualitás és a Ludus szerelmi stílus a legerősebb egyedi kapcsolatban áll a sugar kapcsolatok elfogadásával.

	ASR- YWMS	YSEX?-HSF		
		Személyes cél elérése	Kapcsolati okok	Szex mint megküzdés
ASR- YWMS	-	.457**	-.029	.358**
M	13.84	45.11	85.24	39.45
SD	9.34	15.61	21.38	14.38

	ASR- YWMS	SOI-R			
		Viselkedés	Attitűd	Vágy	Összes
ASR- YWMS	-	.438**	.396**	.459**	.529**
M	13.84	10.03	18.99	10.90	39.92
SD	9.34	6.33	7.10	6.44	16.14

	ASR- YWMS	LAS-SF					
		Eros	Ludus	Storge	Pragma	Mania	Agape
ASR- YWMS	-	-	.543*	-.016	-.010	.116	-.154*
M	13.84	16.72	7.99	9.61	8.83	9.74	11.60
SD	9.34	2.97	3.79	4.91	3.42	3.86	3.97

2. táblázat A sugar kapcsolatok elfogadása és a kritériumváltozók közötti kapcsolat; a Pearson-féle korrelációk eredményei, valamint a mért változók átlagai és szórásai.

Megjegyzés: * $p < 0,01$; ** $p < 0,001$. ASR-YWMS = Sugar kapcsolatok elfogadása fiatal nők és férfiak körében skála. YSEX?-HSF = Szexuális motiváció kérdőív – Magyar rövid változat. SOI-R = Szocioszexuális orientáció kérdőív. LAS-SF = Szerelmi attitűd kérdőív – Rövid változat

Összefoglalva, az eredmények megerősítették a 2. hipotézis 1., 3. és 4. predikcióját. A sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének hajlamosak voltak szexuális kapcsolatot létesíteni öncélú okokból, és hajlamosak voltak a szexet a szorongás vagy a kapcsolati problémák kezelésének eszközeként is használni. Továbbá kevésbé voltak korlátozottabbak a szocioszexuális orientációjukban, és hajlandóbbak voltak elköteleződés nélküli szexuális kapcsolatokra. Ez a szerelemről alkotott nézeteikben is tükröződött. A sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének hajlamosak voltak a szerelmet a tiszta öröm forrásának tekinteni, amelyet nem korlátoz a kizárólagosság. A 2. hipotézis 5. predikciója részben igazolódott. A sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének az intimitást, a biztonságot és a szexuális esztétikát a szerelem lényegtelen összetevőinek tekintették, míg a barátság és az elkötelezettség szubjektív fontossága egy szerelmi kapcsolatban nem függött a résztvevők sugar kapcsolatokhoz való hozzáállásától. Az eredmények (2. táblázat) nem támasztották alá a 2. hipotézis 2. predikcióját. Az egyének sugar kapcsolatokhoz való hozzáállása nem függött össze az intimitás, a szerelem és a fizikai vonzalom szexuális motivációival.

		β	VIF	R^2
YSEX?-HSF	Personal Goal Attainment	0,055	2,777	0,41**
	Relational reasons	- 0,174*	1,408	
	Sex as coping	0,166*	2,044	
SOI-R Összes		0,279**	2,289	

LAS-SF	Eros	0,011	1,354
	Ludus	0,283**	1,807
	Storge	0,011	1,031
	Pragma	- 0,017	1,062
	Mania	0,057	1,233
	Agape	- 0,085	1,220

Megjegyzés: VIF = vektor inflációs tényező; * $p < 0,01$, ** $p < 0,001$. YSEX?-HSF = Szexuális motiváció kérdőív. SOI-R = Szocioszexuális orientáció kérdőív. LAS-SF = Szerelmi attitűd kérdőív

3. táblázat A mért változók egyedi kapcsolata a sugar kapcsolatok elfogadásával; többszörös lineáris regressziós elemzés eredményei.

5.2.7 Megbeszélés

A második tanulmány néhány alapvető betekintést nyújtott a sugar kapcsolat természetébe. Az eredmények azt sugallják, hogy a sugar kapcsolati megközelítést alkalmazó egyének a párkapcsolatokban inkább énközpontúan viszonyulnak a szexualitáshoz és a szerelemhez, ami összefügg az önérdek túlsúlyával a kapcsolatot érintő motívumaikban. Ezek az eredmények összhangban vannak a korábbi kutatási eredményekkel, amelyek pozitív összefüggést mutattak a játszómázas szerelmi stílus (Ludus) és a korlátlan szocioszexuális orientáció között (pl. Jonason és Kavanagh, 2010; Lee és mtsai, 2013; Proyer és mtsai, 2018; Smith és mtsai, 2019).

A jelen vizsgálatban a sugar kapcsolatokkal szemben elfogadóbb attitűddel rendelkező fiatal résztvevők hajlandóbbnak tűntek arra, hogy a szexet a személyes célok elérése vagy a problémákkal való megküzdés eszközeként használják, mint azok, akik kevésbé elfogadóan viszonyultak a sugar kapcsolatokhoz (H2, P1). Ugyanakkor nem találtunk összefüggést a szexuális motiváció kapcsolati motívumai és a sugar kapcsolatok elfogadása között (szemben a várt negatív korrelációval; lásd H2, P2), ami megkérdőjelezi azt a feltételezést, hogy a fiatalokat hideg és számítógépes racionalitás (azaz az intimitás iránti igény hiánya) vezeti az ilyen tranzakciós szexuális kapcsolatokba. Lehetséges, hogy az intim partnerrel való együttlét, mint a szexualitás oka egyszerűen irreleváns egy sugar kapcsolatban. Ezt a lehetőséget alátámasztják a korábbi tanulmányokban kapott bizonyos eredmények (pl. Ryan, 2019; Scull, 2019).

A korlátlan szocioszexualitás mindhárom összetevője (azaz a viselkedés/tapasztalat, az attitűd és az elköteleződés nélküli szexuális találkozások preferenciáját tükröző vágy) pozitív összefüggést mutatott a sugar kapcsolatok elfogadásával (H2, P3). Vagyis a tranzakciós szexhez elfogadóbb hozzáállással rendelkező fiatal résztvevők arról számoltak be, hogy több alkalmi kapcsolatuk volt, gyakrabban fantáziáltak ilyen találkozásokról, és

kevésbé tűntek elutasítónak az alkalmi szexuális érintkezésekkel szemben, mint azok, akik kevésbé elfogadóan viszonyultak a sugar kapcsolatokhoz. Ezek az eredmények összhangban vannak azokkal a közelmúltbeli tanulmányokkal, amelyek hasonló eredményeket kaptak a felsőoktatási hallgatók szexmunkában és promiszkuitásban való részvételével kapcsolatban (pl. Okafor és Duru, 2010; Sanders és Hardy, 2015; Mensah, 2019).

A résztvevők szerelemmel kapcsolatos pszichológiai jellemzőire vonatkozó adatok hasonló képet mutattak. Azok, akik elfogadóbb attitűdöt mutattak a sugar kapcsolatokkal szemben, kifejezettebb preferenciáról számoltak be a játszmázó Ludus szerelmi stílus iránt, mint azok, akik kevésbé elfogadóan viszonyultak a tranzakciós szexhez (H2, P4). Ezzel szemben az Erosz szerelmi stílus esetében negatív korrelációt kaptunk: a sugar kapcsolatot jobban elfogadók kisebb valószínűséggel vettek részt szenvedélyes, testi vonzalmon alapuló szerelmi kapcsolatban, mint a tranzakciós szexet kevésbé helyeslők (H2, P5). A sugar kapcsolatok elfogadása nem állt kapcsolatban a többi szerelmi stílus egyikével sem, beleértve a barátságorientált Storge-ot, a gyakorlatias és kiszámítható Pragmát, a megszállott és lehengető Mániát és az önzetlen Agapét. Úgy tűnik, hogy ezek a szerelmi stílusok irrelevánsak a tranzakciós szexuális kapcsolatok kontextusában. Bár egyetlen korábbi tanulmány sem foglalkozott kifejezetten a szerelem és a sugar kapcsolat közötti összefüggéssel, hasonló eredményeket kaptak a szerelem és a nem elkötelezett szex iránti nyitottság közötti kapcsolatot vizsgáló tanulmányokban (pl. Jonason és Kavanagh, 2010; Proyer és mtsai, 2018; Jonason és mtsai, 2019).

Végül, a fiatal férfiak a fiatal nőkhez képest elfogadóbb hozzáállásról számoltak be a sugar kapcsolatokkal összefüggésben (H1). A résztvevők szexuális orientációját nem rögzítettük ebben a vizsgálatban, ezért feltételeztük, hogy a minta többségét heteroszexuális résztvevők alkották (összhangban az átlagpopulációról rendelkezésre álló adatokkal; pl. Gates és Newport, 2012; Lam, 2016). Ennek megfelelően a kapott nemi különbséget heteroszexuális kontextusban értelmeztük, és mint ilyen, összhangban van a szexuális stratégiák elméletének (Buss és Schmitt, 1993) predikcióival. Ezen elmélet szerint a férfiak a szexuális partnerek számának maximalizálására törekszenek, mert ezt eredményezi az evolúciós múltban az ezzel a stratégiával járó nagyobb reprodukciós siker. Ezzel szemben a szexuális partnerek számának maximalizálása nem növelte közvetlenül a nők reprodukciós sikerét. Feltételezhető azonban, hogy a heteroszexuális sugar kapcsolatban résztvevő fiatal férfiak nem a szaporodás implicit kilátásba helyezésével közelednek az idősebb nőkhez. Ezért ennek a motívumnak a sugar kapcsolatban betöltött jelentősége még tisztázásra vár.

Úgy tűnik, hogy a tranzakciós szexuális kapcsolatok megfelelő intimitási formát kínálnak az olyan egyének számára, akik kifejezetten kedvelik a rövid távú kapcsolatokat, ami lehetővé teszi számukra, hogy kizsákmányoló interperszonális taktikákat alkalmazzanak. A tanulmánynak a szocioszexualitás és a szexuális motiváció közötti kapcsolatra vonatkozó eredményei arra a lehetőségre utalnak, hogy a sugar kapcsolatokkal szembeni elfogadó hozzáállás a rövid távú párválasztási stratégia része.

Összefoglalva, a jelen vizsgálat azon résztvevői, akik viszonylag magas elfogadottságot mutattak a sugar kapcsolatokkal szemben, a játszmázó, manipulatív szerelmi stílus, a korlátlan szocioszexualitás és az énközpontú szexuális motiváció preferálásáról számoltak be.

5.2.8 Korlátok

Meg kell jegyezni, hogy a kapott eredmények csak közvetett betekintést nyújtanak a sugar kapcsolatok természetébe, mivel a résztvevőknek csak kis hányada számolt be arról, hogy közvetlenül érintett ilyen kapcsolatban. Emiatt az ASR-YWMS-t további tanulmányokban kellene használni a sugar kapcsolatban részt vevő fiatalok attitűdjének felmérésére. Ezenkívül az eszközt ki kell egészíteni egy viselkedési mérőeszközzel, hogy feltárják a tranzakciós szexuális viselkedés és a sugar kapcsolatokkal kapcsolatos attitűdök közötti összefüggést.

Továbbá a jelenlegi vizsgálat a sugar kapcsolatnak csak az egyik oldalára összpontosított, vagyis azokra a fiatalokra, akik társas kapcsolatokat (szexuális szolgáltatásokat) kínálnak fel erőforrásokért cserébe. A jelenség átfogóbb megértéséhez szükség van a másik oldal kiegészítő elemzésére, amely azoknak az idősebb embereknek a pszichológiai jellemzőire összpontosít, akik erőforrásokat biztosítanak fiatal partnereiknek. Ezt az elemzést a disszertáció következő fejezeteiben ismertetjük. A mindkét oldalra vonatkozó megállapítások hozzájárulhatnak a sugar kapcsolatokhoz való viszonyulás háttérében álló pszichológiai tényezők és evolúciós mechanizmusok jobb megértéséhez.

5.2.9 Következtetések

A fent említett korlátozásokat szem előtt tartva az ASR-YWM fejlesztésének és validálásának eredményei azt mutatják, hogy az önbevallásos kérdőív érvényes mérőeszköz lehet a fiatalabb személyek sugar kapcsolatra való hajlandóságának mérésére. A kapott eredmények alátámasztják azt az elképzelést, hogy a fiatalok tranzakciós szexualitásra (pl. sugar kapcsolatra) való nyitottsága összefügg a rövid távú kapcsolatok preferálásával, a

játszmázó szerelmi stílussal, az énközpontú szexuális motivációval és az olyan averzív személyiségjegyekkel, mint a szubklinikai pszichopátia, a machiavellizmus és a borderline személyiségszerveződés. Kimutattuk, hogy ezek az összefüggések az átlagpopulációban is megfigyelhetők. Az egyén mások és önmaga kihasználásán alapuló haszonelvű párválasztási stratégiája valószínűleg nem csak akkor játszik szerepet, ha éppen sugar kapcsolatban van. Jövőbeni kutatásokra van szükség annak megértéséhez, hogy milyen más pszichológiai funkciók (pl. önbecsülés, kötődés, motiváció stb.) hozhatók összefüggésbe azzal, hogy valaki hajlandó-e sugar kapcsolatban részt venni. Fontos továbbá, hogy megfelelően tisztázzuk más, a párválasztással kapcsolatos, kialakult stratégiák (pl. élettörténeti stratégiák) jelentőségét a sugar kapcsolatokra való nyitottságban. A legfontosabb, hogy tanulmányunk megmutatta, hogy a fiatal személyek sugar kapcsolatokra való nyitottságának különböző mértéke a párválasztási pszichológia alapvető része lehet.

5.3 Harmadik vizsgálat: A sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív időseknek: fejlesztés és validálás (ASR-OMWS)

Az előző vizsgálatban bemutatunk egy olyan kérdőívről, amelyet fiatal nők és férfiak sugar kapcsolattal kapcsolatos elfogadó attitűdjének mérésére fejlesztettünk. A sugar kapcsolatok azonban diádikusak és aszimmetrikusak (pl. Nayar, 2016; Hoss és Blokland, 2018). A korábban említett mérőeszköz csak a fiatalabb partnerek beállítódását méri, akik hajlandóak társaságot és/vagy szexuális kapcsolatot biztosítani az erőforrásokért. Jelen fejezet egy kiegészítő kérdőív kidolgozását mutatja be a sugar kapcsolatok elfogadottságának mérésére az idősebb férfiak és nők körében, akik esetleg hajlandóak lennének erőforrásokat biztosítani a (szexuális) társas kapcsolatokért.

5.3.1 Elméleti bevezető

A sugar kapcsolatot úgy írhatjuk le, mint egy jómódú férfi (sugar daddy) vagy nő (sugar mommy), aki hajlandó anyagi ellenszolgáltatást nyújtani fiatalabb partnerének (sugar girl/sugar boy) társaságáért cserébe, amelyben megállapodtak (Nayar, 2016).

A kapcsolatnak ezt a tranzakciós formáját jól meg lehet érteni és meg lehetne vizsgálni egy olyan modellben, amely leírja a párválasztási preferenciák változásait, amelyeket "párválasztási piacnak" neveznek (Pawlowski és Dunbar, 1999). Ahogy a neve is sugallja, a párválasztási piac a romantikus partnerek megtalálásának kétirányú folyamatát írja le, ahol a piacon lévő egyének kívánatos tulajdonságaikat potenciális partnerként hirdetik, míg potenciális társaik kívánt tulajdonságait is hirdetik (Pawlowski és Dunbar, 1999). A sugar kapcsolatok abban az értelemben lehetnek specifikusak, hogy a meghirdetett és a kívánt párkapcsolati partneri tulajdonságokat explicit módon fejezik ki és tárgyalják.

Az evolúciós kontextusban a humán párválasztási stratégiák az egyén reprodukciós potenciáljától és reprodukciós befektetésétől függően változnak (Buss, 1994). Mivel a nők többet fektetnek be a szülői szerepbe (hiszen a várandósság a szexualitás lehetséges eredménye), erősebb preferenciákat mutatnak azokkal a partnerekkel szemben, akik a szülői befektetés képességének jeleit mutatják, azaz a pénzügyi stabilitást vagy a magasabb szintű oktatást (Buss, 1989; Anderson és Klofstad, 2012; Walter és mtsai., 2020). A férfiak esetében inkább a reprodukciós potenciál fizikai jeleivel (fiatalosság, vonzerő) rendelkező partnereket értékelik kívánatosabb társakként, mint a nők esetében (pl. Buss, 1989; Walter és mtsai., 2020). Fontos azonban megjegyezni, hogy a hosszú távú kapcsolatokban mind a férfiak, mind a nők előnyben részesítik a fizikai vonzerőt, de a férfiak jobban értékelik azt (Buss, 1989; Walter és mtsai., 2020).

A párválasztási preferenciák az egyén "párértékétől" is függnek, vagyis attól, hogy mennyire képes és hajlandó erőforrásokat fektetni a kapcsolatba (azaz a minőségbe és a stabilitásba) és az utódok felnevelésébe. A párválasztási piac felépítése azt sugallja, hogy a nagyobb párértékkel rendelkező egyéneket a potenciális partnerek kívánatosabbnak minősítik, így hasonlóan magas értékű partnerre törekedhetnek, mint ők maguk. Ennek megfelelően a kívánatosabb tulajdonságokkal rendelkező egyének magasabb párértékre számíthatnak a párválasztási piacon (Pawlowski és Dunbar, 1999). A reprodukciós potenciál az életkorral csökken, különösen a nők esetében. Ennek eredményeként a párválasztási stratégiák idővel változhatnak, de az alapvető elvárások csak nagyságrendben csökkennek (Buss, 1989; Li és mtsai, 2002; Conroy Beam és Buss, 2019; Conroy-Beam és mtsai, 2019; Walter és mtsai, 2020). Így mind az idősebb nők, mind a férfiak kevésbé fontosnak értékelik a potenciális partner fizikai vonzerejét és társadalmi státuszát, emellett előnyben részesítik az elkötelezettség mutatóit és az intim kapcsolat folytatását elősegítő egyéb tulajdonságokat (Alterovitz és Mendelsohn, 2011; Fales és mtsai, 2016). Ezenkívül az idősebb egyének általában kevésbé szelektívek, és kevesebb párértéket várnak el partnereiktől; talán kompromisszumként a házastársi érték csökkenése miatt (alacsonyabb egészségi állapot és fizikai vonzerő) (Li és mtsai, 2002; Fales és mtsai, 2016; Seto, 2017). Ennek megfelelően a sugar kapcsolat az adaptív párválasztási preferenciák alternatív platformjának tekinthető. A modern társadalmak idősebb tagjai gyakran halmoznak fel olyan pénzügyi forrásokat, amelyeket potenciális partnereknek tudnak nyújtani, míg a fiatalabbak társasága nemcsak az intimitás, hanem az idősebb partner társadalmi presztizsének növelése szempontjából is értékes lehet.

5.3.2 A tanulmány célja

A harmadik vizsgálat elsődleges célja egy olyan eszköz kifejlesztése és validálása volt, amely lehetővé teszi a sugar kapcsolatokhoz való hozzáállás mérését az idősebb felnőtteknél. Így ezek a vizsgálatok a második tanulmány folytatását jelentik, ahol a korábbi mérőeszközök használata lehetővé tette számunkra, hogy összehasonlítsuk a két mintában lévő korrelációk mintázatát az életkor függvényében. Így ezek a vizsgálatok bővíthetik ismereteinket a sugar kapcsolatokkal összefüggő attitűdök működéséről két különböző korcsoportban. Továbbá tanulmányunk célja az is volt, hogy a párválasztási piac modell jelentőségét tesztelje a párválasztási stratégiák és preferenciák alakulása szempontjából. Mivel az alapvető párválasztási preferenciák az életkor előrehaladtával csökkennek (Buss, 1989; Li és mtsai., 2002; Conroy Beam és Buss, 2019; Conroy-Beam és mtsai., 2019; Walter

és mtsai., 2020), ebben az idősebb mintában is az első tanulmányban közölt korrelációs mintázatra számítottunk.

5.3.3 Módszer

5.3.3.1 Minta és eljárás

Informált beleegyezésüket követően 481 résztvevő (167 nő és 314 férfi) töltötte ki a kérdőíveket. A résztvevők életkora 40 és 69 év között volt ($M = 47,80$, $SD = 6,46$). Párkapcsolati státusz: jelenleg egyedülálló (12,1%); alkalmi kapcsolatai vannak, de nincs állandó partnere (6,2%); elkötelezett kapcsolatban/házas, de nem él együtt a partnerével (15,4%); elkötelezett kapcsolatban/házas és együtt él a partnerével (66,3%). Regisztrált egy társkereső oldalon (13,7%); regisztrált egy olyan oldalon, amely sugar kapcsolatokat közvetítésére szolgál (4,4%); regisztrált mindkét típusú oldalon (5,0%); nem regisztrált egyik típusú oldalon sem (76,9%). Jelenleg sugar kapcsolatban van (8,3%). Eddigi szexuális partnereinek száma összesen: 1 (3,7%), 2 (3,5%), 3 (3,3%), 4 (4,4%), 5-6 (11,6%), 7-9 (12,1%), 10-19 (22,5%), 20 vagy több (38,9%). Lakóhely: kis falu (2,9%); nagy falu (2,1%); kis/közepes méretű város (13,1%); község/város (19,5%); főváros és agglomerációja (62,4%).

Az adatgyűjtés online történt. A felmérést a Google Forms programban szerkesztettük. A felmérés linkjét a közösségi oldalakon és az egyik legnépszerűbb magyar internetes portálon, az Indexen (<https://index.hu/>) keresztül terjesztettük. Minden résztvevő informált beleegyezését adta, egyikük sem kapott jutalmat a részvételért. A kutatási terv etikai jóváhagyást kapott az Egyesített Pszichológiai Kutatási Etikai Bizottságtól (Ref. No. 2018/115).

5.3.3.2 Itemgenerálás és kiválasztás

Mivel a jelen vizsgálatban használt, a sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív időseknek (ASR-OMWS) és az első vizsgálatban ismertetett fiataloknak szóló változat (sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív fiataloknak; ASR-YWMS) itemeiben a mondatok alanyának kivételével azonosak voltak, így a fiataloknak szóló kérdőív átfogalmazott tételeit használtuk. Az itemgenerálással kapcsolatos további információkért lásd a második vizsgálatot (lásd a kérdőívet a mellékletben). A kérdőív egyfaktoros rövid formájának pszichometriai megvalósíthatóságának tesztelése érdekében összevontuk a második tanulmány és a negyedik tanulmány második vizsgálatának mintáját ($N = 836$, 277 nő és 559 férfi, életkor: 40-71, $M = 48,2$, $SD = 6,90$), és megerősítő faktorelemzést (CFA) végeztünk a robusztus súlyozott legkisebb négyzetek átlag- és variancia-kiigazítással (WLSMV)

becslővel. Az egyfaktoros CFA (CFI = 0,992; TLI = 0,984; RMSEA = 0,055 [90% CI = 0,028-0,083]; SRMR = 0,017) kiváló illeszkedést mutatott (a Browne és Cudeck, 1992 és Hu és Bentler, 1998 által javasolt határértékek alapján). A feltáró elvi komponenselemzés alátámasztotta a skála egydimenziós jellegét. Az egyetlen komponensre vonatkozó komponensstöltések 0,697 és 0,857 között mozogtak az öt tétel esetében. Az egyetlen komponens az öt tétel teljes varianciájának 80,71%-át magyarázta.

5.3.4 Eszközök

5.3.4.1 A sugar kapcsolatok elfogadása idősebb férfiak és nők körében skála (ASR-OMWS).

Az ASR-OMWS az a skála, amelynek fejlesztése, megbízhatósága elemzése és validálása volt a vizsgálat célja. Az itemek generálását a korábban bemutatottak szerint végeztük (a kérdőív esetében lásd az 5. mellékletet), míg a skála pszichometriai tulajdonságait az alábbiakban tárgyaljuk. A skála öt elemet tartalmaz. Cronbach α értéke 0,95, illetve 0,93 volt az első és a második mintában.

5.3.4.2 Szerelmi attitűd skála, rövid forma (LAS)

Az LAS-SF (Hendrick és mtsai, 1998; magyarra adaptálta: Meskó és mtsai, 2021) 24 tételt tartalmaz, amelyek a következő hat alszkálát alkotják: Eros (erotikus, romantikus, szenvedélyes szerelmi stílus), Ludus (játékos szerelmi stílus), Storge (szeretetteljes, barátságorientált szerelmi stílus), Pragma (racionális szerelmi stílus), Mania (birtokló, függő szerelmi stílus) és Agape (önzetlen szerelmi stílus). Minden alszkála négy tételből áll, és a válaszadók egy ötfokozatú Likert skálán jelzik, hogy az egyes tételek milyen mértékben vonatkoznak rájuk, 1-től (erősen nem ért egyet) 5-ig (erősen egyetértenek). Így a magasabb pontszámok erősebb azonosulást tükröznek bizonyos szerelmi stílusokkal. Cronbach α értékei a hat alszkálára a következők voltak: 0,83, 0,75, 0,85, 0,66, 0,73 és 0,84 az Eros, Ludus, Storge, Pragma, Mania és Agape esetében.

5.3.4.3 Szocioszexuális orientációs Kérdőív (SOI-R)

A SOI-R (Penke és Asendorpf, 2008; magyarra adaptálta: Meskó et al., 2014) kilenc tételt tartalmaz (6. melléklet), hogy az ember hajlandó-e részt venni az elkötelezett szexuális találkozásokban. Az elemek három alszkálát alkotnak, amelyek a viselkedés, a hozzáállás és a vágy három összetevőjét mérik. A válaszok kilencpontos minősítési skálákon kerülnek megadásra. A válaszokat kilencpontos értékelési skálán adják meg (a skála horgonyai az egyes tételeknél eltérőek). A magasabb pontszámok az egyes alszkálákon a viselkedés, az attitűd és a vágy tekintetében korlátlanabb szocioszexualitást jeleznek. A három alszkála és a

teljes skála Cronbach α értékei a következők voltak: 0,78, 0,82, 0,91 és 0,87 a viselkedés, az attitűd és a vágy alszkálák, illetve a teljes pontszám esetében.

5.3.4.4 Szexuális motiváció kérdőív magyar rövid változat (YSEX?-HSF)

A YSEX-HSF (Meskó és mtsai., 2016) egy önbevallásos eszköz, amely a szexuális motivációt értékeli. A skála 73 tételből áll, amelyek a következő három alszkálát alkotják: Személyes cél elérése, Kapcsolati okok és Szex mint megküzdés. Minden egyes elemet egy ötfokozatú skálán kell értékelni, amely a következő lehetőségeket kínálja: 1 = "Egyetlen szexuális élményem sem"; 2 = "Kevés (...)"; 3 = "Néhány (...)"; 4 = "Sok (...)"; és 5 = "Minden szexuális élményem". Így a magasabb pontszámok a mért szexuális motívum magasabb szintjét tükrözik. A Cronbach α értékei a következők voltak: 0,91, 0,91 és 0,92 a személyes célok elérésére, a kapcsolati okokra és a szex, mint megküzdésre vonatkozóan.

5.3.5 Eredmények

A sugar kapcsolatok elfogadása és a szexuális motivációk, a szocioszexualitás és a szerelmi stílusok közötti kapcsolatokat Pearson-féle korrelációkkal vizsgáltuk. Ezen elemzések eredményei, valamint a változók átlagai és szórásai a 4. táblázatban találhatóak. A sugar kapcsolatok elfogadása szignifikáns pozitív összefüggést mutatott mindhárom szexuális motívummal, és az összes összefüggés alacsony vagy közepes erősségű volt. Ez azt jelenti, hogy a sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének hajlamosak voltak öncélú okokból szexelni, és hajlamosak voltak a szexet a szorongás vagy a kapcsolati problémák kezelésének eszközeként is használni. A szocioszexualitás tekintetében minden alszkála és az összpontszám szignifikáns pozitív összefüggést mutatott a sugar kapcsolatok elfogadásával. Minden korreláció mérsékelt erősségű volt. Ennek megfelelően a sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének kevésbé voltak korlátozottabbak a szocioszexuális orientációjukban, és hajlandóbbak voltak elköteleződés nélküli szexuális kapcsolatokra. Ami a szerelmi stílusokat illeti, a sugar kapcsolatok elfogadása szignifikánsan összefüggött az Erosz (elhanyagolható erősségű negatív korreláció) és a Ludus (gyenge pozitív korreláció) szerelmi stílusokkal. A cukorkapcsolatok elfogadása nem állt kapcsolatban a Storage, Pragma, Mania és Agape szerelmi stílusok egyikével sem. Ez azt jelenti, hogy a sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének hajlamosak voltak a szerelmet a tiszta öröm forrásának tekinteni, anélkül, hogy kizárólagosságra törekedtek volna szerelmi kapcsolataikban.

		Korreláció YWMS (első tanulmány) (N = 319) r	ASR- ASR-OMWS (jelen tanulmány) (N = 481) r	Fisher-féle r-to-Z transzformáció Z	p
YSEX?- HSF	Személyes célok elérése	.457**	.482**	- .44	.660
	Kapcsolti okok	-.029	.225**	- 3.56	< .001
	Szex mint megküzdés	.358**	.220**	2.08	.038
LAS-SF	Eros	-.267**	-.193**	- 1.08	.280
	Ludus	.543**	.540**	.06	.952
	Storge	-.016	.005	-.29	.772
	Pragma	-.010	-.002	-.11	.912
	Mania	.116	.078	.53	.596
	Agape	-.154*	-.034	- 1.67	.095
SOI-R	Viselkedés	.438**	.418**	.34	.734
	Attitűd	.396**	.465**	- 1.17	.242
	Vágy	.459**	.466**	-.12	.905
	Összes	.529**	.555**	-.51	.610

Megjegyzés: * $p < 0,01$, ** $p < 0,001$ a korrelációk esetében. ASR-OMWS = Sugar kapcsolat elfogadása idősebb férfiak és nők körében kérdőív. YSEX?-HSF = Szexuális motiváció kérdőív - magyar rövid változat. SOI-R = Szocioszexuális orientáció kérdőív. LAS-SF = Szerelmi attitűd kérdőív - rövid változat.

4. táblázat Pearson féle összefüggések a sugar kapcsolatok elfogadása és a szexuális motiváció, a szocioszexualitás és a szerelmi attitűdök között

Ez azt jelenti, hogy azok az egyének, akik pozitívabban viszonyulnak a sugar kapcsolatokhoz, hajlamosak voltak a szeretetet a tiszta öröm forrásának tekinteni, anélkül, hogy a szerelmi kapcsolataik kizárólagosságára törekedtek volna. A Fisher-féle r-Z transzformációk eredményei szerint (azaz statisztikai elemzések, amelyek azt vizsgálják, hogy két korrelációs együttható jelentősen különbözik-e egymástól; 4. táblázat), a sugar kapcsolatok elfogadása szignifikánsan erősebb volt a kapcsolati okokkal, mint szexuális

motivációval, és jelentősen gyengébb volt a szexszel, mint a megküzdési stratégiával, mint a jelenlegi idősebb mintában. Az összes többi korreláció statisztikailag azonos volt.

5.3.6 Megbeszélés

A jelen tanulmányban egy önbevalláson alapuló kérdőívet vizsgáltunk, amely az idősebb felnőtt személyek sugar kapcsolatok iránti elfogadó attitűdjét méri. A fiatal felnőttek párválasztási stratégiáihoz képest sokkal kevesebbet tudunk az idősebb korú egyének partnerpreferenciáiról. Ezek alapján azt mondhatjuk, hogy ez az első empirikus vizsgálat a sugar kapcsolatokkal összefüggő attitűdök korrelátumainak túlnyomórészt evolúciós megközelítésű vizsgálatára egy idősebb korú felnőtt mintán.

Tehát a sugar kapcsolat elfogadása idősebb férfiak és nők körében kérdőívet (Acceptance of Sugar Relationships in Older Men and Women; ASR-OMWS) használtuk a sugar kapcsolatokkal összefüggő attitűdök és a párkapcsolati pszichológiai működés (szerelem, szexuális motiváció és szocioszexualitás) közötti kapcsolat tesztelésére idősebb felnőtteknél. Az elfogadóbb személyeket a szexszel kapcsolatos instrumentálisabb motivációval lehet jellemezni, de a sugar kapcsolat kapcsolati aspektusának tiszteletben tartásával is.

Ez azt jelenti, hogy az intimitás is lehet olyan szolgáltatás része, amelyet az idősebb egyének igényelnek (Alterovitz és Mendelsohn, 2011; Fales és mtsai, 2016). Továbbá az ASR-OMWS-en magas pontszámot elérő idősebb felnőttek a szórakozást és a partnerek kihasználását kínáló kapcsolatok lehetőségét részesítették előnyben, és kevésbé érdeklődtek a szerelem romantikus és érzelmi töltete iránt (lásd a szerelmi stílusok eredményeit). A korlátlanabb szocioszexualitás szintén pozitívan kapcsolódott a sugar kapcsolatok elfogadásához, ami azt mutatja, hogy idősebb koruk és csökkenő párértékük ellenére a sugar kapcsolatban részt venni hajlandó egyének szexuálisan aktívabbak. Ezek a szerelmi és szexuális motivációk kulcsszerepet játszhatnak az idősebb felnőttek párválasztási stratégiáinak kialakításában. A fokozott szexuális késztetések növelik a potenciális partner fizikai jellemzőire való összpontosítást, és nagyobb értéket tulajdonítanak ezeknek a jegyeknek. Mivel az idősebb felnőttek inkább anyagi erőforrásokkal rendelkeznek, mint fizikai vonzerővel, a sugar kapcsolat a viszony vállalható és elérhető formáját jelentheti számukra (pl. Allen és Desille, 2017; Jonason és Kavanagh, 2010; Træen, Carvalheira, Hald, Lange, és Kvaem, 2019).

Felmerülhet a kérdés, hogy miért ilyen hasonlóak ezek, azaz nyitottság a szexuális társaság felajánlására erőforrásokért cserébe vagy nyitottság az erőforrások felajánlására a szexért

cserébe. A jelenség pontosabb megértésében a nők és férfiak nemenként eltérő szexuális és reprodukciós stratégiáinak elmélete segíthet (Trivers, 1972). A férfiak által a szexuális partnernek nyújtott erőforrások (nem kifejezetten a szexért cserébe) olyan adaptív viselkedés, amely fontos szerepet játszik a hosszútávú, érzelmileg elkötelezett kapcsolatok működésében, különösen az utódgondozásban (Buss és Schmitt, 1993, 2019; Conroy-Beam és Buss, 2019; Luberti és mtsai, 2020). Ezért a nőknek a párválasztási kontextusban az erőforrásokra való érzékenysége is olyan adaptív tulajdonság, amely hozzájárulhatott a múltban a szaporodási sikerükhöz. A közvetlen szexuális tranzakció azonban, amely mentes az elköteleződéstől és a kölcsönös reprodukciós céloktól, egy rövid távra fókuszáló párválasztási stratégia része (Anderson és Klofstad, 2012; Buss és mtsai, 2020; Whyte és mtsai, 2019). Ennek az önmagát és másokat kihasználó stratégiának a pszichológiai jellemzői mind a keresleti, mind a kínálati oldalról nagyon hasonlóak: a lehető legrövidebb idő alatt a lehető legtöbb előny megszerzése, a lehetséges hosszútávú következmények figyelembevétele nélkül.

5.3.7 Korlátok

Tanulmányunknak vannak bizonyos korlátai is. Talán a minta torzított, mivel fennáll annak a lehetősége, hogy a szexualitással kapcsolatos témák iránt fokozottan érdeklődő egyének felülreprezentáltak lehetnek a mintánkban, ami a sugar kapcsolatok iránti nagyobb nyitottságot eredményezheti. Továbbá a résztvevők többségének nem volt közvetlen tapasztalata a sugar kapcsolatokkal kapcsolatban, és ennek megfelelően az attitűdjeiket jobban befolyásolhatja a személyiségük vagy az impulzusaik. Ennek ellenére eredményeink összhangban vannak a jelen tanulmány előzményeivel (Birkás és mtsai, 2020), amelyek azt mutatják, hogy a sugar kapcsolatok felé elfogadó idősebb felnőttek hasonló motívumokkal és személyiségjegyekkel rendelkeznek, mint a tranzakciós szexre hajlandó fiatal felnőttek. A két vizsgálat (azaz Birkás és mtsai, 2020 és a jelen vizsgálat) eredményei között a legszembevetőbb különbség az volt, hogy a sugar kapcsolatok elfogadása a jelen vizsgálatban az idősebb mintával végzett vizsgálatban gyengén, de szignifikánsan pozitívan kapcsolódott a szexre irányuló kapcsolati motívumokhoz. Így a korcsoportok közvetlenebb összehasonlítása és/vagy a viselkedési intézkedések bevonása a jövőbeli kutatások iránya lehet.

5.4 Negyedik vizsgálat: A sugar kapcsolat elfogadása: külső-belső motiváció, kötődési elkerülés, önértékelés

5.4.1 Elméleti bevezető

5.4.1.1 Sugar kapcsolatok

A tranzakciós szex magában foglalja a szexuális kapcsolat bizonyos formáit, amelyek a szexualitás és az anyagi támogatás vagy más előnyök cseréjén alapulnak. A sugar kapcsolat a tranzakciós szexuális kapcsolatok modern formája, amelyben egy fiatalabb partner anyagi ellenszolgáltatást kap egy idősebb és gazdagabb partnertől társaságáért cserébe (Nayar, 2016). A sugar kapcsolatok pszichológiájával foglalkozó tanulmányok többsége a fiatalabb partnerekre összpontosít (pl. Hoss és Blokland, 2018) személyiségvonásaik alapján (pl. Blum és mtsai, 2018) és a szüleik által nyújtott támogatás tekintetében (pl. Betzer és mtsai, 2015). Egy újabb vizsgálatban a fiatal résztvevők sugar kapcsolatok létesítésével kapcsolatos elfogadó attitűdje pozitívan kapcsolódott a játékos szerelmi stílushoz, az egoista szexuális motivációhoz, a korlátlanabb szocioszexuális orientációhoz és a szociálisan averzív személyiségjegyekhez, például a machiavellizmushoz, a szubklinikai pszichopátiához és a borderline személyiségszerveződéshez (Birkás és mtsai, 2020). Sokkal kevesebb tanulmány foglalkozik a sugar kapcsolatok idősebb (és gazdagabb) partnereivel, részben a kapcsolatban jelenleg vagy korábban részt vevő személyek mintavételével kapcsolatos nehézségek miatt (Betzer és mtsai, 2015). Láng és munkatársai (2021) által kifejlesztett attitűd skála alkalmas annak értékelésére, hogy az idősebb nők és férfiak elfogadják-e a sugárkapcsolatokat, illetve hogyan viszonyulnak hozzájuk. A szerzők azt találták, hogy a sugar kapcsolatok nagyobb mértékű elfogadása összefüggött a korlátlanabb szocioszexualitással, a játszmázó szerelmi kapcsolatokban való részvétel nagyobb preferenciájával, a magasabb énközpontú szexuális motivációval, valamint a Sötét Triád és a borderline vonások kifejezettebb voltával. Mind Birkás és munkatársai (2020), illetve Láng és munkatársai (2021) által jegyzett tanulmány felfedte, hogy a sugar kapcsolatokban való részvételhez való elfogadó hozzáállásról beszámoló idősebb felnőttek szexuális motívumai és személyiségvonásai hasonlóak voltak a tranzakciós szexre való hajlandóságról beszámoló fiatalabb felnőttekéhez.

5.4.1.2 Motiváció

Az aspirációk az élettől kapcsolatos olyan hosszú távú célok és törekvések, amelyek az egyén aktuális viselkedését jellemzik és az egyénre jellemzően fejeződnek ki (Kasser és Ryan, 1993, 1996). Ezek a célok és a mögöttes indítékok kettős természetűek. A belső

motivált törekvések a saját pszichológiai szükségleteiket szolgálják (pl. önfogadás, személyes fejlődés, társas kapcsolatok, közösségérzet, fizikai egészség), míg a kívülről motivált törekvések a külső környezetből származó jutalmakra irányulnak, mint például a pénzügyi és társadalmi siker, hírnév, fizikai vonzerő (Kim és mtsai, 2003). A belső motiváció szorosabban kapcsolódik az általános jóléthez, az étellel való elégedettséghez, boldogsághoz és a kiegyensúlyozott szexuális élethez, míg a külső motiváció elsősorban az azonnali jutalmakhoz, kézzelfogható előnyökhöz és a rövid távú szükségletek kielégítéséhez kapcsolódik. A külső motiváció negatív vagy semmilyen összefüggést nem mutat a jó közérzettel, míg pozitívan kapcsolódik az alacsony önbecsüléshez, a függőségekhez és a rossz társadalmi és szexuális kapcsolatokhoz (Rijavec és mtsai, 2006). A szexuális élet externális szabályozása az extrinzik motiváció egy szélsőséges, legkevésbé autonóm változata, amikor az egyén külső nyomás hatására cselekszik, mint például a büntetés, konfliktus elkerülése, vagy a jutalom szerzése miatti szexuális együttlét. Ekkor a szexualitásban megnyilvánuló tettek nem konzekvensek a szelffel. Az intrinzik szabályozás ezzel ellentétben a legautonómabb szexuális motiváció, amikor az egyén cselekedetei teljes mértékben akaratlagosak, belülről fakadnak és koherensek a szelfjével (Gravel és mtsai, 2016).

A sugar kapcsolatok iránti elfogadóbb attitűd és a Machiavellizmus között pozitív korrelációt találtak mind a fiatalabb (Brikás és mtsai, 2020), mind az idősebb (Láng és mtsai, 2021) korosztályban. Mivel McHoskey (1999) szerint a Machiavelliánusokat inkább külső motivációk vezetik (pl. státusz és erőforrások), mint belső motivációk (pl. közösség, család, romantikus szerelem), ezért a sugar kapcsolat iránti nyitottság valószínűleg összefügg a motivációkkal is.

5.4.1.3 Felnőttkori kötődés

Hazan és Shaver (1987) szerint a korai csecsemőkori kötődés képezi a kötődési minták alapját a felnőttek intim partnerkapcsolataiban, amelyekben a partner helyettesíti a gondozót, mint kötődési mintát. Az egyénnek, akinek gyermekként biztonságos kötődése alakul ki az őt gondozóval, elmondható, hogy általában stabil énképpel rendelkezik, könnyen alakít ki bizalmat felnőtt élete során. Könnyebben megbirkózik a stresszel és szabályozza az érzelmeit a kifejezés és igény szintjén egyaránt. Empatikus, segítséget és támaszt nyújt, emellett tud kérni, amikor ugyanerre neki van szüksége élete során.

Mind a csecsemők, mind a felnőttek kötődése három tipikus mintát mutat, beleértve a biztonságos, szorongó és kerülő stílusokat (Bartholomew és Horowitz, 1991). Biztonságos

kötődés esetén pozitívan látják önmagukat és partnereiket egyaránt, nagyobb elégedettségről számolnak be kapcsolataikat illetően, mint más kötődési stílussal rendelkező társaik. A biztonságosan kötődő embereknek sem az intimitás, sem pedig a függetlenség nem okoz gondot. A biztonságos kötődést és az adaptív működést a gondozó segíti elő, aki érzelmileg elérhető és megfelelően reagál gyermeke kötődési viselkedésére, emellett képes pozitív és negatív érzelmet egyaránt szabályozni.

A szorongó, aggodalmaskodó kötődési stílussal rendelkező emberekre jellemző, hogy néha olyan nagyra értékeli az intimitást, hogy teljes mértékben partnerüktől kezdenek függni. Kevésbé pozitívan látják önmagukat a biztonságosan kötődő emberekhez képest. Gyakran megkérdőjelezi saját értéküket partnerként és saját magukat hibáztatják a partnerükből hiányzó válaszkészség miatt. Kapcsolataikban magas szintű érzelmi expresszivitást, aggodást és impulzivitást mutatnak.

Elkerülő kötődési stílus esetén fontos az egyénnek a függetlensége, feszültté teszi ha közel szeretnének hozzá kerülni, vagy ha keveslik az intimitást, amit mutat. Párkapcsolat szempontjából az elkerülő kötődési stílusú egyén előnyben részesíti az alkalmi, érzelemmentes szexre épülő kapcsolatokat, amiben nem kell elköteleződni, illetve nagyobb felelősséget vállalni. Erre a kötődési stílusra jellemző, hogy kevesebb intimitást igényelnek, gyakran nyomják el vagy tagadják le érzéseiket, kevésbé képesek kifejezni érzéseiket.

Míg azonban a csecsemő kötődése a gondozóhoz aszimmetrikus, függőségen alapuló és nem szexuális kapcsolat, a felnőttkori kötődés általában szimmetrikus és kölcsönös, és magában foglalja a szexualitást (Hazan és Zeifman, 1994). Az intim partnerkapcsolatokban a biztonságos és a bizonytalan (szorongó vagy elkerülő) kötődési stílus döntő hatással van a partnerhez való hozzáállására és a párkapcsolati problémákkal való megbirkózás jellegzetes módjaira. A biztonságosan kötődő felnőttek viszonylag alacsony szintű szorongást és elkerülést mutattak, ami a partnereik iránti támogató és elfogadó hozzáállással, valamint a párkapcsolati elégedettséggel járt együtt. Ezzel szemben a bizonytalanul kötődő felnőtteknek kevésbé voltak pozitív társadalmi tapasztalataik, és több nehézségük volt másokkal való közeledéshez, és kevésbé voltak elégedettek az intim partnerkapcsolataikkal (Vicary és Fraley, 2009). Az aggodó kötődési stílusúak hajlamosak voltak alkalmi szexuális találkozásokra, amelyekből hiányzott az intim interakció és a kellő szükséglet kielégítés, míg az elkerülő kötődés jellemzi azokat, akik hajlamosak az érzelmileg független szexuális kapcsolatokra (Hazan és Shaver, 1987). Potard és munkatársai (2014) azt találták, hogy

azoknak a nőknek, akik gyerekkorukban kerülő kötődést mutattak édesapjukhoz, nehézségeik voltak a szexuális választással kapcsolatban felnőttkorukban. Ezzel szemben biztonságosan kötődő társaik kevesebb, érzelmileg kiegyensúlyozottabb, intimebb és kielégítőbb szexuális kapcsolatokkal rendelkeztek (Birnbaum és mtsai, 2006). Fraley és Shaver (2000) azt javasolják, hogy az egyének szabályozzák kötődési viselkedésüket azáltal, hogy szubjektíven optimális szintű elkerülést, azaz érzelmi távolságot határoznak meg a kötődési figurától, amelynek eltérése a jelenleg észlelt távolságtól szorongást vált ki bennük.

5.4.1.4 Önbecsülés

Az önbecsülés a szelf-köcenció kiértékelő komponense, ami azt mutatja, hogy az egyén miként érez és viselkedik önmagával (Rosenberg és mtsai, 1995). Az önbecsülés meghatározható egyfajta szociométerként is, amely lehetővé teszi egy fontos vagy kívánatos csoport tagjainak szubjektív értékének felmérését (Sowislo és Orth, 2012). Számos elméleti modell azt sugallja, hogy az önbecsülés átható emberi motívum, amely általában az adaptív viselkedést szolgálja, és hozzájárul az egyén számára kedvező eredményekhez (Pyszczynski és mtsai, 2004). Ez a megközelítés azt a pragmatikus feltételezést eredményezte, hogy az emberek motiváltak a magas önbecsülés fenntartására. Ahogy Baumeister és munkatársai (2003) rámutatnak, a szubjektív tapasztalatok azonban az önbecsülés ingadozását eredményezhetik: a jelentős sikerek elérése, mint például a győzelem egy versenyen, egy probléma megoldása vagy egy cél elérése úgy tűnik, összefüggésben van az állapot fokozódásával, míg a kudarcok átmeneti csökkenésekhez kapcsolódnak. A serdülőkorban kialakuló alacsony önértékelés kockázati tényező a későbbi mentális és fizikai egészségi állapot tekintetében, előfordulhatnak rossz pénzügyi kilátások (Tresniewki és mtsai, 2006), valamint a szexuális élet korai megkezdése, a magas kockázatú szexuális tevékenység, és nagyszámú szexuális partner megléte (Ethier és mtsai, 2004).

5.4.2 Kutatási célok

Az elméleti bevezető alapján abból indultunk ki, hogy a sugar kapcsolatok elfogadása valószínűleg összefüggést mutat a vizsgált változókkal: inkább a külső, mint a belső motivációval, és inkább a kötődési elkerüléssel, mint a kötődési szorongással. Abban azonban bizonytalanok voltunk, hogy az önbecsüléssel milyen irányú kapcsolat tárható fel. Mivel a sugar kapcsolatok elfogadásának lehetséges pszichológiai összefüggéseiről hasonló kutatás korábban nem készült, ezért nem voltak speciálisan megalapozott hipotéziseink és predikcióink. Kutatásunk inkább feltáró jellegű volt.

5.4.3 Módszer

5.4.3.1 Minta és eljárás

A teljes minta ($N = 2409$) egy fiatalabb és egy idősebb személyekből álló almintát tartalmazott ($n = 1980$ és 429). A fiatalabb almintában 175 férfi és 1804 nő vett részt (az egyik résztvevő nem jelezte nemét) 18 és 27 év között ($M = 21,17$, $SD = 2,91$). Az idősebb almintá 290 férfit és 138 nőt tartalmazott (az egyik résztvevő nem jelölte meg a nemét) 40 és 71 év között ($M = 48,86$, $SD = 7,33$). Az adatokat online kerültek begyűjtésre Google űrlap segítségével. Az online vizsgálat linkjét a közösségi oldalakon és az egyik legnépszerűbb és legbefolyásosabb magyar internetes portálon, az Indexen keresztül terjesztették (<https://index.hu>). Minden résztvevő a tájékoztatást követően beleegyezését adta a kutatásban való részvételbe. A kutatási terv etikai jóváhagyást kapott a Magyar Egyesített Pszichológiai Kutatási Etikai Bizottságtól (Ref. No. 2018/115).

5.4.4 Eszközök

5.4.4.1 A sugar kapcsolatok elfogadása fiatal nők és férfiak körében skála (ASR-YWMS).

Az ASR-YWMS (Birkás és mtsai., 2020) öt elemből áll, amelyek azt értékelik, hogy valaki hajlandó-e sugar kapcsolatba lépni egy idősebb féllel egy olyan üzleti alapú viszony tekintetében, ahol az idősebb és tehetősebb fél anyagi támogatást nyújt a fiatalabb félnek a találkozásért cserébe. A találkozások általában szabadidős tevékenységek, amelyek akkor szexuális természetűek, ha mindkét fél beleegyezik ebbe. A résztvevők minden tételt egy ötfokozatú skálán értékelték, az 1-től, ami szélsőséges elutasítást jelez (pl. egyáltalán nem ért egyet), 5-ig, ami a szélsőséges elfogadást jelzi (pl. teljes mértékben egyetért). Jelen tanulmányban az ASR-YWMS megfelelő belső konzisztenciát mutatott (Cronbach $\alpha = 0,940$).

5.4.4.2 A sugar kapcsolatok elfogadása idősebb férfiak és nők körében (ASR-OMWS) skála.

Az ASR-OMWS (Láng és mtsai, 2021) öt elemből áll, amelyek felméri, hogy valaki hajlandó-e sugar kapcsolatba lépni, mint idősebb partner (potenciális sugar daddy), anyagi támogatás ellenében kapcsolatot létesít fiatalabb partnerével. A résztvevők a vizsgálat során minden tételt egy ötfokozatú skálán értékelték, az 1-től, ami szélsőséges elutasítást jelez (pl. egyáltalán nem ért egyet), 5-ig, ami a szélsőséges elfogadást jelzi (pl. teljesen egyetért). A skála megfelelő belső konzisztenciát mutatott (Cronbach $\alpha = 0,939$).

5.4.4.3 A közeli párkapcsolatokban szerzett tapasztalatok kapcsolati struktúrái (ECR-RS).

Az ECR-RS (Fraley és mtsai, 2011; Jantek és Vargha magyar adaptációja, 2016) az aggódó és az elkerülő kötődési stílusokat összesen kilenc tétellel értékeli a válaszadó szoros kapcsolatairól a vizsgálat során (7. melléklet). A résztvevők minden tételt egy hétfokozatú skálán értékelték, ahol az 1 jelentette, hogy „határozottan nem értek egyet”, a hét pedig az egészen határozottan egyetértőt jelentette a skálán. Az elkerülési és a szorongásos alsókálák mindegyikére átlagos pontszámot számítottak ki. A magasabb pontszámok az egyes alsókálákon nagyobb kötődési bizonytalanságot jeleztek Mindkét alsókála megfelelő belső konzisztenciát mutatott (kötődési elkerülés Cronbach $\alpha = 0,864$, illetve kötődési szorongás Cronbach $\alpha = 0,892$).

5.4.4.4 Rosenberg-féle önbecsülés skála (RSES-H).

A 10 tételből álló RSES-H magyar változata (RSES, Rosenberg, 1965; magyar adaptáció Sallay és mtsai, 2014) a globális önértékelés mértékét adja (8. melléklet). A résztvevők négyponos skálán értékelték egyetértésüket minden tétellel, erősen nem értek egyet (0) egészen határozottan egyetért (3) skálán. A magasabb pontszámok magasabb globális önbecsülést jeleztek. A skála megfelelő belső konzisztenciát mutatott (Cronbach $\alpha = 0,920$).

5.4.4.5 Aspirációs index (AI)

Az AI (Kasser és Ryan, 1996; magyar adaptáció Martos és mtsai, 2006) hosszútávú átfogó célként meghatározott személyes törekvéseket értékel, amelyek jelzik a válaszadó életének alapvető irányát (9. melléklet). A Likert -skála két alskálát tartalmaz, amelyek a belső motivációjú törekvéseket (pl. értelmes társadalmi kapcsolatokat, személyes növekedést és a közösség iránti elkötelezettséget) és a külsőleg motivált törekvéseket, mint például a gazdagságot, hírnevet és vonzó megjelenést mérik. Mind a belső, mind a külső aspirációk megfelelő belső konzisztenciát mutattak (intrinzik aspirációk Cronbach $\alpha = 0,722$, illetve extrinzik aspirációk Cronbach $\alpha = 0,823$).

5.4.5 Eredmények

Pearson-féle korrelációkat használtuk a mért változók közötti összefüggések tesztelésére. Az eredményeket mindkét korcsoportra vonatkozóan külön -külön mutatjuk be. A fiatalabb résztvevők esetében (5. táblázat) a sugar kapcsolatok elfogadása szignifikáns összefüggést mutatott az összes mért változóval.

	ASR-YWMS	ECR-RS AV	ECR-RS AX	RSES	AI-I
ECR-RS AV	.151***				
ECR-RS AX	.179***	.289***			
RSES	-.082***	-.281***	-.510***		
AI-I	-.171***	-.293***	.017	.050*	
AI-E	.279***	-.046*	.128***	.056*	.145***

Megjegyzés: * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$. ASR-YWMS = Sugar kapcsolatok elfogadása fiatal nők és férfiak körében kérdőív; ECR-RS AV = Közvetlen kapcsolatok élményei kapcsolati struktúrák kérdőív Kötődési elkerülés alskála; ECR-RS AX = E Közvetlen kapcsolatok élményei kapcsolati struktúrák kérdőív Kötődési szorongás alskála; RSES = Rosenberg-féle önbecsülés kérdőív; AI-I = Aspirációs Index – Intrinzik; AI-E = Aspirációs Index – Extrinzik.

5. táblázat A mért változók asszociációi a sugar kapcsolatok elfogadásával; a Pearson- féle összefüggések eredményei a fiatalabb részminta tekintetében ($n = 1980$).

A korrelációk erősségei azonban elhanyagolhatóak voltak (azaz $r < |.2|$; Ferguson, 2009), kivéve a külső motivációt. A sugar kapcsolatok iránti elfogadóbb hozzáállás intenzívebb külső motivációval járt. Az idősebb résztvevők esetében (6. táblázat) a sugar kapcsolatok elfogadása szignifikáns összefüggést mutatott az összes mért változóval szemben, kivéve az önértékelést ($r = -0.045$; $p = 0.356$). A kötődések elkerülése ($r = 0.300$; $p < 0.001$), a kötődési szorongás ($r = 0.252$; $p < 0.001$) és a külső motiváció ($r = 0.302$; $p < 0.001$) pozitív korrelációt mutatott a gyenge vagy közepes erősségű sugar kapcsolatok elfogadásával. A belső motiváció negatívan korrelált a gyenge erősségű sugar kapcsolatok elfogadásával ($r = -0.270$; $p < 0.001$). Így a sugar kapcsolatok iránti elfogadóbb hozzáállás mind az intimitástól, mind az elválástól való nagyobb félelemmel, erősebb extrinzik és kevésbé erős intrinzik motivációval járt együtt.

	ASR-YWMS	ECR-RS AV	ECR-RS AX	RSES	AI-I
ECR-RS AV	.300***				
ECR-RS AX	.252***	.293***			
RSES	-.045	-.223***	-.435***		
AI-I	-.270***	-.346***	-.170***	.261***	
AI-E	.302***	.021	.110*	.044	.099*

Megjegyzés: * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$. ASR-OMWS = Sugar kapcsolatok elfogadása idősebb férfiak és nők körében kérdőív; ECR-RS AV = Közvetlen kapcsolatok élményei kapcsolati struktúrák kérdőív Kötődési elkerülés alskála; ECR-RS AX = E Közvetlen kapcsolatok

élményei kapcsolati struktúrák kérdőív Kötődési szorongás alskála; RSES = Rosenberg-féle önbecsülés kérdőív; AI-I = Aspirációs Index – Intrinzik; AI-E = Aspirációs Index – Extrinzik.

6. táblázat A vizsgált változók összefüggései; a Pearson-féle összefüggések eredményei az idősebb részmintára vonatkozóan (n = 429).

Ezt követően megvizsgáltuk a kötődési stílusok szempontjából a szorongó és az elkerülő kötődési stílus lehetséges mérséklő hatását az önértékelés, a motiváció (mind belső, mind külső) és a sugar kapcsolatok elfogadása közötti összefüggésre. A vizsgálat során begyűjtött adatok elemzését a PROCESS 3.1 programmal végeztük. (Hayes, 2018). Összesen 12 moderációs elemzést végeztünk (6-6 mindkét almintára). Az elemzés során kapott eredményeket a 7. és 8. táblázat foglalja össze. A fiatalabb korcsoportot képező almintában a kötődési szorongásnak nem volt jelentős mértékű hatása. A kötődések elkerülése mérsékelte az önértékelést a sugar kapcsolatok elfogadásának hatása felé. Az önértékelés becsült hatása a sugar kapcsolatok elfogadására - 0,13 (p < .001), - 0,07 (p = .017) és 0,02 (p = .541) 1 SD alatt az átlag, átlag és 1 SD felett a kötődéselkerülés átlagos értékei. Így a kötődéselkerülés fokozódásával az önértékelés negatív hatása a sugar kapcsolatok elfogadására csökkent és eltűnt. A kötődési elkerülés moderálta az intrinzik motivációnak a sugar kapcsolatok elfogadására gyakorolt hatását is. Az intrinzik motiváció becsült hatása a sugar kapcsolatok elfogadására -0,28 (p = 0,013), -0,42 (p < 0,001) és -0,60 (p < 0,001) volt a kötődési elkerülés 1 SD-vel átlag alatti, átlagos és 1 SD-vel átlag feletti értékeinél. Így a kötődés-elkerülés növekedésével az intrinzik motiváció negatív hatása a sugar kapcsolatok elfogadására egyre erősebbé vált.

Független változó (X)	X	M	X x M interakció
Mediátor (M) = ECR-RS AV			
RSES	- 0.217***	- 0.116	0.011**
AI-I	- 0.098	0.752**	- 0.023*
AI-E	0.549***	0.156	0.002
Mediátor (M) = ECR-RS AX			
RSES	- 0.045	0.135	0.005
AI-I	- 0.398*	0.816*	- 0.020
AI-E	0.398***	- 0.020	0.012

Megjegyzés: * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. ASR-YWMS = Sugar kapcsolatok elfogadása fiatal nők és férfiak körében kérdőív; ECR-RS AV = Közvetlen kapcsolatok élményei kapcsolati struktúrák kérdőív Kötődési elkerülés alskála; ECR-RS AX = E Közvetlen kapcsolatok élményei

kapcsolati struktúrák kérdőív Kötődési szorongás alskála; RSES = Rosenberg-féle önbecsülés kérdőív; AI-I = Aspirációs Index – Intrinzik; AI-E = Aspirációs Index – Extrinzik.

7. táblázat A kötődés elkerülésének és kötődési szorongásának közvetítő hatásai az önértékelésre/a sugar kapcsolatok elfogadására irányuló motivációra a fiatalabb almintában résztvevők esetében (n = 1980); nem standardizált együtthatók.

Így a kötődéskerülés fokozódásával a belső motiváció negatív hatása a sugar kapcsolatok elfogadására erősödött. Az idősebb korosztályhoz tartozó személyekből álló alminta esetében (8. táblázat) csak egy jelentős mértékű hatást találtunk.

Független változó (X)	X	M	X x M interakció
Mediátor (M) = ECR-RS AV			
RSES	- 0.089	0.163	0.007
AI-I	- 1.055**	- 0.243	0.021
AI-E	1.312***	0.922***	- 0.294*
Mediátor (M) = ECR-RS AX			
RSES	0.134	0.564	0.002
AI-I	- 1.152***	- 0.631	0.043
AI-E	1.081***	1.256**	- 0.042

Megjegyzés: * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. ASR-OMWS = Sugar kapcsolatok elfogadása idősebb férfiak és nők körében kérdőív; ECR-RS AV = Közvetlen kapcsolatok élményei kapcsolati struktúrák kérdőív Kötődési elkerülés alskála; ECR-RS AX = E Közvetlen kapcsolatok élményei kapcsolati struktúrák kérdőív Kötődési szorongás alskála; RSES = Rosenberg-féle önbecsülés kérdőív; AI-I = Aspirációs Index – Intrinzik; AI-E = Aspirációs Index – Extrinzik.

8. táblázat A kötődési kerülés és a kötődési szorongás moderáló hatása az önbecsülés/motiváció a sugar kapcsolatok elfogadására hatásra az idősebb résztvevők esetében (n = 429); nem standardizált együtthatók.

A kötődések elkerülése mérsékelte a külső motivációt a sugar kapcsolatok elfogadására. A külső motiváció becsült hatása a sugar kapcsolatok elfogadására 1,05 (p <.001), 0,81 (p <.001) és 0,55 (p <.001) volt 1 SD -vel az átlag, az átlag és 1 SD alatt a kötődés elkerülése. Így a kötődéskerülés fokozódásával a külső motiváció pozitív hatása a sugar kapcsolatok elfogadására csökkent.

5.4.6 Megbeszélés

Ez a fejezet a fiatalabb (potenciális sugar baby/boy) és az idősebb személyek (potenciális sugar daddy/mommy) sugar kapcsolatokhoz való hozzáállásának pszichológiai összefüggéseit vizsgálta. Tudomásunk szerint ez a vizsgálat az első, amely feltárta a sugar

kapcsolatok elfogadásának összefüggéseit a külső és belső motivációval, az önértékeléssel, valamint a kötődési stílusokkal. A fiatalabb almintában a sugar kapcsolatok elfogadása jelentős mértékű összefüggést mutatott a külső motivációval. Az idősebb korosztályt felölelő almintában ezzel szemben a sugar kapcsolatok elfogadása összefüggést mutatott minden tesztelt változóval, kivéve az önértékelést. Pozitív összefüggéseket találtunk a kötődések elkerülése, a kötődési szorongás és a külső motiváció tekintetében, míg a belső motiváció negatívan korrelált a sugar kapcsolatok elfogadásával. A magasabb belső motiváció alacsonyabb sugar kapcsolatok iránti elfogadással járt együtt. Összességében a sugar kapcsolatok elfogadása mind az intimitástól, mind az szeparációtól való nagyobb félelemmel, valamint intenzívebb külső és kevésbé intenzív belső motivációval társult. Ez részben egybevág korábbi kutatások eredményeivel, amelyekben összefüggést találtak a bizonytalan kötődés és a színlelt női orgazmus (Láng és mtsai., 2020), a vibrátor használat, anális szex (Costa és Brody, 2011), illetve férfiak esetében a szexuális addikciók között (Zapf és mtsai., 2008).

Az eredmények azt mutatták, hogy a fiatalabb résztvevők kötődési szorongása nem befolyásolta jelentősen az önértékelést, a belső motivációt, a külső motivációt vagy a sugar kapcsolatok elfogadását. A kötődéselkerülés azonban mérsékelte az önértékelés hatását a sugar kapcsolatok elfogadására, vagyis az önértékelés negatív hatása a kötődéselkerülés fokozásával nullára csökkent. Ezek a megfigyelések összhangban vannak a korábbi tanulmányok egyes megállapításaival, például a szorongó kötődéssel járó általában alacsony önértékeléshez képest (Campbell és Marshall, 2011) az elkerülő kötődésű személyek által jelentett magasabb önértékelés valószínűleg a rosszul alkalmazkodó nárcizmust tükrözi. Smolewska és Dion (2005) megállapították, hogy a rejtett nárcizmust jobban megjósolta a kötődés elkerülése, mint a kötődési szorongás. Továbbá a kötődés elkerülése mérsékelte a belső motiváció negatív hatását a sugar kapcsolatok elfogadására, vagyis a belső motiváció hatása a kötődéselkerülés fokozódásával csökkent. Ez a megállapítás összhangban van azzal a megfigyeléssel, hogy a belső motiváció lényeges része az önfelfogásnak (Ryan és Deci, 2017), amely elsősorban a kölcsönös érzelmi elkötelezettségen alapuló szexuális kapcsolat preferenciájához kapcsolódik, nem pedig az intimitásért cserébe nyújtott anyagi juttatás (Birkás és mtsai, 2020; Láng és mtsai, 2021). Úgy tűnik azonban, hogy a belső motivációjú szexuális tevékenység súlyosan gátolt azokban a bizonytalanul kötődő egyéneknél, akik hajlamosak elkerülni az intim kapcsolatokat. Az idősebb részmintában a kötődéselkerülés mérsékelte a külső motiváció pozitív hatását a sugar kapcsolatok elfogadására, vagyis a

külső motiváció hatása a kötődéskerülés fokozódásával csökkent. Ez a megállapítás különös figyelmet érdemel, tekintettel arra, hogy a kötődéskerülés megfigyelt hatása ellentétes irányú a fiatalabb résztvevőknél tapasztaltnál. A magas külső motiváció és az alacsony kötődéskerülés kombinálva nagyobb valószínűséggel lesz kielégíthető a társadalmi célok elérésével (pl. Mások csodálatának vagy tiszteletének elérése), így jobban megfelel a sugar kapcsolatokba való bekapcsolódásnak, amelyben egy fiatal és vonzó partner javíthat az idősebb partner társadalmi környezetére gyakorolt benyomásán. Ezzel szemben a magasabb szintű kötődéskerülés nagyobb valószínűséggel társul a külső motívumok (pl. materiális javak felhalmozása) erősen egocentrikus elégedettségéhez, ami kevésbé felel meg a sugar kapcsolatokba történő befektetésnek. Ezen hipotetikus magyarázatokat későbbi kutatásoknak empirikusan is igazolni kell, akár az Asperációs Index hosszú változatának felhasználásával.

5.4.7 Korlátok

Fel kell hívnunk a figyelmet a tanulmány bizonyos korlátaira. A korrelációs, keresztmetszeti tervezés miatt az oksági következtetések hipotetikusak. Ezért a jövőbeli hasonló alapfeltevésekből kiinduló vizsgálatoknak longitudinális vagy nyomon követési terveket kell majd alkalmazniuk az ok-okozati következtetések levonására alkalmasabb adatok gyűjtése érdekében. A tanulmány másik korlátja elméleti jellegű. A felnőttekhez való kötődés elmélete (Hazan és Shaver, 1987) és a tanulmányban használt modell (Bartholomew és Horowitz, 1991) kulturálisan elfogult lehet. A felnőttkori kötődéselméletet megfelelő elméleti keretnek tartottuk, mivel a minta olyan személyekből állt, akik egy nyugati társadalomban élnek, és hozzáférnek az internethez; azonban ezeket az eredményeket és a megvitatást óvatosan kell kezelni a nem nyugati társadalmakban, tekintettel arra, hogy a kötődéselmélet érvényessége kulturálisan korlátozott lehet (pl. Keller, 2018).

5.5 Ötödik vizsgálat: A sugar kapcsolat elfogadása és a sötét személyiségjegyek összefüggései

A párválasztásban a személyiségjegyek kulcsfontosságúak mind a saját tulajdonságok kiemelését illetően a potenciális partnerek felé, mind a lehetséges partnerek elvart tulajdonságainak azonosítását illetően (pl. Birkás és mtsai, 2018). Az életkor előrehaladtával a párkapcsolati preferenciák hangsúlya a fizikai tulajdonságoktól a személyiséggel kapcsolatos jellemzők felé tolódnak el (Alterovitz és Mendelsohn, 2011; Fales és mtsai., 2016). Így valószínűsíthető, hogy a személyiségjegyek és az egyéni attitűdök központi szerepet játszanak a párválasztásban, és fontos tényezők lehetnek a sugar kapcsolatok kialakításában, de eltérő módon a fiatalabb és idősebb társaik esetében.

5.5.1 Elméleti bevezető

Az első tanulmány eredményei felvetik a kérdést, hogy milyen személyiségjegyek hozhatók összefüggésbe a sugar kapcsolatok iránti elfogadó hozzáállással. A rövid távú kapcsolatokra való nyitottság közismerten összefügg a személyiségjegyek meghatározott mintázataival. Egy kapcsolódó vizsgálatban megállapították, hogy a korlátlan szocioszexualitás pozitívan függ össze az extravertiósággal, negatívan pedig az egyetértéssel és a lelkiismeretességgel (Schmitt és Shackelford, 2008). A kapcsolódó tanulmányok egy másik sora a prostituált nők személyiségjegyeit és pszichopatológiai jellemzőit vizsgálta, és azt találta, hogy a prostituáltak magasabb pontszámot értek el az impulzív élménykeresésben, mint a kontrollcsoport (O'Sullivan és mtsai., 1996). Továbbá Brody és munkatársai (2005) azt találták, hogy a felnőtt prostituált nőknél megnövekedett a borderline személyiségzavar (BPD) kockázata. Hasonló módon Tull és munkatársai (2011) is arról számoltak be, hogy a BPD-s betegek nagyobb valószínűséggel vettek részt prostitúcióban, mint a nem BPD-s betegek.

Más tanulmányok kimutatták, hogy a tranzakciós szexuális kapcsolatokban részt vevő nők az antiszociális/pszichopátiás személyiségzavar klinikai tüneteit mutatták (Brody és Potterat, 2010; Edwards és Verona, 2016; Edwards, 2017). Sőt, Brody és munkatársai (2005) kifejezetten utalnak arra, hogy a tranzakciós szexre jellemző társadalmi körülmények és pszichodinamika miatt a prostituáltak gyakorlatilag az antiszociális személyiségzavar összes diagnosztikus kritériumának megfelelnek a DSM-IV-ben (American Psychiatric Association, 1994) meghatározottak szerint.

E pszichopatológiai jellemzők közül több (pl. alacsony önkontroll, önző interperszonális viselkedés) bizonyos szociálisan averzív személyiségjegyekkel társul, amelyeket együttesen

a sötét triásznak (DT) neveznek. A DT egy személyiségkonstrukció, amely három egymással összefüggő vonást foglal magában: Machiavellizmus, szubklinikai pszichopátia és szubklinikai nárcizmus (Paulhus és Williams, 2002). A három DT-vonás között számos közös jellemző van, mint például az érzéketlenség, a manipulatív jelleg (Jones és Paulhus, 2011), a csökkent önkontroll (Jonason és Tost, 2010), a jelenorientáltabb időszemlélet (Birkás és Csathó, 2015), a kielégülés késleltetésére való képtelenség (Brumbach és mtsai., 2009; Birkás és mtsai., 2015) és a kizsákmányoló jelleg (McDonald és mtsai., 2012). Láng (2015) 225 nem beteg egyetemi hallgatóval (130 nő) végzett vizsgálatában pozitív korrelációt talált a machiavellizmus és a borderline személyiségszerveződés között.

Ezen pszichopatológiai jellemzők közül több (pl. alacsony önkontroll, önző interperszonális viselkedés) bizonyos szociálisan averzív vagy hátrányos személyiségjegyekkel társul, amelyeket együttesen sötét hármásnak (Dark Triad; DT) neveznek. A DT egy személyiségkonstrukció, amely három egymással összefüggő vonást foglal magában: Machiavellizmus, szubklinikai pszichopátia és szubklinikai nárcizmus (Paulhus és Williams, 2002). A három DT-vonás között számos közös jellemző van, mint például az érzéketlenség, a manipulatív jelleg (Jones és Paulhus, 2011), a csökkent önkontroll (Jonason és Tost, 2010), a jelen-orientáltabb időszemlélet (Birkás és Csathó, 2015), a kielégülés késleltetésére való képtelenség (Birkás, Csathó, Gács, és Bereczkei, 2015; Brumbach és mtsai, 2009) és a kizsákmányoló jelleg (McDonald, Donnellan, és Navarrete, 2012). Amint arra korábban rámutattunk, ezek a jellemzők a gyorsabb LH stratégiákkal is összefüggésbe hozhatók, ami arra utal, hogy a DT tulajdonságok e rövid távú orientált megközelítések személyiségmutatóinak tekinthetők (Birkás, Láng, és Bereczkei, 2015; Csathó és Birkás, 2018; Figueredo, Vasquez, Brumbach, Sefcek, Kirsner, és Jacobs, 2005; Jonason és mtsai., 2010; Jonason, Webster, Schmitt, Li, és Crysel, 2012; Láng és Abell, 2018; Láng és Birkás, 2014, 2015; Láng és Lénárd, 2015; McDonald és mtsai, 2012). Ezt több tanulmány is alátámasztja, amelyekből kiderül, hogy a DT tulajdonságok bizonyos aspektusai a gyors LH stratégiák proximális mutatói (áttekintésért lásd Furnham, Richards, és Paulhus, 2013; Muris, Merckelbach, Otgaar, és Meijer, 2017; Vize, Lynam, Collison, és Miller, 2016).

A Sötét Triád vonásai pozitív korrelációt mutattak a rövid távú párválasztási stratégia különböző dimenzióival, míg a hosszú távú párválasztással nem (Jonason és mtsai, 2009). Egy nemrégiben készült tanulmányban Collisson és munkatársai (2019) egy meglehetősen különös viselkedést vizsgáltak: a kutatók arra voltak kíváncsiak, hogy a nők milyen gyakran vesznek részt un. „foodie call” randikon (azaz milyen gyakran szerveznek randevút valakivel

egy ingyenes étkezésért), és milyen személyiségvonások társulnak az ilyen randevúkkal szembeni elfogadó hozzáállással. Az eredményekből kiderült, hogy a női résztvevők 23-33%-a legalább egyszer részt vett „foodie call”-ban. Azok, akiknek volt ezzel kapcsolatos tapasztalatuk, társadalmilag elfogadhatóbbnak tartották a foodie call randikat, mint azok, akiknek nem volt ilyen tapasztalatuk. Mind a foodie call-ban való részvétel, mind az azokkal szembeni elfogadó attitűd pozitívan korrelált a DT tulajdonságokkal. Pontosabban, azok a nők, akik hajlandóak voltak társaságot felajánlani egy ingyenes vacsoráért cserébe, miközben nem állt szándékukban második randevún részt venni a férfi partnerrel, viszonylag magas szintű szociálisan nemkívánatos vonásokat mutattak, mint például a machiavellizmus és a szubklinikus pszichopátia. Brazil és Forth (2019) továbbá arról számolt be, hogy a női résztvevők a magasabb pszichopátiaszintű férfiakat vonzóbbnak találták, mint a többi férfit. Az eredmények azt mutatták, hogy a megfigyelt férfiak pszichopátiás tendenciái pozitívan kapcsolódtak a szocioszexualitáshoz, a szociális intelligencia specifikus tényezőihez és a női résztvevők kívánatossági értékeléséhez, amikor kontrollálták a férfiak fizikai vonzerejét. A DT-vonások magasabb szintjével rendelkező emberek hajlamosabbak a párválasztási standardok csökkentésére is, amivel bővítik a potenciális partnerek választékát, és javítják a rövid távú kapcsolatokra vonatkozó kilátásaikat (Jonason és mtsai, 2012).

A második vizsgálat eredményei azt mutatták, hogy a sugar kapcsolatokkal szembeni elfogadó attitűd összefüggésbe hozható a manipulatív szerelmi stílussal, az énközpontú szexuális motivációval és a rövid távú kapcsolatok preferálásával. A sugar kapcsolatok elfogadása a DT vonásokkal is összefüggésbe hozható, különösen a machiavellizmussal és a pszichopátiával. Edwards (2017) empirikus elemzésében kimutatta, hogy az anyagi ellenszolgáltatásért szexuális szolgáltatást nyújtó női és férfi egyetemi hallgatók magasabb szintű impulzív-antiszociális vonásokat (impulzivitás, felelőtlenység, élménykeresés) mutattak, mint azok, akik nem folytattak ilyen tevékenységet. Ezek az eredmények összhangban vannak a Blum és munkatársai (2018) által közöltekkel, akik megállapították, hogy az egyetemi hallgatók tranzakciós szexben való részvétele magas kockázatú szexuális viselkedéssel és bizonyos mentális problémákkal állt összefüggésben. Azok, akik kompenzációért hajlandóak voltak szexelni, magasabb szintű impulzivitást, kényszeres szexuális viselkedést, szorongást és traumatizáltságot, valamint alacsonyabb önértékelést mutattak. Összefoglalva, az eredmények arra utalnak, hogy az anyagi kompenzációért szexet vállalók számos társadalmilag nemkívánatos személyiségvonással rendelkeznek, és különböző nehézségekkel küzdenek a társadalmi alkalmazkodás terén.

5.5.2 A kutatás céljai

A vizsgálat egyik célja az volt, hogy teszteljük a sugar kapcsolatok elfogadása és a szociálisan averzív személyiségjegyek közötti várt összefüggéseket fiatal felnőtt nők és férfiak körében (pl. Brody és mtsai., 2005; Brody és Potterat, 2010; Tull és mtsai., 2011; Edwards, 2017; Blum és mtsai., 2018), valamint megismételjük a sugar kapcsolatokkal kapcsolatos attitűdökben korábban kapott nemi különbséget (pl. Buss és Schmitt, 1993, 2019; Gangestad és Simpson, 2000; Walter és mtsai., 2020). Emellett azt is vártuk, hogy a második tanulmányban vizsgálatban feltárt ASR-YWMS egydimenziós szerkezetét is meg tudjuk erősíteni.

1. hipotézis

Feltételeztük, hogy a sugar kapcsolatok elfogadásában (ASR-YWMS) hasonló nemi különbség figyelhető meg, mint amit a második tanulmányban találtunk.

2. hipotézis

Azt feltételeztük, hogy a sugar kapcsolatok elfogadása (ASR-YWMS) és a szociálisan averzív személyiségjegyek közötti összefüggések mérhetőek.

1. predikció

Feltételezzük, hogy a sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló személyek magasabb pontszámot értek el a DT személyiségvonásokban (azaz szubklinikai nárcizmus, szubklinikai pszichopátia, machiavellizmus).

2. predikció

Azt feltételezzük, hogy a sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló személyek a borderline személyiségszerveződés súlyosabb tüneteit mutatják.

3. hipotézis

Azt feltételezzük, hogy az idősebb korosztály a fiatalabbhoz hasonló korrelációs mintázatot mutat az idősebbek számára fejlesztett sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív (ASR-OMWS) valamint a DT személyiségvonások és a borderline személyiségszerveződés között.

5.5.3 Módszer

Kutatási céljaink eléréséhez két mintát használtunk, amelyek sajátosságait az alábbiakban ismertetjük. Minkét mintában ugyanazt a kérdőívcsomagot használtuk annyi eltéréssel, hogy a fiatalabbak a sugar kapcsolat elfogadása kérdőív fiataloknak készített változatát (ASR-YWMS) töltötték ki, míg az idősebb korcsoport ugyanennek a kérdőívnek az idősebbek számára fejlesztett változatát (ASR-OMWS).

5.5.3.1 Minta és eljárás

Fiatalabb minta: Az informált beleegyezés megadását követően 1733 résztvevő (1607 nő és 126 férfi) töltötte ki a kérdőíveket. A résztvevők életkora 18 és 28 év között mozgott ($M = 21,05$, $SD = 2,91$). Párkapcsolati státusz: jelenleg egyedülálló (37,8%); alkalmi kapcsolatai vannak, de nincs állandó partnere (5,7%); elkötelezett kapcsolatban/házas, de nem él együtt a partnerével (35,4%); elkötelezett kapcsolatban/házas és együtt él a partnerével (21,2%). Regisztrált egy társkereső oldalon (11,1%); regisztrált egy olyan oldalon, amely sugar kapcsolat közvetítésére szolgál (0,7%); regisztrált mindkét típusú oldalon (1,4%); nem regisztrált egyik típusú oldalon sem (86,8%). Szexuális partnerek száma összesen: 0 (2,4%), 1 (13,5%), 2 (24,8%), 3 (15,6%), 4 (10,9%), 5-6 (9,4%), 7-9 (10,0%), 10-19 (7,7%), 20 vagy több (6,6%). Lakóhely: kis falu (6,5%); nagy falu (5,7%); kis/közepes méretű város (17%); község/város (29,4%); főváros és agglomerációja (41,5%).

Idősebb minta: A tájékozott beleegyezést követően 355 résztvevő (110 nő és 245 férfi) töltötte ki a kérdőíveket. A résztvevők életkora 40 és 71 év között volt ($M = 48,7$, $SD = 7,43$). Párkapcsolati státusz: jelenleg egyedülálló (15,2%); alkalmi kapcsolatban él, de nincs állandó partnere (5,9%); elkötelezett kapcsolatban/házas, de nem él együtt a partnerével (12,7%); elkötelezett kapcsolatban/házas és együtt él a partnerével (66,2%). Regisztrált egy társkereső oldalon (13,8%); regisztrált egy olyan oldalon, amely sugar kapcsolat közvetítésére szolgál (2,5%); regisztrált mindkét típusú oldalon (5,9%); nem regisztrált egyik típusú oldalon sem (77,7%). Szexuális partnerek száma összesen: 0 (25,6%), 1 (1,4%), 2 (5,9%), 3 (6,8%), 4 (4,5%), 5-6 (5,6%), 7-9 (15,8%), 10-19 (15,2%), 20 vagy több (19,2%). Lakóhely: kis falu (5,6%); nagy falu (3,1%); kis/közepes méretű város (13,5%); község/város (20,6%); főváros és agglomerációja (57,2%).

Az adatgyűjtés online történt. A felmérést a Google Forms programban szerkesztették. A felmérés linkjét a közösségi médiában és az egyik legnépszerűbb és legbefolyásosabb magyar internetes portálon, az Index4-en keresztül terjesztettük. Minden résztvevő tájékozott beleegyezését adta, és egyikük sem kapott jutalmat a részvételért. A kutatási terv

etikai jóváhagyást kapott az Egyesített Pszichológiai Kutatási Etikai Bizottságtól (Ref. No. 2019/51).

5.5.4 Eszközök

5.5.4.1 A sugar kapcsolatok elfogadása fiatal nők és férfiak körében skála (ASR-YWMS).

Az ASR-YWMS (Birkás és mtsai., 2020) öt itemet tartalmaz, amelyek azt mérik fel, hogy mennyire hajlandóak sugar kapcsolatban részt venni, amelynek jellemzője, hogy a fiatalabb partner (potenciális sugar baby/boy) ajándék és/vagy pénzbeli kompenzáció ellenében szexuális társaságot nyújt az idősebb partner számára. A résztvevők az egyes tételeket egy 5 pontos skálán értékelték, amely a szélsőséges elutasítást jelző 1-től (egyáltalán nem ért egyet) a szélsőséges elfogadást jelző 5-ig (pl. teljes mértékben egyetért) terjed. Jelen vizsgálatban az ASR-YWMS megfelelő belső konzisztenciát mutatott (Cronbach $\alpha = 0,937$).

5.5.4.2 A sugar kapcsolatok elfogadása idősebb férfiak és nők körében (ASR-OMWS) skála.

Az ASR-OMWS (Láng és mtsai, 2021) öt tételből áll, amelyek azt mérik fel, hogy mennyire hajlandóak sugar kapcsolatban részt venni, amelyre az jellemző, hogy az idősebb partner (potenciális sugar daddy/mommy) ajándékokat és/vagy pénzbeli kompenzációt nyújt a fiatalabb partner számára a szexuális társaságáért cserébe. A résztvevők az egyes tételeket egy 5 pontos skálán értékelték, amely 1-től a szélsőséges elutasítást jelző (pl. egyáltalán nem ért egyet) és 5-ig a szélsőséges elfogadást jelző (pl. teljesen egyetért) skáláig terjed. A skála megfelelő belső konzisztenciát mutatott (Cronbach $\alpha = 0,939$).

5.5.4.3 Borderline személyiségzavar

A BPI (BPI; Leichsenring, 1999) egy 53 tételből álló önkitöltős eszköz, amely a borderline személyiségszerveződést méri (BPO). Mivel jelen tanulmányban nem klinikai mintát elemzünk, várhatóan a BPO viszonylag enyhe jellemzőit mutatta, a BPI eredeti "igen-nem" válaszformátumát négyponos értékelési skálákkal (a "soha" és a "mindig" között) helyettesítettük, amelyek érzékenyebbek a szubklinikai pszichopatológiára, így a BPI-t Likert-skálaként használtuk (ennek az eljárásnak egy korábbi alkalmazását lásd Láng, 2015). A BPI a BPO négy aspektusát méri: az identitásdiffúziót, az összeolvadástól való félelmet, a primitív védekező mechanizmusokat és a valóságvizsgálat zavarát. Mivel ez a tanulmány csak a BPO-t mint globális konstruktumot érintette, az adatelemzésbe csak az általános pontszámot, és nem a BPI alszála pontszámait vontuk be (10. melléklet). A teljes BPI-skála

magas belső konzisztenciát mutatott mindkét mintában (fiatalabb minta: Cronbach $\alpha = 0,93$; idősebb minta: Cronbach $\alpha = 0,90$).

5.5.4.4 Rövid sötét hármás (SD3)

Az SD3 (SD3; Jones és Paulhus, 2014) egy 27 tételes önbevallásos eszköz (11. melléklet), amelynek három alskálája három szociálisan averzív személyiségvonást mér: Machiavellizmus (pl. "Általában az emberek nem dolgoznak keményen, hacsak nem muszáj"), szubklinikai nárcizmus (pl. "Sok csoportos tevékenység nélkül általában unalmas") és szubklinikai pszichopátia (pl. "Igaz, hogy tudok undok lenni"). Mindegyik alskála kilenc Likert-tételt tartalmaz, és minden egyes elemet egy 5 pontos skálán kell értékelni. A teljes sötét hármás mindhárom skálája megfelelő belső konzisztenciát mutatott mindkét mintában (fiatalabb minta: Machiavellizmus: 0,75; szubklinikus nárcizmus: 0,75; szubklinikus pszichopátia: 0,73; idősebb minta: Machiavellizmus: 0,79; szubklinikus nárcizmus: 0,71; szubklinikus pszichopátia: 0,72).

5.5.5 Eredmények

A sugar kapcsolatok elfogadásában várt nemi különbséget független mintás t-próbával teszteltük. A férfiak ($M = 17,21$, $SD = 10,52$) a nőkhez ($M = 11,44$, $SD = 7,85$) képest szignifikánsan magasabb pontszámot értek el az ASR-YWMS-en [$t(136,123) = 6,029$, $p < 0,001$], közepesen nagy hatásmérettel (Hedges' $g = 0,71$). Vagyis a férfiak pozitívabb hozzáállásról számoltak be a sugar kapcsolatokkal kapcsolatban, mint a nők. Ez az eredmény megerősítette az 1. hipotézist, és megismételte a második tanulmányban kapott nemi különbséget.

A 2. hipotézis előrejelzéseit Pearson korrelációs együtthatókkal teszteltük (lásd a 9. táblázat). Az eredmények szignifikáns pozitív összefüggéseket mutattak ki a sugar kapcsolatok elfogadása és mindhárom szociálisan averzív személyiségjegy között. A machiavellizmus és a szubklinikai pszichopátia esetében kapott korrelációk alacsony vagy közepes erősségűek voltak, míg a nárcizmus elhanyagolható erősségű korrelációt mutatott. Így a 2. hipotézis 1. predikciója részben igazolódott. A sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló résztvevők kifejezettebb machiavellista és pszichopátiás vonásokról számoltak be, míg a nárcizmus fogalmilag nem tűnt összefüggőnek a sugar kapcsolatok elfogadásával. A 2. hipotézis 2. predikciója megerősítést nyert. A sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló résztvevők a borderline személyiségszerveződés kifejezettebb vonásairól számoltak be. A Pearson-féle korrelációk eredményeivel összhangban a többszörös lineáris

regresszióelemzés mindhárom sötét személyiségvonás és a borderline személyiség szerveződés egyedi kapcsolatát igazolta a sugar kapcsolatok elfogadásával.

	ASR- YWMS	SD3			BPI
		Machiavellizmus	Szubklinikus pszichopátia	Szublikinikus nárcizmus	
ASR- YWMS	-	0,351	0,349	0,191	0,267
M	11,86	27,34	19,82	23,75	78,22
SD	8,21	6,57	6,24	6,17	18,20

Megjegyzés: minden korreláció $p < 0,001$ szinten szignifikáns. ASR-YWMS = Sugar kapcsolatok elfogadása fiatal nők és férfiak körében; SD3 = Sötét hármass kérdőív rövid változata. BPI = Borderline személyiségkérdőív.

9. táblázat A sugar kapcsolatok elfogadása és a szociálisan averzív személyiségjegyek közötti kapcsolat a fiatalabb válaszadók mintájában; a Pearson-féle korrelációk és a mért változók átlagai és szórásai

	ASR- OMWS	SD3			BPI
		Machiavellizmus	Szubklinikus pszichopátia	Szublikinikus nárcizmus	
ASR- OMWS	-	0,459	0,490	0,213	0,211
M	18,9	27,5	19,7	25,0	69,2
SD	10,2	6,73	6,14	5,78	11,9

Megjegyzés: minden korreláció $p < 0,001$ szinten szignifikáns. ASR-OMWS = Sugar kapcsolatok elfogadása idősebb nők és férfiak körében; SD3 = Sötét hármass kérdőív rövid változata. BPI = Borderline személyiségkérdőív.

10. táblázat A sugar kapcsolat elfogadása és a szociálisan averzív személyiségjegyek közötti kapcsolat az idősebb válaszadók mintájában; a Pearson-féle korrelációk és a mért változók átlagai és szórásai

A sugar kapcsolat elfogadása és a személyiségjegyek közötti összefüggéseket Pearson-féle korrelációkkal vizsgáltuk az idősebb válaszadók mintáján is (10. táblázat). Az eredmények szignifikáns pozitív mérsékelt összefüggéseket mutattak ki a sugar kapcsolatok elfogadása és mind a négy személyiségvonás között. Így a sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló résztvevők kifejezettebb nárcisztikus (gyenge korreláció), machiavellista és pszichopata vonásokról (közepesen erős korrelációk), valamint a BPO kifejezettebb jeleiről (gyenge korreláció) számoltak be.

	Korrelációk ASR-YWMS (fiatalabb minta) (N = 1733)	Korrelációk ASR-OMWS (idősebb minta) (N = 355)	Fisher-féle transzformáció	r-Z
	r	r	Z	p
BPI	0,267	0,211	1,02	0,308
Mach	0,351	0,459	- 2,21	0,027
Psych	0,349	0,490	- 2,94	0,003
Narc	0,191	0,213	- ,39	0,697

Megjegyzés: minden korreláció $p < 0,001$ szinten szignifikáns. ASR-YWMS = Sugar kapcsolatok elfogadása fiatal nők és férfiak körében; ASR-OMWS = Sugar kapcsolatok elfogadása idősebb nők és férfiak körében; Mach = Machiavellizmus; Psych = szubklinikus pszichopátia; Narc = Szublikinikus nárcizmus; BPI = Borderline személyiségkérdőív.

11. táblázat Pearson-féle korrelációk a sugar kapcsolatok elfogadása és a vizsgált személyiségjegyek között

Ezután összehasonlítottuk az összefüggések erősségét a fiatalabb és az idősebb mintán (11. táblázat). A Fisher-féle r-Z transzformációk eredményei szerint a sugar kapcsolatok elfogadásának összefüggései a machiavellizmussal és a pszichopátiával szignifikánsan erősebbek voltak a jelenlegi idősebb mintában. Minden más összefüggés statisztikailag azonos erősségű volt.

5.5.6 Megbeszélés

A vizsgálat eredményei megerősítették mind a sugar kapcsolat elfogadása kérdőívek várt faktorszerkezetét (H1, P1), mind a sugar kapcsolatok elfogadásában elvárt nemi különbséget, azaz a férfiak szignifikánsan magasabb pontszámot értek el a sugar kapcsolat

elfogadása kérdőíveken, mint a nők (H1, P2). A másik fontos eredmény a sugar kapcsolatok elfogadása és a vizsgált szociálisan nemkívánatos személyiségjegyek mindegyike közötti pozitív kapcsolat volt (H2, P1). Vagyis a sugar kapcsolatokkal szemben elfogadóbb hozzáállásról beszámoló résztvevők magasabb szintű machiavellizmust és szubklinikai pszichopátiát mutattak. Ezek az eredmények összhangban vannak a kapcsolódó korábbi tanulmányok eredményeivel, amelyek kimutatták, hogy a DT vonások pozitívan kapcsolódnak a rövidtávú párkapcsolatok preferálásához, valamint ahhoz a manipulatív, morális szempontokat háttérbe szorító taktikához, amelyek általában a női intraszexuális versengéséhez kapcsolódnak (Honey, 2017; Semenyna, Belu, Vasey és Honey, 2018; Semenyna, Vasey, és Honey, 2019).

A sugar kapcsolatok elfogadása szintén pozitívan kapcsolódott a borderline személyiségszerveződéshez (H2, P2). Ez arra utal, hogy a tranzakciós szexuális kapcsolatot nagyobb valószínűséggel fogadják el azok, akik különösen hajlamosak az inadekvát vagy szélsőséges érzelmi reakciókra, az impulzív viselkedésre és a stabilitást nélkülöző intim párkapcsolatokra. Ez a megállapítás összhangban van több korábbi vizsgálat eredményeivel, amelyek a borderline személyiségszerveződés és a szexuális impulzivitás között kapcsolatot találtak (pl. Frías, Palma, Farriols, és González, 2016; Sansone, Barnes, Muennich, és Wiederman, 2008).

Fontos, hogy a jelen tanulmányt egy sine morbo mintával végeztük, akiknek többsége elkötelezett intim partnerkapcsolatban élt (házasságban vagy állandó kapcsolatban), és akiknek közel 87% -a (a fiatalabb mintában), illetve 78%-a (az idősebb mintában) nem volt regisztrálva egyetlen olyan weboldalon sem, amelyet a randevú vagy a sugar kapcsolat szervezésére hoztak létre. A minták ezen tulajdonságainak fényében különösen érdekes, hogy pozitív összefüggéseket mérhettünk meg a sugar kapcsolatok elfogadása és a szociálisan averzív vonások, például a machiavellizmus, a szubklinikai pszichopátia és a borderline személyiségszerveződés között. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy azok a személyek mutatnak leginkább érdeklődést a tranzakciós szex iránt, akik bizonyos mértékig rendelkeznek szociálisan averzív személyiségjegyekkel.

Számos tanulmány tárt fel szoros kapcsolatot a DT-vonások és a párválasztási preferenciák, illetve a párválasztási stratégiák között. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy a DT vonásokkal kapcsolatos szexuális viselkedésformák általában nem felelnek meg a társadalmi normáknak és erkölcsi normáknak, és mint ilyenek, maladaptívak. Pontosabban, a

szociálisan averzív vonások a párválasztás és a túlélés bizonyos adaptív kihívásainak való megfelelésben is hatékonyak bizonyulhatnak, míg e vonások potenciális előnyei elsősorban nem a genetikai rokonoknak nyújtott támogatáson, hanem az énközpontú stratégiákon, például a státusz iránti vágyon keresztül valósulnak meg.

Evolúciós értelemben arról van szó, hogy erőforrásokat nyújtani a szexuális partnernek (nem kifejezetten a szexért cserébe) olyan adaptív viselkedésforma a férfiak számára, amely fontos szerepet játszik a hosszú távú, érzelmileg elkötelezett kapcsolatok működésében, különösen az utódgondozásban (Buss és Schmitt, 1993, 2019; Conroy Beam és Buss, 2019; Luberti és mtsai, 2020). Ezzel párhuzamosan párkapcsolati kontextusban a nők erőforrásokra való érzékenysége is olyan adaptív tulajdonság, amely hozzájárulhatott a múltban a szaporodási sikerükhöz. A sugar kapcsolatokra jellemző közvetlen szexuális tranzakció azonban, amely mentes az elköteleződéstől és a kölcsönös reprodukciós céloktól, egy rövid távú fókuszáló stratégia része (Anderson és Klofstad, 2012; Whyte és mtsai, 2019; Buss és mtsai, 2020). Ennek az önmagát és másokat kihasználó stratégiának a pszichológiai jellemzői mind a keresleti, mind a kínálati oldalról nagyon hasonlóak: a lehető legrövidebb idő alatt a lehető legtöbb előny megszerzése, a lehetséges hosszú távú következmények figyelembevétele nélkül.

5.5.7 Korlátok

Tanulmányunknak vannak bizonyos korlátai. Elképzelhető, hogy a szexuális témák iránt fokozottan érdeklődő egyének felülreprezentáltak a mintánkban, ami azt jelenheti, hogy a sugar kapcsolatok iránti fogékonyság az átlagpopulációban alacsonyabb, mint a kutatásunkban. Ezenkívül a résztvevők többségének nem volt közvetlen tapasztalata a sugar kapcsolatok terén, és ennek megfelelően az attitűdjeiket jobban befolyásolhatja a személyiségük vagy aktuális impulzusaik. Ennek ellenére eredményeink összhangban vannak az előző tanulmányaink eredményeivel.

5.5.8 Következtetések

Az ebben a tanulmányban bemutatott kutatás mind a fiatalabb, mind az idősebb nők és férfiak sugar kapcsolatokhoz való hozzáállásának háttérében bizonyos személyiségtényezőkre helyezi a hangsúlyt a korábbi tanulmányokban bemutatott pszichológiai tényezők (párkapcsolati és szexuális működés, a kötődés, az önbecsülés,

motivációk) vizsgálatával szemben. Eredményeink arra utalnak, hogy bizonyos mértékig mind a fiatalabb, mind idősebb felnőttek partnerpreferenciáit befolyásolják ezek a személyiségvonások. Amint arra korábban rámutattunk, a személyiség mind az egyénnek a saját magáról hirdetett, mind a másoktól elvárt partneri tulajdonságokra hatással van. Összekapcsolva eredményeinket a Sötét Triád és a BPO párválasztási stratégiáival kapcsolatos korábbi eredményekkel, úgy tűnik, hogy a sugar kapcsolatot a rövid távú, kevesebb elkötelezettséggel és intimitással járó szexuális kapcsolatokat preferáló egyének támogatják (pl. Jonason és mtsai, 2009, 2019; Lavner és mtsai, 2015; Muñoz Centifanti és mtsai, 2016; Birkás és mtsai, 2018).

6 Összefoglalás

A disszertáció középpontjában a párválasztással kapcsolatos stratégiák állnak. A 21. század technológiai és társadalmi változásai ismét szükségessé tették a párválasztás vizsgálatát, a munka során a kortárs tudományos diskurzushoz az ellenszolgáltatáson alapuló párkapcsolatok evolúciós pszichológiai megközelítésével csatlakozik.

Párválasztási preferenciáink az evolúciós pszichológia szerint olyan mentális programok, amelyek meghatározott módon szabályozzák viselkedésünket és irányítják a párválasztási folyamatot, illetve párkapcsolatainkat. A hosszútávú párkapcsolatok és a házasságok túlnyomó többségében evolúciós stratégia mentén szerveződnek (Berezkei és Csanaky 1996).

Párválasztásunk során mindannyian kiértékeljük a másik személy reprodukív értékét vagy párértékét (Symons 1979, Buss 1994), amely alapján igyekszünk a legmegfelelőbb személyt választani társunkként. Mindeközben egyaránt fontos az érzelmi megalapozás, amelynek egyik alkotója a szerelem, amely a bonyolult tudatos és tudattalan értékelő folyamat során alakul ki. Kultúránkban a szerelem az emberek által egyik legtöbbször becsült érzelem. A szerelem során a különböző egyéniségek összehangolódása történik meg a párkapcsolatban, amelyet az intenzív vonzalom alapjaiban vezérel (Bányai és Varga, 2013). A pozitív, erőteljes érzelmek főbb funkciója a kapcsolat összehangolása hosszútávon. A szerelem az egyének fitnessét interdependens módon fejleszti, vagyis bővíti a szaporodási-öröklődési lehetőségeket és segíti az utódok túlélését. A szerelem egy kontrollon túli érzés, amely befolyásolja a döntéseinket, eltávolít a racionalitástól, például egy „kedvezőbb” partner megjelenésekor ugyan racionális lenne változtatni, kontrollálhatatlan érzelmeinknek köszönhetően azonban mégsem tesszük (Buss, 2019). A szerelem kibontakozását és beteljesülését nagyban befolyásolja, hogy az adott pillanatban mennyire vagyunk nyitottak a kapcsolatra, milyen érzelmi háttérrel megyünk bele az ismerkedésbe. Személyes élményeink és tapasztalataink megosztásával egyre közelebb kerülünk a másik emberhez, kialakul közöttünk egy bizalmi viszony, amely a kapcsolat alapját képezheti a későbbiekben. Sternberg (1988) szerint a szerelem háromszög elmélet - amely az intimitás, szenvedély és az elköteleződés komponenséből áll, beteljesült szerelemről pedig mindhárom komponens megléte esetén beszélhetünk, amely fenntartásán folyamatosan dolgoznunk kell.

A disszertációban öt vizsgálat eredményét mutatjuk be, amelyek közül az első a szerző alapszakos tanulmányai során készült vizsgálat, amely a témához kapcsolódást mutatja be

interdiszciplináris megközelítésből, az ezt követő négy vizsgálat a párkapcsolatokat érintő evolúciós pszichológiai diskurzushoz járulnak hozzá.

Célunk volt felmérni a válaszadó fiatalok konfliktuskezelési magatartását, szokásait. Az eredmények szerint azok a párok, akik naponta találkoznak, nagyobb arányban értékelik jónak a kapcsolatukat, mint azok, akik ritkábban érintkeznek egymással. Mindebből megállapítható, hogy akiknek havonta vagy ritkábban van lehetőségük találkozni párjukkal lényegesen nagyobb arányban értékelik a párkapcsolatukat csupán megfelelőnek. A találkozások gyakoriságának jelentős hatása van a kapcsolat minőségére. A gyakori, rendszeres együttlétek kedvező alapot teremtettek egymás megismeréséhez, a mélyebb kapcsolat kialakításához. Napjaink rohamosan fejlődő technológiai megoldásainak, elsősorban az internetnek köszönhetően egyre több lehetőségünk van távkapcsolatok fenntartására, azonban az eredmények alapján látható, hogy személyes kontaktussal jobb minőségű párkapcsolat tartható fenn.

Az evolúció során a szexuális érintkezés elsősorban a szaporodás szempontjából volt fontos, azonban az emberek tekintetében az örömszerzés egyik forrásaként is megjelent. Napjainkban a gyermeknemzés már nem az elsődleges célja a szexuális érintkezésnek, sokkal inkább hátrébb került a listában. Kutatások eredményei alapján az emberek a szexuális érintkezés során fejezik ki szeretetüket a partnerük felé, élvezetszerzésként használják az együttlétet, illetve akadnak olyanok, akik párjuk nyomásának, akaratának engedve, vagy stresszoldás céljából létesítenek szexuális együttlétet (Cain és mtsai, 2003). Szexuális viselkedésünket napjainkig döntő mértékben befolyásolják az ivari szelekció által létrehozott pszichológiai mechanizmusok, amely az ember evolúciójában fontos szerepet játszott. A szexuális szelekció elmondható, hogy eltérő módon működik a két nem tagjainál, ugyanis mind a férfiaknak, mind a nőknek különböző reprodukív érdekei vannak, amelyek ennek megfelelően különféle viselkedési adaptációkat hoztak létre. Emellett a többnejűség, az eltérő nemi munkamegosztás és a táplálékszerzés is eltérően alakították a két nem hajlamait, attitűdjeit, képességeit. A szexuális hűség ellenőrzésére és a paternitás biztosítására különböző pszichológiai mechanizmusok alakultak ki, amelyek az arousal szint emelésével és heves érzelmi reakciókkal válaszolnak a hűtlenség fenyegetésére. Ilyen a szociális szégyentől való félelem, amely a férfiakat jobban érinti, mint a megcsalt nőt (Pritchard, Maxwell és Jordon, 1984).

Az internet és a telekommunikációs tér hódításával egyre inkább átalakultak társkeresési szokásaink. A XXI. századra a hagyományos helyszínek és alkalmak (iskola, munkahely, lakóhely, szabadidős tevékenységek) mellett teret nyertek maguknak az online felületek, társkereső szolgáltatások (Dormán, 2005). Az azonnali szimpátián alapuló társkereső alkalmazásokkal kapcsolatos vélekedés gyakran erkölcsi, moralizált jellegű, a kritikák szerint a felhasználók közötti futószalag-szerű válogatás a bőség zavarával sekélyessé, felszínessé, személytelenné teszi a társkeresést (Berger, 2019). Az online társkeresők esetében gyakran felmerül a megbízhatóság, az autentikusság kérdése, hiszen az instant szimpátia kialakításához szükséges vizuális és írásos jegyek gyakran nincsenek összhangban a felhasználó valós személyiségével (Duguay 2015, Toma és Hancock, 2009). Bár az online társkeresési szolgáltatások megkönnyítik a párválasztást, a területen dolgozó kutatók számos kockázatra hívták fel a figyelmet.

A jövedelmi viszonyokon és társadalmi helyzeten alapuló párválasztás önmagában még nem jelenti a tranzakcióra épülő viszonyok kezdeményezését. A tranzakcionális szex olyan tranzakciókat jelent, amelyekben az egyik partner erőforrásokat, javakat és támogatást biztosít a másik közvetlen szexuális elérhetőségéért cserébe. Ez a feltehetően kialakult, összetett biológiai-pszichológiai-társadalmi folyamat befolyásolta a párválasztást az emberi történelem során, sőt a modern populációkban is. A szexuális dimorfizmussal kapcsolatos párválasztási preferenciák közötti különbségek (pl. partnerek száma) a jelenség kialakulásának fontos tényezői (pl. Buss and Schmitt, 1993, 2019; Conroy-Beam és mtsai, 2019a,b; Walter és mtsai, 2020).

A sugar kapcsolat a tranzakciós szexuális kapcsolat egyik formája, amelyben egy idősebb és gazdagabb partner (sugar daddy/ mommy) anyagi erőforrásokat biztosít egy fiatalabb partnernek (sugar baby/ boy) a társaságáért cserébe (Nayar, 2016). A partnerek általában együtt töltik a szabadidejük egy részét, és a szexuális tevékenység csak akkor történik, ha mindkét partner beleegyezését adja. Az ilyen tranzakciós, anyagi érdeken alapuló szexuális kapcsolatok már évszázadokkal ezelőtt meglehetősen gyakoriak voltak (Nelson, 1993). Napjainkban a digitális technológiának köszönhetően a potenciális partnerek könnyebben megtalálhatják egymást (Nayar, 2016; Botnen és mtsai, 2018), és megőrizhetik magánéletüket a sugar kapcsolatok közvetítésére kijelölt weboldalak használatával.

Kutatásunkat megelőzően még nem dolgoztak ki olyan vizsgálati eszközt, amely a sugar kapcsolat létesítésével kapcsolatos attitűdöt mérné. Egy sugar kapcsolatokhoz való

hozzaállást mérő eszköz lehetővé tenné a kutatók számára, hogy részletesebb képet kapjanak a sugar kapcsolat pszichológiai aspektusairól, értékelve mind a közvetlenül érintett egyéneket, mind az átlagos népeiséget. A disszertációban bemutatott második vizsgálat célja volt a sugar kapcsolatok elfogadását mérő eszköz kifejlesztése volt. A kutatás során annak validálására az intim partner- és szexuális kapcsolatok pszichológiai működésének egyéb mutatóit használtuk fel, illetve igazoltuk, hogy a sugar kapcsolatok elfogadása pozitívan összefügg az intim partnerkapcsolatokban tanúsított önhasznosító viselkedéssel, a játékos szerelmi stílussal és a korlátlan szocioszexualitással. A sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének hajlamosak voltak szexuális kapcsolatot létesíteni öncélú okokból, és hajlamosak voltak a szexet a szorongás vagy a kapcsolati problémák kezelésének eszközeként is használni. Továbbá kevésbé voltak korlátozottabbak a szocioszexuális orientációjukban, és hajlandóbbak voltak elköteleződés nélküli szexuális kapcsolatokra. Mindez a szerelemről alkotott nézeteikben is tükröződött. A sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének hajlamosak voltak a szerelmet a tiszta öröm forrásának tekinteni, amelyet nem korlátoz a kizárólagosság. A sugar kapcsolatokhoz pozitívabban viszonyuló egyének az intimitást, a biztonságot és a szexuális esztétikát a szerelem lényegtelen összetevőinek tekintették, míg a barátság és az elkötelezettség szubjektív fontossága egy szerelmi kapcsolatban nem függött a résztvevők sugar kapcsolatokhoz való hozzáállásától. Az egyének sugar kapcsolatokhoz való hozzáállása nem függött össze az intimitás, a szerelem és a fizikai vonzalom szexuális motívumaival.

Az ASR-YWM fejlesztésének és validálásának eredményei azt mutatják, hogy az önbevallásos kérdőív érvényes mérőeszköz lehet a fiatalabb személyek sugar kapcsolatra való hajlandóságának mérésére. A kapott eredmények alátámasztják azt az elképzelést, hogy a fiatalok tranzakciós szexre (pl. sugar kapcsolatra) való nyitottsága összefügg a rövid távú kapcsolatok preferálásával, a játszmázó szerelmi stílussal, az énközpontú szexuális motivációval és az olyan averzív személyiségjegyekkel, mint a szubklinikai pszichopátia, a machiavellizmus és a borderline személyiségszerveződés. Kimutattuk, hogy ezek az összefüggések az átlagpopulációban is megfigyelhetők. Az egyén mások és önmaga kihasználásán alapuló haszonelvű párválasztási stratégiája valószínűleg nem csak akkor játszik szerepet, ha éppen sugar kapcsolatban van. Fontos továbbá, hogy megfelelően tisztázzuk más, a párválasztással kapcsolatos, kialakult stratégiák (pl. élettörténeti stratégiák) jelentőségét a sugar kapcsolatokra való nyitottságban. A legfontosabb, hogy

második tanulmányunk megmutatta, hogy a fiatal személyek sugar kapcsolatokra való nyitottságának különböző mértéke a párválasztási pszichológia alapvető része lehet.

A harmadik vizsgálat elsődleges célja egy olyan eszköz kifejlesztése és validálása volt, amely lehetővé teszi a sugar kapcsolatokhoz való hozzáállás mérését az idősebb felnőtteknél. Így ezek a vizsgálatok a második tanulmány folytatását jelentik, ahol a korábbi mérőeszközök használata lehetővé tette számunkra, hogy összehasonlítsuk a két mintában lévő korrelációk mintázatát az életkor függvényében. Így ezek a vizsgálatok két különböző korcsoportban is hozzájárulnak tudásunkhoz a sugar kapcsolatokhoz való hozzáállás nomológiai hálózatát. Továbbá a vizsgálat célja volt, hogy további támogatást nyújtson a párválasztási piaci modellhez és a személyiséggel kapcsolatos tényezők relevanciájához a párválasztási stratégiák és preferenciák kialakításában a partnerrel való beszélgetés során. Mivel az alapvető társ preferenciák nagysága csökken az életkorral (Buss, 1989; Li és mtsai, 2002; Conroy Beam és Buss, 2019; Conroy-Beam és mtsai, 2019; Walter és mtsai, 2020), ebben a régebbi mintában ugyanazt a korrelációs mintát vártuk, mint a 2020-as vizsgálatban. Egy önbevalláson alapuló kérdőívet vizsgáltunk, amely az idősebb felnőtt személyek sugar kapcsolatok iránti elfogadó attitűdjét méri. A fiatal felnőttek párválasztási stratégiáihoz képest sokkal kevesebbet tudunk az idősebb korú egyének partnerpreferenciáiról. Ezek alapján azt mondhatjuk, hogy ez az első empirikus vizsgálat a sugar kapcsolatokkal összefüggő attitűdök korrelátumainak túlnyomórészt evolúciós megközelítésű vizsgálatára egy idősebb korú felnőtt mintán. Az ASR-OMWS-en magas pontszámot elérő idősebb felnőttek a szórakozást és a partnerek kihasználását kínáló kapcsolatok lehetőségét részesítették előnyben, és kevésbé érdeklődtek a szerelem romantikus és érzelmi töltete iránt (lásd a szerelmi stílusok eredményeit). A korlátlanabb szocioszexualitás szintén pozitívan kapcsolódott a sugar kapcsolatok elfogadásához, ami azt mutatja, hogy idősebb koruk és csökkenő párértékük ellenére a sugar kapcsolatban részt venni hajlandó egyének szexuálisan aktívabbak. Ezek a szerelmi és szexuális motívumok kulcsszerepet játszhatnak az idősebb felnőttek párválasztási stratégiáinak kialakításában. A fokozott szexuális késztetések növelik a potenciális partner fizikai jellemzőire való összpontosítást, és nagyobb értéket tulajdonítanak ezeknek a jegyeknek. Mivel az idősebb felnőttek inkább anyagi erőforrásokkal rendelkeznek, mint fizikai vonzeróval, a sugar kapcsolat a viszony vállalható és elérhető formáját jelentheti számukra (pl. Allen és Desille, 2017; Jonason és Kavanagh, 2010; Træen, Carvalheira, Hald, Lange és Kvaem, 2019).

Negyedik vizsgálatunk inkább feltáró jellegű volt, amely abból indult ki, hogy a sugar kapcsolatok elfogadása valószínűleg összefüggést mutat a vizsgált változókkal: inkább a külső, mint a belső motivációval, és inkább a kötődési elkerüléssel, mint a kötődési szorongással. Abban azonban bizonytalanok voltunk, hogy az önbecsüléssel milyen irányú kapcsolat tárható fel. Mivel a sugar kapcsolatok elfogadásának lehetséges pszichológiai összefüggéseiről hasonló kutatás korábban nem készült, ezért nem voltak speciálisan megalapozott hipotéziseink és predikcióink.

Tudomásunk szerint ez a vizsgálat az első, amely feltárta a sugar kapcsolatok elfogadásának összefüggéseit a külső és belső motivációval, az önértékeléssel, valamint a kötődési stílusokkal. A fiatalabb almintában a sugar kapcsolatok elfogadása jelentős mértékű összefüggést mutatott a külső motivációval. Az idősebb korosztályt felölelő almintában ezzel szemben a sugar kapcsolatok elfogadása összefüggést mutatott minden tesztelt változóval, kivéve az önértékelést. Pozitív összefüggéseket találtunk a kötődések elkerülése, a kötődési szorongás és a külső motiváció tekintetében, míg a belső motiváció negatívan korrelált a sugar kapcsolatok elfogadásával. Összefoglalva a negyedik vizsgálatot elmondható, hogy a sugar kapcsolatok nagyobb elfogadottsága az intimitástól és az elkülönüléstől való intenzívebb félelemmel, a külső motiváció magasabb szintjével és a belső motiváció alacsonyabb szintjével járt együtt. Ezek az eredmények részben összhangban vannak a kapcsolódó korábbi megállapításokkal, amelyek pozitív bizonyítékokat mutatnak a bizonytalan kötődés és a színlelt orgazmus iránt (Láng és mtsai 2020), valamint a vibrátorok használata, az anális szex (Costa és Brody, 2011), illetve a férfiak szexuális függőségei iránt (Zapf és mtsai, 2008). Az eredmények azt mutatták, hogy a fiatalabb résztvevők kötődési szorongása nem befolyásolta jelentősen az önértékelést, a belső motivációt, a külső motivációt vagy a sugar kapcsolatok elfogadását. A kötődéselkerülés azonban mérsékelte az önértékelés hatását a sugar kapcsolatok elfogadására, vagyis az önértékelés negatív hatása a kötődéselkerülés fokozásával nullára csökkent. Ezek a megfigyelések összhangban vannak a korábbi tanulmányok egyes megállapításaival, például a szorongó kötődéssel járó általában alacsony önértékeléshez képest (Campbell és Marshall, 2011) az elkerülő kötődésű személyek által jelentett magasabb önértékelés valószínűleg a rosszul alkalmazkodó nárcizmust tükrözi. Smolewska és Dion (2005) megállapították, hogy a rejtett nárcizmust jobban megjósolta a kötődés elkerülése, mint a kötődési szorongás. Továbbá a kötődés elkerülése mérsékelte a belső motiváció negatív hatását a sugar kapcsolatok elfogadására, vagyis a belső motiváció hatása a kötődéselkerülés fokozódásával

csökkent. Ez a megállapítás összhangban van azzal a megfigyeléssel, hogy a belső motiváció lényeges része az önfelfogásnak (Ryan és Deci, 2017), amely elsősorban a kölcsönös érzelmi elkötelezettségen alapuló szexuális kapcsolat preferenciájához kapcsolódik, nem pedig az intimitásért cserébe adott anyagi juttatáshoz (Birkás és mtsai, 2020; Láng és mtsai, 2021). Úgy tűnik azonban, hogy a belső motivációjú szexuális tevékenység súlyosan gátolt azokban a bizonytalanul kötődő egyéneknél, akik hajlamosak elkerülni az intim kapcsolatokat. Az idősebb almintában a kötődéskezelés mérsékelte a külső motiváció pozitív hatását a sugar kapcsolatok elfogadására, vagyis a külső motiváció hatása a kötődéskezelés fokozódásával csökkent. Ez a megállapítás különös figyelmet érdemel, tekintettel arra, hogy a kötődéskezelés megfigyelt hatása ellentétes irányú a fiatalabb résztvevőknél tapasztaltnál. A magas külső motiváció és az alacsony kötődéskezelés kombinálva nagyobb valószínűséggel lesz kielégíthető a társadalmi célok elérésével (pl. mások csodálatának vagy tiszteletének elérése), így jobban megfelel a sugar kapcsolatokba való bekapcsolódásnak, amelyben egy fiatal és vonzó partner javíthat az idősebb partner társadalmi környezetére gyakorolt benyomásán. Ezzel szemben a magasabb szintű kötődéskezelés nagyobb valószínűséggel társul a külső motívumok (pl. anyagi javak felhalmozása) erősen egocentrikus elégedettségéhez, ami kevésbé felel meg a sugar kapcsolatokba történő befektetésnek. Ezeket a magyarázó hipotéziseket a jövőbeni vizsgálatok során tesztelni kell, esetleg az aspirációs index teljes verzióját felhasználva.

Az ötödik vizsgálat egyik célja az volt, hogy teszteljük a sugar kapcsolatok elfogadása és a szociálisan averzív személyiségjegyek közötti várt összefüggéseket fiatal felnőtt nők és férfiak körében (pl. Brody és mtsai., 2005; Brody és Potterat, 2010; Tull és mtsai., 2011; Edwards, 2017; Blum és mtsai., 2018), valamint megismételjük a sugar kapcsolatokkal kapcsolatos attitűdökben korábban kapott nemi különbséget (pl. Buss és Schmitt, 1993, 2019; Gangestad és Simpson, 2000; Walter és mtsai., 2020). Emellett azt is vártuk, hogy a második vizsgálatban feltárt ASR-YWMS egydimenziós szerkezetét is meg tudjuk erősíteni. A vizsgálat eredményei megerősítették mind a sugar kapcsolat elfogadása kérdőívek várt faktorszerkezetét, mind a sugar kapcsolatok elfogadásában elvárt nemi különbséget, azaz a férfiak szignifikánsan magasabb pontszámot értek el a sugar kapcsolat elfogadása kérdőíveken, mint a nők. A másik fontos eredmény a sugar kapcsolatok elfogadása és a vizsgált szociálisan nemkívánatos személyiségjegyek mindegyike közötti pozitív kapcsolat volt. Vagyis a sugar kapcsolatokkal szemben elfogadóbb hozzáállásról beszámoló résztvevők magasabb szintű machiavellizmust és szubklinikai pszichopátiát mutattak. Ezek

az eredmények összhangban vannak a kapcsolódó korábbi tanulmányok eredményeivel, amelyek kimutatták, hogy a DT vonások pozitívan kapcsolódnak a rövidtávú párkapcsolatok preferálásához, valamint ahhoz a manipulatív, morális szempontokat háttérbe szorító taktikához, amelyek általában a női intraszexuális versengéséhez kapcsolódnak (Honey, 2017; Semenyna, Belu, Vasey és Honey, 2018; Semenyna, Vasey, és Honey, 2019). A sugar kapcsolatok elfogadása szintén pozitívan kapcsolódott a borderline személyiségszerveződéshez. Ez arra utal, hogy a tranzakciós szexuális kapcsolatot nagyobb valószínűséggel fogadják el azok, akik különösen hajlamosak az inadekvát vagy szélsőséges érzelmi reakciókra, az impulzív viselkedésre és a stabilitást nélkülöző intim párkapcsolatokra. Ez a megállapítás összhangban van több korábbi vizsgálat eredményeivel, amelyek a borderline személyiségszerveződés és a szexuális impulzivitás között kapcsolatot találtak (pl. Frías, Palma, Farriols és González, 2016; Sansone, Barnes, Muennich és Wiederman, 2008).

A tanulmányban bemutatott kutatás mind a fiatalabb, mind az idősebb nők és férfiak sugar kapcsolatokhoz való hozzáállásának háttérében bizonyos személyiségtényezőkre helyezi a hangsúlyt a korábbi tanulmányokban bemutatott pszichológiai tényezők (párkapcsolati és szexuális működés, a kötődés, az önbecsülés, motivációk) vizsgálatával szemben. Eredményeink arra utalnak, hogy bizonyos mértékig mind a fiatalabb, mind idősebb felnőttek partnerpreferenciáit befolyásolják ezek a személyiségvonások. Amint arra korábban rámutattunk, a személyiség mind az egyénnek a saját magáról hirdetett, mind a másoktól elvárt partneri tulajdonságokra hatással van. Összekapcsolva eredményeinket a Sötét Triád és a BPO párválasztási stratégiáival kapcsolatos korábbi eredményekkel, úgy tűnik, hogy a sugar kapcsolatot a rövid távú, kevesebb elkötelezettséggel és intimitással járó szexuális kapcsolatokat preferáló egyének támogatják (pl. Jonason és mtsai, 2009, 2019; Lavner és mtsai, 2015; Muñoz Centifanti és mtsai, 2016; Birkás és mtsai, 2018).

7 Felhasznált irodalom

- Allen, M. S., & Desille, A. E. (2017). Personality and sexuality in older adults. *Psychology & Health*, 32(7), 843-859. <https://doi.org/10.1080/08870446.2017.1307373>
- Allendorf, K., & Ghimire, D. J. (2013). Determinants of marital quality in an arranged marriage society. *Social science research*, 42(1), 59-70. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2012.09.002>
- Alexander, R. D. (1987). *The biology of moral systems*. Piscataway.
- Alisa Minina, Stefania Masè & Jamie Smith (2022) Commodifying love: value conflict in online dating, *Journal of Marketing Management*, 38:1-2, 98-126, DOI: 10.1080/0267257X.2022.2033815
- Alterovitz, S. S.-R., & Mendelsohn, G. A. (2011). Partner preferences across the life span: Online dating by older adults. *Psychology of Popular Media Culture*, 1(S), 89-95. <https://doi.org/10.1037/2160-4134.1.S.89>
- Anderson, E. (2005). Orthodox and inclusive masculinity: Competing masculinities among heterosexual men in a feminized terrain. In: *Sociological perspectives*, 48(3), 337-355.
- Anderson, R. C., & Klofstad, C. A. (2012). For love or money? The influence of personal resources and environmental resource pressures on human mate preferences. *Ethology*, 118(9), 841-849. <https://doi.org/10.1111/j.1439-0310.2012.02077.x>
- Anderson-Fye, E. R. (2018). Cultural influences on body image and eating disorders. In W. S. Agras & A. Robinson (Eds.), *The Oxford handbook of eating disorders* (pp. 187–208). Oxford University Press.
- Andrek, A. (2013). Az érzelmek társas és kulturális aspektusai. In. Bányai É., Varga K. (eds) *Affektív pszichológia*. pp. 435-462.
- Antalóczy, T., & Sas, T. (2020). Népszerű sorozatok szerelemképe. In *Kultúra, közösség és társadalom* (pp. 289–300).
- Antfolk, J. (2017). Age limits: Men's and women's youngest and oldest considered and actual sex partners. *Evolutionary Psychology*, 15(1), <https://doi.org/10.1177/1474704917690401>
- Antfolk, J., Salo, B., Alanko, K., Bergen, E., Corander, J., Sandnabba, N. K., & Santtila, P. (2015). Women's and men's sexual preferences and activities with respect to the partner's age: Evidence for female choice. *Evolution and Human Behavior*, 36(1), 73-79. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2014.09.003>
- Araujo, A. B., Mohr, B. A., McKinlay, J. B. (2014). Changes in sexual function in middle-aged and older men: longitudinal data from the Massachusetts Male Aging Study. *J. Am. Geriatr.* 52: 1502–1509.
- Arunachalam, R., & Shah, M. (2008). Prostitutes and brides? *The American Economic Review*, 98, 516-522. <http://dx.doi.org/10.1257/aer.98.2.516>

- Bagdy E. (2011). Felkészülés a jól működő, boldog párkapcsolatra. Párkapcsolati Klinika. Budapest- Kulcslyuk Kiadó Kft. 301-334.
- Baker, F. B. (2001). *The Basics of Item Response Theory (2nd ed.)*. ERIC Clearinghouse on Assessment and Evaluation, College Park, MD.
- Baktay-Korsós, Gizella. (1999) "The long-hair effect." In: *Review of Psychology* 6.1-2 37-42.
- Bartolomew, K., Horowitz, L.M. (1991). Attachment Styles Among Young Adults: A Test of a Four Category Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- Batabyal, A. A. (2001). On the likelihood of finding the right partner in an arranged marriage. *The Journal of Socio-Economics*, 30(3), 273-280. [https://doi.org/10.1016/S1053-5357\(01\)00095-6](https://doi.org/10.1016/S1053-5357(01)00095-6)
- Bányai, É., Varga, K. (2013) *Affektív pszichológia – az emberi késztetések és érzelmek világa*. Budapest, Medicina Könyvkiadó Zrt.
- Bánfai B., Betlehem J., Deutsch K., Jeges S. és mtsai. (2014) Szülők gyermekneveléssel kapcsolatos attitűdjének felmérése, szociológiai/szociálpolitikai típusú felmérés és elemzés. *Budapest – OTH*; 158-176.
- Bereczkei T. (2008). *Evolúciós pszichológia*. Osiris.
- Bereczkei T., Csanaky A. (1996) Mate choice, marital success, and reproduction in a modern society. *Ethology and Sociobiology*, 17.1, 17-35. [https://doi.org/10.1016/0162-3095\(95\)00104-2](https://doi.org/10.1016/0162-3095(95)00104-2)
- Berger, V. (2019). Mediatizált szerelem: A Tinder fenomenológiája. In: *Replika*, (113), 63-87.
- Betlehem J, Boncz I, Oláh A. (2010). Tudományos közlések az egészségtudományban. *Nővér*. 23: 4-11.
- Betzer, F., Köhler, S., & Schlemm, L. (2015). Sex work among students of higher education: A survey-based, cross-sectional study. *Archives of Sexual Behavior*, 44(3), 525-528. <https://doi.org/10.1007/s10508-014-0476-y>
- Birkás B, Meskó N, Zsidó, A. N, Ipolyi, D., & Láng A (2020) Providing Sexual Companionship for Resources: Development, Validation, and Personality Correlates of the Acceptance of Sugar Relationships in Young Women and Men Scale (ASR-YWMS). *Frontiers in Psychology*. 11:1135. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01135>
- Birkás, B., & Csathó, Á. (2015). Size the day: the time perspectives of the Dark Triad. *Pers. Personality and Individual Differences*, 86, 318-320. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.06.035>
- Birkás, B., Csathó, Á., Gács, B., & Bereczkei, T. (2015). Nothing ventured nothing gained: strong associations between reward sensitivity and two measures of

- Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*, 74, 112-115.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.09.046>
- Birkás, B., Láng, A., & Meskó, N. (2018). Self-rated attractiveness moderates the relationship between dark personality traits and romantic ideals in women. *Psychological Reports*, 121(1), 184-200.
<https://doi.org/10.1177/0033294117738021>
- Birkás, B., Meskó, N., Zsidó, A. N., Ipolyi, D., & Láng, A. (2020). Providing sexual companionship for resources: Development, validation, and personality correlates of the acceptance of sugar relationships in young women and men scale (ASR-YWMS). *Frontiers in Psychology*, 11, 1135.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01135>
- Birnbaum, G. E., Reis, H. T., Mikulincer, M., Gillath, O., & Orpaz, A. (2006). When sex is more than just sex: Attachment orientations, sexual experience, and relationship quality. *Journal of Personality and Social Psychology*, 91(5), 929-943.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.91.5.929>
- Birnie-Porter, C., & Hunt, M. (2015). Does relationship status matter for sexual satisfaction? The roles of intimacy and attachment avoidance in sexual satisfaction across five types of ongoing sexual relationships. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 24(2), 174-183. <http://dx.doi.org/10.3138/cjhs.242-A5>
- Blum, A. W., Lust, K., Christenson, G., Odlaug, B. L., Redden, S. A., & Grant, J. E. (2018). Transactional sexual activity among university students: Prevalence and clinical correlates. *International Journal of Sexual Health*, 30(3), 271-280.
<https://doi.org/10.1080/19317611.2018.1491922>
- Booth, A., & Mazur, A. (1998). Old issues and new perspectives on testosterone research. *Behavioral and Brain Sciences*, 21(3), 386-390. [doi:10.1017/S0140525X98511223](https://doi.org/10.1017/S0140525X98511223)
- Botnen, E. O., Bendixen, M., Grøntvedt, T. V., & Kennair, L. E. O. (2018). Individual differences in sociosexuality predict picture-based mobile dating app use. *Personality and Individual Differences*, 131, 67-73.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.04.021>
- Brazil, K. J., & Forth, A. E. (2019). Psychopathy and the Induction of Desire: Formulating and Testing an Evolutionary Hypothesis. *Evolutionary Psychological Science*, 1-18.
<https://doi.org/10.1007/s40806-019-00213-0>
- Brewis, A. A., Wutich, A., Falletta-Cowden, A., & Rodriguez-Soto, I. (2011). Body norms and fat stigma in global perspective. *Current Anthropology*, 52(2), 269-276.
- Bryan, A. D., Webster, G. D., & Mahaffey, A. L. (2011). The Big, the Rich, and the Powerful: Physical, Financial, and Social Dimensions of Dominance in Mating and Attraction. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(3), 365-382.
<https://doi.org/10.1177/0146167210395604>
- Brody, S., & Potterat, J. J. (2010). Assessing mental health and personality disorder in prostitute women. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 122(2), 167.
<https://dx.doi.org/10.1111/j.1600-0447.2010.01578.x>

- Brody, S., Potterat, J. J., Muth, S. Q., & Woodhouse, D. E. (2005). Psychiatric and characterological factors relevant to excess mortality in a long-term cohort of prostitute women. *Journal of sex & marital therapy*, 31(2), 97-112. <https://doi.org/10.1080/00926230590477943>
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1992). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological Methods & Research*, 21(2), 230-258. <https://doi.org/10.1177/0049124192021002005>
- Brumbach, B. H., Figueredo, A. J., & Ellis, B. J. (2009). Effects of harsh and unpredictable environments in adolescence on development of life history strategies. *Human Nature*, 20(1), 25-51. <https://doi.org/10.1007/s12110-009-9059-3>
- Burley, N. & Symanski, R. (1981). Women without: An evolutionary and cross-cultural perspective on prostitution. In: R. Symanski (Ed.), *The immoral landscape: Female prostitution in western societies* (pp. 239–274). Toronto: Butterworth.
- Buss, D. M. (1989). Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behavioral and Brain Sciences*, 12(01), 1-14. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00023992>
- Buss, D. M. (1994). *The evolution of desire: Strategies of human mating*. New York: Basic Books.
- Buss, D. M. (1988). Love acts. *The evolutionary biology of love*. In: Sternberg, R.J, Barnes, M.L (Eds.), *Psychology of Love*. Yale University Press, New Haven, 100-118.
- Buss, D. M. (2000). *The dangerous passion: Why jealousy is as necessary as love and sex*. Simon and Schuster.
- Buss, D. M. (2006). The evolution of love. *The new psychology of love*, 65-86.
- Buss, D. M. (2019). The evolution of love in humans. *The new psychology of love*, 42-63.
- Buss, D. M., & Barnes, M. (1986). Preferences in human mate selection. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(3), 559–570. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.50.3.559>
- Buss, D. M., & Kenrick, D. T. (1998). Evolutionary social psychology. In D. T. Gilbert, S. T. Fiske, & G. Lindzey (Eds.), *The handbook of social psychology* (pp. 982–1026). McGraw-Hill.
- Buss, D. M., & Foley, P. (2019). Mating and marketing. *Journal of Business Research*. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.01.034>
- Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (1993). Sexual Strategies Theory: An evolutionary perspective on human mating. *Psychological Review*, 100(2), 204-232. <https://doi.org/10.1037/0033-295x.100.2.204>
- Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (2019). Mate preferences and their behavioral manifestations. *Annual Review of Psychology*, 70, 77-110. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010418-103408>

- Buss, D. M., Durkee, P. K., Shackelford, T. K., Bowdle, B. F., Schmitt, D. P., Brase, G. L., Choe, J. C., & Trofimova, I. (2020). Human status criteria: Sex differences and similarities across 14 nations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 119(5), 979-998. <https://doi.org/10.1037/pspa0000206>
- Buunk, B. P., Dijkstra, P., Kenrick, D. T., & Warntjes, A. (2001). Age preferences for mates as related to gender, own age, and involvement level. *Evolution and Human Behavior*, 22(4), 241-250. [https://doi.org/10.1016/S1090-5138\(01\)00065-4](https://doi.org/10.1016/S1090-5138(01)00065-4)
- Calogero, R. M., Pina, A., & Sutton, R. M. (2014). Cutting words: Priming self-objectification increases women's intention to pursue cosmetic surgery. *Psychology of Women Quarterly*, 38(2), 197-207. <https://doi.org/10.1177/0361684313506881>
- Calogero, R. M., Pina, A., Park, L. E., & Rahemtulla, Z. (2010). Objectification theory predicts college women's attitudes toward cosmetic surgery. *Sex Roles*, 63(1-2), 32-41. <https://doi.org/10.1007/s11199-010-9759-5>
- Campbell, L., & Marshall, T. (2011). Anxious attachment and relationship processes: An interactionist perspective. *Journal of Personality*, 79(6), 1219-1250. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2011.00723.x>
- Caro, J. F., Sinha, M. K., Raju, S. M., Ittoop, O., Pories, W. J., Flickinger, E. G., ... & Dohm, G. L. (1987). Insulin receptor kinase in human skeletal muscle from obese subjects with and without noninsulin dependent diabetes. *The Journal of clinical investigation*, 79(5), 1330-1337.
- Cartwright, John (2016) *Human Mate Choice: The Evolutionary Logic of Sexual Desire*. In: *Evolution and Human Behaviour*, p268-292. New York, Bloomsbury Publishing
- Chen, C. (2016). No moral qualms about transactional sex? Materialism and objectification. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 44(11), 1803-1813. <https://doi.org/10.2224/sbp.2016.44.11.1803>
- Choi, D., & DeLong, M. (2019). Defining Female Self Sexualization for the Twenty-First Century. *Sexuality & Culture*, 1-22. <https://doi.org/10.1007/s12119-019-09617-3>
- Collisson, B., Howell, J. L., & Harig, T. (2019). Foodie Calls: When Women Date Men for a Free Meal (Rather Than a Relationship). *Social Psychological and Personality Science*, <https://doi.org/10.1177/1948550619856308>
- Conroy-Beam, D., & Buss, D. M. (2019). Why is age so important in human mating? Evolved age preferences and their influences on multiple mating behaviors. *Evolutionary Behavioral Sciences*, 13(2), 127-157. <https://doi.org/10.1037/ebs0000127>
- Conroy-Beam, D., Buss, D. M., Asao, K., Sorokowska, A., Sorokowski, P., Aavik, T., Zupančič, M. (2019). Contrasting computational models of mate preference integration across 45 countries. *Scientific Reports*, 9(1), 1-13. <https://doi.org/10.1038/s41598-019-52748-8>
- Conroy-Beam, D., Roney, J. R., Lukaszewski, A. W., Buss, D. M., Asao, K., Sorokowska, A., Alm, C. (2019). Assortative mating and the evolution of desirability

- covariation. *Evolution and Human Behavior*. 40(5), 479-491.
<https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2019.06.003>
- Cordero, B. D. (2015). *Sugar Culture and SeekingArrangement.com Participants: what it means to negotiate power and agency in sugar dating*. (Unpublished master's thesis), California State University, Sacramento. Retrieved from <http://csus-dspace.calstate.edu/bitstream/handle/10211.3/159309/B.CorderoThesis2015Fall.pdf> on 2019. 08. 01.
- Costa, R. M., & Brody, S. (2011). Anxious and avoidant attachment, vibrator use, anal sex, and impaired vaginal orgasm. *The Journal of Sexual Medicine*, 8(9), 2493-2500.
<https://doi.org/10.1111/j.1743-6109.2011.02332.x>
- Csatlós R. , Pukánszky J. , Németh A. (2014). Szülői nevelés hatása a serdülők szexuális magatartására. *Védőnő*. 24(4): 14-18.
- Daly, S. 2017. *Sugar Babies and Sugar Daddies: An Exploration of Sugar Dating on Canadian Campuses*. Ottawa: Carleton University
- Dormán E. 2005. Társkeresés az interneten. *Médiakutató 2*: 45–66.
- Dunn, M. J. (2018). Younger escorts advertise higher charges online than older escorts for sexual services cross-culturally. *Evolutionary Psychological Science*, 4(3), 331-339.
<https://doi.org/10.1007/s40806-018-0142-z>
- Dunkle, K. L., Jewkes, R., Nduna, M., Jama, N., Levin, J., Sikweyiya, Y., & Koss, M. P. (2007). Transactional sex with casual and main partners among young South African men in the rural Eastern Cape: prevalence, predictors, and associations with gender-based violence. *Social science & medicine*, 65(6), 1235-1248.
- Edwards, B. (2017). *Psychopathic Traits and Substance Use in the Context of Erotic Services and Sex Exchange among College Students*. (Unpublished master's thesis), University of South Florida, Tampa. Retrieved from <https://scholarcommons.usf.edu/etd/6829> on 2019. 08. 01.
- Edwards, B. G., & Verona, E. (2016). Gendered contexts: Psychopathy and drug use in relation to sex work and exchange. *Journal of Abnormal Psychology*, 125(4), 514-527. <https://dx.doi.org/10.1037/abn0000159>
- Endong, F. P. C. (2019). Pornography and Objectification of Women in Nollywood Films: A Study of Nigerian Actresses' Perception of Acting Sex and Nudity Scenes. *Journal of International Women's Studies*, 20(2), 58-72.
- Ernst, F., Romanczuk-Seiferth, N., Köhler, S., Amelung, T., és Betzler, F. (2021). Students in the sex industry: Motivations, feelings, risks, and judgments. *Frontiers in Psychology*, 12, 326. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.586235>
- Ethier, K. A., Kershaw, T. S., Lewis, J. B., Milan, S., Niccolai, L. M., & Ickovics, J. R. (2006). Self-esteem, emotional distress and sexual behavior among adolescent females: Inter-relationships and temporal effects. *Journal of Adolescent Health*, 38(3), 268-274. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2004.12.010>

- Fales, M. R., Frederick, D. A., Garcia, J. R., Gildersleeve, K. A., Haselton, M. G., & Fisher, H. E. (2016). Mating markets and bargaining hands: Mate preferences for attractiveness and resources in two national US studies. *Personality and Individual Differences*, 88, 78-87. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.08.041>
- Ferguson, C. J. (2009). An effect size primer: A guide for clinicians and researchers. *Professional Psychology: Research and Practice*, 40, 532-538. <https://doi.org/10.1037/a0015808>
- Fielding-Miller, R., Dunkle, K. L., Jama-Shai, N., Windle, M., Hadley, C., & Cooper, H. L. (2016). The feminine ideal and transactional sex: Navigating respectability and risk in Swaziland. *Social Science & Medicine*, 158, 24-33.
- Fisher, H. (2004). *Why We Love: The Nature and Chemistry of Romantic Love* Paperback.
- Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of General Psychology*, 4(2), 132-154. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.4.2.132>
- Fraley, R. C., Heffernan, M. E., Vicary, A. M., & Brumbaugh, C. C. (2011). The experiences in close relationships—Relationship Structures Questionnaire: A method for assessing attachment orientations across relationships. *Psychological Assessment*, 23(3), 615-625. <https://doi.org/10.1037/a0022898>.
- Frías, Á., Palma, C., Farriols, N., & González, L. (2016). Sexuality-related issues in borderline personality disorder: A comprehensive review. *Personality and Mental Health*, 10(3), 216-231. <https://doi.org/10.1002/pmh.1330>
- Galán, A., Rákó, E., & Szabó, G. (2018). A virtuális világ veszélyei és a gyermekvédelem aktuális kérdései. *Különleges Bánásmód*, 4(4), 61-72.
- Gangestad, S. W., & Simpson, J. A. (2000). The evolution of human mating: Trade-offs and strategic pluralism. *Behavioral and Brain Sciences*, 23(4), 573-587. <https://doi.org/10.1017/S0140525X0000337X>
- Gangestad, S. W., & Thornhill, R. (1997). The evolutionary psychology of extrapair sex: The role of fluctuating asymmetry. *Evolution and Human Behavior*, 18(2), 69-88.
- Gates, G. J., & Newport, F. (2012). Special report: 3.4% of US adults identify as LGBT. Washington, DC: Gallup. Retrieved from http://www.lgbtdata.com/uploads/1/0/8/8/10884149/gates_gallup_special_report.docx on 10. 01. 2020.
- Gayathri, A. R., Balachandran, D., & Muraleedharan, K. S. (2018). Objectification of African American Women in the Bluest Eye. *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 119(12), 2769-2777.
- Gyuris, P., Bereczkei, T., & Járαι, R. (2010). Personality traits in the mate choice: homogamy and/or sexual imprinting, *Magyar Pszichológiai Szemle*, 65(1), 117-132. <https://doi.org/10.1556/mpszle.65.2010.1.9>

- Gravel, E.E., Pelletier, L.G. & Reissing, E.D. (2016). „Doing it” for the right reasons: Validation of a measurement of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and amotivation for sexual relationships. *Personality and Individual Differences*, 92, 164-173. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.12.015>
- Golbeck, J. 2015. Online Dating. In: Golbeck, J. és Klavans, J. L. (ed.): *Introduction to Social Media Investigation: A Hands-on Approach*. Waltham: Syngress / Elsevier, 211–220.
- Haeger, H., & Deil-Amen, R. (2010). Female college students working in the sex industry: A hidden population. *NASPA Journal About Women in Higher Education*, 3(1), 4-27. <https://doi.org/10.2202/1940-7890.1039>
- Hallam, L., Walrave, M., & De Backer, C. J. (2018). Information disclosure, trust and health risks in online dating. In *Sexting* (pp. 19-38). Palgrave Macmillan, Cham.
- Hayes, A. F. (2018). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. New York: Guilford Publications.
- Hazan, C., Zeifman, D. (1994). Sex and The Psychological Tether. In Bartolomew, K., Perlman, D. (Eds), *Attachment Processes in Adulthood* (pp. 151-180). London: Jessica Kingsley.
- Henderson-King, D., & Henderson-King, E. (2005). Acceptance of cosmetic surgery: Scale development and validation. *Body Image*, 2(2), 137-149. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2005.03.003>
- Hendrick, C, Hendrick, S. S., & Reich, D. A. (2006). The Brief Sexual Attitudes Scale. *Journal of Sex Research*, 43, 76-86. <https://doi.org/10.1080/00224490609552301>
- Hendrick, C., Hendrick, S. S., & Dicke, A. (1998). The love attitudes scale: Short form. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(2), 147-159. <https://doi.org/10.1177/0265407598152001>
- Hercsel A., Németh R. (2016. novembere 18.). Weiler Péter: Ha őszintén beszélünk a szexről, az anyagiakról miért nem? HVG. https://hvg.hu/kkv/20170823_Weiler_Peter_puncs_sugar_daddy_sugar_baby_dating_central_europe_nice_hernadi_zsolt_gran_tokealap_tarskereses
- Hoefinger, Heidi (2013). Professional girlfriends and transactional sex. In *Sex, Love, Money in Cambodia* pp. 1-27.
- Honey, P. L. (2017). The element of surprise: Women of the Dark Triad. In M. L. Fisher (Ed.), *Oxford library of psychology. The Oxford handbook of women and competition* (pp. 147-165). New York, NY, US: Oxford University Press. <https://dx.doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199376377.013.42>
- Horley, J., & Clarke, J. (2016). *Experience, meaning, and identity in sexuality: A psychosocial theory of sexual stability and change*. London: Springer.
- Hoss, J., & Blokland, L. M. E. (2018). Sugar daddies and blessers: A contextual study of transactional sexual interactions among young girls and older men. *Journal of*

- Community & Applied Social Psychology*, 28(5), 306-317.
<https://doi.org/10.1002/casp.2361>
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: sensitivity to underparameterized model misspecification. *Psychological Methods* 3, 424-453.
<https://doi.org/10.1037/1082-989X.3.4.424>
- Ipolyi, D., & Molnár, A. (2018). Ellenzolgáltatáson alapuló párkapcsolatok a 21. században – a Sugar-kapcsolatok vizsgálati lehetőségei Magyarországon. In *XXI. Apáczai-napok konferencia. "Útkeresés és újratervezés"*. *Tanulmánykötet* (pp. 117–122).
- Jantek, G., & Vargha, A. (2016). A felnőtt kötődés korszerű mérési lehetősége: A közvetlen kapcsolatok élményei - kapcsolati struktúrák (ECR-RS) kötődési kérdőív magyar adaptációja párkapcsolatban élő felnőtt személyeknél. [Hungarian adaptation of the experiences in close relationships--relationship structures questionnaire in an adult sample] *Magyar Pszichológiai Szemle*, 71(3), 447-470.
<https://doi.org/10.1556/0016.2016.71.3.3>
- Jeffrey T. Hancock, Catalina L. Toma (2009) Putting Your Best Face Forward: The Accuracy of Online Dating Photographs, *Journal of Communication*, Volume 59, Issue 2, Pages 367–386, <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2009.01420.x>
- Jonason, P. K., & Kavanagh, P. (2010). The dark side of love: Love styles and the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*, 49(6), 606-610.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.05.030>
- Jonason, P. K., & Tost, J. (2010). I just cannot control myself: the Dark Triad and self-control. *Personality and Individual Differences*, 49, 611-615.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.05.031>
- Jonason, P. K., Li, N. P., Webster, G. D., & Schmitt, D. P. (2009). The dark triad: Facilitating a short-term mating strategy in men. *European Journal of Personality: Published for the European Association of Personality Psychology*, 23(1), 5-18.
<https://doi.org/10.1002/per.698>
- Jonason, P. K., Luevano, V. X., & Adams, H. M. (2012). How the Dark Triad traits predict relationship choices. *Personality and Individual Differences*, 53(3), 180-184.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.03.007>
- Jonason, P. K., Zeigler-Hill, V., & Hashmani, T. (2019). Love, Sex, and Personality Pathology: A Life History View of Personality Pathologies and Sociosexuality. *The Journal of Sex Research*, 56(2), 239-248.
<https://doi.org/10.1080/00224499.2018.1471444>
- Jonason, P. K., Lowder, A. H., & Zeigler-Hill, V. (2020). The mania and ludus love styles are central to pathological personality traits. *Personality and Individual Differences*, 165, 110159.
- Jones, A. (2014). 'Daddies Date Babies' Asks: Who's Your Sugar Daddy? *Newsweek Global*, 163(14), 60-63. Retrieved from <https://www.newsweek.com/daddies-date-babies-asks-whos-your-sugar-daddy-269194> on 2019. 08. 01.

- Jones, D. N. & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short Dark Triad (SD3): a brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21, 28-41.
<https://doi.org/10.1177/1073191113514105>
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2011). The role of impulsivity in the Dark Triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 51, 679-682.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.04.011>
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. In: *Psychological bulletin*, 118(1), 3.
- Kasser, T., Ryan, R. M. (1996): Further examining the American dream: differential correlates of intrinsic and extrinsic goals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22, 280-287. <https://doi.org/10.1177/0146167296223006>
- Kenrick, D. T., & Keefe, R. (1992). Age preferences in mates reflect sex differences in mating strategies. *Behavioral & Brain Sciences*, 15(1), 75-91.
<https://doi.org/10.1017/S0140525X00067595>
- Kim, Y., Kasser, T., Lee, H. (2003). Self-Concept, Aspirations, and Well-Being in South Korea and the United States. *The Journal of Social Psychology*, 143(3), 277-290.
<https://doi.org/10.1080/00224540309598445>
- Lakatos Cs., Martos J. Mányai A. & Martos T. (2020). Párkapcsolati mintázatok és kapcsolati elégedettség együtt élő pároknál: az Olson-modell ellenőrzése, *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 21(1), 56-85.
<https://doi.org/10.1556/0406.21.2020.006>
- Lam, A. (2016). Counting the LGBT population: 6% of Europeans identify as LGBT. Retrieved from <https://daliaresearch.com/blog/counting-the-lgbt-population-6-of-europeans-identify-as-lgbt/> on 10. 01. 2020.
- Lancaster, P., & Tismenetsky, M. (1985). *The theory of matrices: with applications*. Elsevier.
- Láng, A. (2015). Borderline personality organization predicts Machiavellian interpersonal tactics. *Personality and Individual Differences*, 80, 28-31.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.022>
- Láng, A., Birkás, B., Zsidó, A. N., Ipolyi, D., & Meskó, N. (2021). It Takes Two to Tango: Development, Validation, and Personality Correlates of the Acceptance of Sugar Relationships in Older Men and Women Scale (ASR-OMWS). *Frontiers in Psychology*, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.592138>
- Láng, A., Cooper, E. B., & Meskó, N. (2020). The Relationship Between Dimensions of Adult Attachment and Motivation for Faking Orgasm in Women. *The Journal of Sex Research*, 57(3), 278-284. <https://doi.org/10.1080/00224499.2018.1525333>
- Langlois, J. H., & Roggman, L. A. (1990). Attractive faces are only average. *Psychological science*, 1(2), 115-121.

- Lavner, J. A., Lamkin, J., & Miller, J. D. (2015). Borderline personality disorder symptoms and newlyweds' observed communication, partner characteristics, and longitudinal marital outcomes. *Journal of Abnormal Psychology, 124*(4), 975-981. <https://doi.org/10.1037/abn0000095>
- Lee, J. A. (1973) *Colours of Love: an exploration of the ways of loving*. New Press, New York.
- LeFebvre, L. E., Allen, M., Rasner, R. D., Garstad, S., Wilms, A., & Parrish, C. (2019). Ghosting in Emerging Adults' Romantic Relationships: The Digital Dissolution Disappearance Strategy. *Imagination, Cognition and Personality, 39*(2), 125–150. <https://doi.org/10.1177/0276236618820519>
- Leichsenring, F. (1999). Development and first results of the Borderline Personality Inventory: A self-report instrument for assessing borderline personality organization. *Journal of Personality Assessment, 73*, 45-63. <https://doi.org/10.1207/S15327752JPA730104>
- Lewis, R. A., & Spanier, G. B. (1979). Theorizing about the quality and stability of marriage. *Contemporary theories about the family: research-based theories/edited by Wesley R. Burr...[et al.]*.
- Li, N. P., Bailey, J. M., Kenrick, D. T., & Linsenmeier, J. A. W. (2002). The necessities and luxuries of mate preferences: Testing the tradeoffs. *Journal of Personality and Social Psychology, 82*(6), 947–955. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.947>
- Lyons M. (2019) Chapter Four - Mating Strategies (Mate Competition, Mate Attraction, and Established Relationships), *The Dark Triad of Personality*, Academic Press, Pages 81-110. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-814291-2.00004-8>.
- Locke, H. J., & Wallace, K. M. (1959). Short marital-adjustment and prediction tests: Their reliability and validity. In: *Marriage and family living, 21*(3), 251-255.
- Loevinger, J. (1957). Objective tests as instruments of psychological theory. *Psychological Reports, 3*(3), 635-694. <https://doi.org/10.2466/pr0.1957.3.3.635>
- Luberti, F. R., Blake, K. R., & Brooks, R. C. (2020). The Effects of the Mating Market, Sex, Age, and Income on Sociopolitical Orientation. *Human Nature, 31*(1), 88-111. <https://doi.org/10.1007/s12110-019-09361-5>
- Maas, M. K., Bray, B. C., & Noll, J. G. (2019). Online sexual experiences predict subsequent sexual health and victimization outcomes among female adolescents: A latent class analysis. *Journal of Youth and Adolescence, 48*(5), 837-849. <https://doi.org/10.1007/s10964-019-00995-3>
- Machimbarrena, J. M., Calvete, E., Fernández-González, L., Álvarez-Bardón, A., Álvarez-Fernández, L., & González-Cabrera, J. (2018). Internet risks: An overview of victimization in cyberbullying, cyber dating abuse, sexting, online grooming and problematic internet use. *International journal of environmental research and public health, 15*(11), 2471. <https://doi.org/10.3390/ijerph15112471>

- Martos, T., Szabó, G., & Rózsa, S. (2006). Az aspirációs index rövidített változatának pszichometriai jellemzői hazai mintán. [Psychometric Characteristics of the Shortened Aspiration Index in Hungarian Sample]. *Mentálhigiény és Pszichoszomatika*, 7(3), 171-191. <https://doi.org/10.1556/Mental.7.2006.3.2>
- Masvawure, T. 2010. "I just need to be flashy on campus": Female students and transactional sex at a university in Zimbabwe. *Culture, Health and Sexuality* 12(8): 857–870.
- McDonald, M. M., Donnellan, M. B., & Navarrete, C. D. (2012). A life history approach to understanding the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*, 52, 601-605. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.12.003>
- McHoskey J. W. (1999). Machiavellianism, intrinsic versus extrinsic goals, and social interest: A self-determination theory analysis. *Motivation and Emotion*, 23, 267-283. <https://doi.org/10.1023/A:1021338809469>
- Mealey, L. (2000). *Sex differences: Developmental and evolutionary strategies*. Academic Press.
- Mensah, E. O. (2019). When You Open Your Legs, You Eat: The Discourse of Transactional Sex Among Female Youth in Nigeria. *Sexuality & Culture*, 1-18. <https://doi.org/10.1007/s12119-019-09648-w>
- Meskó, N. & Láng, A. (2019). Acceptance of Cosmetic Surgery among Hungarian Women in a Global Context: the Hungarian Version of the Acceptance of Cosmetic Surgery Scale (ACSS). *Current Psychology*, <https://dx.doi.org/10.1007/s12144-019-00519-z>
- Meskó, N., Láng, A., & Kocsor, F. (2014). The Hungarian Version of Sociosexual Orientation Inventory Revised (SOI-R): Sex and Age Differences. *Interpersona*, 8(1), 85-99. <https://doi.org/10.5964/ijpr.v8i1.130>
- Meskó N., Láng A., Kocsor F., Rózsa K. (2012). A szexuális elköteleződés mérése. A szocioszexuális orientációs kérdőív magyar változata. *Magyar Pszichológiai Szemle*. 67(4): 733–755.
- Meskó, N., Szatmári, D., Láng, A., Meston, C. M. & Buss, D. M. (2021). Why Hungarians Have Sex (YSEX-HSF). *Archives of Sexual Behavior*. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02072-y>
- Meskó, N., Zsidó, A., Láng, A., & Karádi, K. (2021). Sex and Relationship Differences on the Short Love Attitude Scale: Insights from the Hungarian Adaptation. *Sexuality & Culture*. <https://doi.org/10.1007/s12119-021-09830-z>
- Michman, R. D., Mazze, E. M., és Greco, A. J. (2003). *Lifestyle marketing: Reaching the new American consumer*. Greenwood Publishing Group.
- Mikach, S. M., & Bailey, J. M. (1999). What distinguishes women with unusually high numbers of sex partners?. *Evolution and Human Behavior*, 20(3), 141-150.
- Miklós, I. (2021). Hullámvölgyben COVID idején: Egyéni és társas értékek ereje a második lezárás után- Second Waves of Covid-19: The Power of Individual and

- Social Values After the Second Lockdown. *ACTA PERIODICA (EDUTUS)*, (22), 79-97.
- Miller, L. C., Putcha-Bhagavatula, A., & Pedersen, W. C. (2002). Men's and Women's Mating Preferences: Distinct Evolutionary Mechanisms? *Current Directions in Psychological Science*, 11(3), 88–93. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.00175>
- Miller, A. (2011). Sugar dating: A new take on an old issue. *Buffalo Journal of Gender, Law & Social Policy*, 20, 33-68. Retrieved from <https://digitalcommons.law.buffalo.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1029&context=bjglsp> on 2019. 08. 01.
- Mixon, F. G. (2019). Sugar daddy u: human capital investment and the university-based supply of 'romantic arrangements'. *Applied Economics*, 51(9), 956-971. <https://doi.org/10.1080/00036846.2018.1524129>
- Motyl, J. (2012). Trading sex for college tuition: How sugar daddy dating sites may be sugar coating prostitution. *Penn State Law Review*, 117(3), 927-957. Retrieved from <http://pennstatelawreview.org/117/3/Motyl%20final.pdf> on 2019. 08. 01.
- Motz, T. (2014). Sugar daddy website has coeds justifying prostitution. *New York Post*. Retrieved from <https://nypost.com/2014/02/09/sugar-daddy-website-has-coeds-rationalizing-prostitution/> on 2019. 08. 01.
- Muñoz Centifanti, L. C., Thomson, N. D., & Kwok, A. H. (2016). Identifying the manipulative mating methods associated with psychopathic traits and BPD features. *Journal of Personality Disorders*, 30(6), 721-741. <https://doi.org/10.1521/pepi.2015.29.225>
- Nagy A., Molnár J., Balázs K. (2013). A szülői bánásmód hatása a párválasztásra a séma-fókusz elmélet tükrében. *Magyar Pszichológiai Szemle*. 68(4): 713-735.
- Nayar, K. I. (2016). Sweetening the deal: dating for compensation in the digital age. *Journal of Gender Studies*, 1-12. <https://doi.org/10.1080/09589236.2016.1273101>
- Nelson, E. (1993). Sugar daddies: "Keeping" a mistress and the gentleman's code. *Qualitative Sociology*, 16(1), 43-68. <https://doi.org/10.1007/BF00990073>
- Neto, F. (2002). Colors Associated with Styles of Love. *Perceptual and Motor Skills*, 94(3_suppl), 1303–1310. <https://doi.org/10.2466/pms.2002.94.3c.1303>
- Nimsz, V. (2022). A társkereső applikációk biztonsági kockázatai. *Hadmérnök*, 16(4), 157–168. <https://doi.org/10.32567/hm.2021.4.12>
- Ong, D. és Wang, J. 2016. Education and income attraction: an online dating field experiment. *Applied Economics* 48(19): 1816–1830.
- O'Sullivan, D. M., Zuckerman, M., & Kraft, M. (1996). The personality of prostitutes. *Personality and Individual Differences*, 21(3), 445-448. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(96\)00053-0](https://doi.org/10.1016/0191-8869(96)00053-0)

- Okafor, H. C., & Duru, N. E. (2010). Sexual promiscuity among female undergraduates in tertiary institutions in Imo State: An issue for healthy living. *Edo Journal of Counselling*, 3, 100-109. <http://dx.doi.org/10.4314/ejc.v3i1.52687>
- Paik, A. (2010). "Hookups," dating, and relationship quality: Does the type of sexual involvement matter? *Social Science Research*, 39(5), 739-753.
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36(6), 556-563. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(02\)00505-6](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6)
- Pawlowski, B., & Dunbar, R. I. (1999). Impact of market value on human mate choice decisions. *Proceedings of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 266, 281-285. <https://doi.org/10.1098/rspb.1999.0634>
- Penke, L., & Asendorpf, J. B. (2008). Beyond global sociosexual orientations: a more differentiated look at sociosexuality and its effects on courtship and romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95(5), 1113-1135. <https://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.95.5.1113>
- Pilinszki A. (2013) Konfliktusok hatása a párkapcsolati instabilitásra. *Demográfia*, 56 (2–3), 144–170.
- Pilinszki, A. (2014). A párkapcsolati instabilitást meghatározó tényezők. http://www.socio.hu/uploads/files/2015_1/pilinszki.pdf 2018.03.20.
- Potard, C., Courtois, R., Réveillère, C., Bréchon, G., Courtois, A. (2014). The Relationship Between Parental Attachment and Sexuality in Early Adolescence. *International Journal of Adolescence and Youth*. 22(1), 47-56. <https://doi.org/10.1080/02673843.2013.873065>
- Preble, K. M., Cook, M. A., & Fults, B. (2019). Sex Trafficking and the Role of Institutions of Higher Education: Recommendations for Response and Preparedness. *Innovative Higher Education*, 44(1), 5-19. <https://doi.org/10.1007/s10755-018-9443-1>
- Pritchard, R. D., Maxwell, S. E., & Jordon, W. C. (1984). Interpreting relationships between age and promotion in age-discrimination cases. *Journal of applied psychology*, 69(2), 199.
- Prokop, P., Dylewski, Ł., Woźna, J. T., & Tryjanowski, P. (2018). Cues of woman's fertility predict prices for sex with prostitutes. *Current Psychology*, 1-8. <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9807-9>
- Proyer, R. T., Brauer, K., Wolf, A., & Chick, G. (2018). Beyond the Ludic Lover: Individual Differences in Playfulness and Love Styles in Heterosexual Relationships. *American Journal of Play*, 10(3), 265-289.
- Puts, D. (2016). Human sexual selection. *Current opinion in psychology*, 7, 28-32. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.07.011>

- Pyszczynski, T., Greenberg, J., Solomon, S., Arndt, J., & Schimel, J. (2004). Why Do People Need Self-Esteem? A Theoretical and Empirical Review. *Psychological Bulletin*, 130(3), 435-468. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.130.3.435>
- Raffagnino, R., & Puddu, L. (2018). Love styles in couple relationships: a literature review. *Open Journal of Social Sciences*, 6(12), 307-330.
- Ranganathan, M., Heise, L., Pettifor, A., Silverwood, R. J., Selin, A., MacPhail, C., ... & Watts, C. (2016). Transactional sex among young women in rural South Africa: prevalence, mediators and association with HIV infection. *Journal of the international AIDS society*, 19(1), 20749.
- Rhodes, G., Chan, J., Zebrowitz, L. A., & Simmons, L. W. (2003). Does sexual dimorphism in human faces signal health?. *Proceedings of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 270(suppl_1), S93-S95.
- Rijavec, M., Brdar, I., & Miljković, D. (2006). Extrinsic vs. intrinsic life goals, psychological needs and life satisfaction. In A. Delle Fave (Ed.), *Dimensions of well-being. Research and Intervention* (pp. 91–104). Milan: Franco Angeli.
- Ringdal, N. J. (1997). *Love for Sale: A World History of Prostitution*. New York: Grove Press
- Roberts, R., Bergström, S. és La Rooy, D. 2007. Sex work and students: an exploratory study. *Journal of Further and Higher Education* 31(4): 323–334.
- Roberts, R., Jones, A., & Sanders, T. (2013). Students and sex work in the UK: providers and purchasers. *Sex Education*, 13(3), 349-363.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Rosenberg, M., Schooler, C., Schoenbach, C., & Rosenberg, F. (1995). Global self-esteem and specific self-esteem: Different concepts, different outcomes. *American Sociological Review*, 141-156. <https://doi.org/10.2307/2096350>
- Ryan, A. E. (2019). *The sanctions of justice: a comparative study of the lived experiences of female sex workers in Scotland and New Zealand*. (Unpublished PhD thesis), University of Glasgow, UK. Retrieved from <https://theses.gla.ac.uk/41136/> on 2019. 10. 18.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York and London: Guilford Publications.
- Sagar, T., Jones, D., Symons, K., Bowring, J., és Roberts, R. (2015b). Student participation in the sex industry: higher education responses and staff experiences and perceptions. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 37(4), 400-412. <https://doi.org/10.1080/1360080X.2015.1056604>
- Sagar, T., Jones, D., Symons, K., és Bowring, J. (2015a). *The student sex work project. Research Summary*. Letöltve 2022. 03. 28.:

<http://www.thestudentsexworkproject.co.uk/wp-content/uploads/2015/03/TSSWP-Research-Summary-English.pdf>

- Sagar, T., Jones, D., Symons, K., Tyrie, J., & Roberts, R. (2016). Student involvement in the UK sex industry: Motivations and experiences. *The British Journal of Sociology*, 67(4), 697-718. <https://dx.doi.org/10.1111/1468-4446.12216>
- Sallay, V., Martos, T., Földvári, M., Szabó, T., & Ittész, A. (2014). A Rosenberg Önértékelés Skála (RSES-H): alternatív fordítás, strukturális invariancia és validitás [Hungarian version of the Rosenberg self-esteem scale (RSES-H): An alternative translation, structural invariance, and validity.] *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 15(3), 259-275. <https://doi.org/10.1556/Mental.15.2014.3.7>
- Salmon, C. A. (2008). The world's oldest profession: Evolutionary insights into prostitution. In J., Duntley and T. K., Shackelford (Eds.), *Evolutionary Forensic Psychology* (pp. 121-135). Oxford: Oxford University Press
- Samejima F. (1969). Estimation of latent ability using a response pattern of graded scores. *Psychometrika Monograph Supplement*, No. 17. Richmond, VA: Psychometric Society. https://link.springer.com/article/10.1007%2F978-1-4020-3372-1_60. Accessed April 2, 2020.
- Sanders, T., & Hardy, K. (2015). Students selling sex: marketisation, higher education and consumption. *British Journal of Sociology of Education*, 36(5), 747-765. <https://doi.org/10.1080/01425692.2013.854596>
- Sansone, R. A., Barnes, J., Muennich, E., & Wiederman, M. W. (2008). Borderline personality symptomatology and sexual impulsivity. *The International Journal of Psychiatry in Medicine*, 38(1), 53-60. <https://doi.org/10.2190/PM.38.1.e>
- Schmitt, D. P. (2005). Sociosexuality from Argentina to Zimbabwe: A 48-nation study of sex, culture, and strategies of human mating. *Behavioral and Brain Sciences*, 28(2), 247-275. <https://doi.org/10.1017/S0140525X05000051>
- Schmitt, D. P., & Shackelford, T. K. (2008). Big Five traits related to short-term mating: From personality to promiscuity across 46 nations. *Evolutionary Psychology*, 6(2), <https://doi.org/10.1177/147470490800600204>
- Scull, M. T. (2019). "It's Its Own Thing": A Typology of Interpersonal Sugar Relationship Scripts. *Sociological Perspectives*, <https://doi.org/10.1177/0731121419875115>
- Selikow, T. és Mbulaheni, T. 2013. "I do love him but at the same time I can't eat love": Sugar daddy relationships for conspicuous consumption amongst urban university students in South Africa. *Agenda* 27(2): 86–98.
- Semenyna, S. W., Belu, C. F., Vasey, P. L., & Honey, P. L. (2018). Not straight and not straightforward: The relationships between sexual orientation, sociosexuality, and dark triad traits in women. *Evolutionary Psychological Science*, 4(1), 24-37. <https://doi.org/10.1007/s40806-017-0111-y>
- Semenyna, S. W., Vasey, P. L., & Honey, P. L. (2019). Replicating the relationships between Dark Triad traits and female mate-competition tactics in undergraduate

- women. *Personality and Individual Differences*, 147, 73-78.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.04.028>
- Seto, M. C. (2017). The puzzle of male chronophiliacs. *Archives of Sexual Behavior*, 46(1), 3-22. <https://doi.org/10.1007/s10508-016-0799-y>
- Simpson, J. A., & Gangestad, S. W. (1991). Individual differences in sociosexuality: Evidence for convergent and discriminant validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(6), 870–883. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.60.6.870>
- Simpson, J. A., & Gangestad, S. W. (1992). Sociosexuality and romantic partner choice. *Journal of personality*, 60(1), 31-51.
- Simpson, J., & Smith, C. (2021). Students, sex work and negotiations of stigma in the UK and Australia. *Sexualities*, 24(3), 474-490.
<https://doi.org/10.1177/1363460720922733>
- Singh, D. (2002). Female mate value at a glance: Relationship of waist-to-hip ratio to health, fecundity and attractiveness. *Neuroendocrinology letters*, 23(4), 81-91.
- Smith, C. V., Øverup, C. S., & Webster, G. D. (2019). Sexy deeds done dark? Examining the relationship between dark personality traits and sexual motivation. *Personality and Individual Differences*, 146, 105-110.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.04.003>
- Smolewska, K., & Dion, K. (2005). Narcissism and adult attachment: A multivariate approach. *Self and Identity*, 4(1), 59-68. <https://doi.org/10.1080/13576500444000218>
- Sohn, K. (2016a). Men's revealed preferences regarding women's promiscuity. *Personality and Individual Differences*, 95, 140-146. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.041>
- Sohn, K. (2016b). Men's revealed preferences regarding women's ages: evidence from prostitution. *Evolution and Human Behavior*, 37(4), 272-280.
<https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2016.01.002>
- Sohn, K. (2017a). Men's revealed preference for their mates' ages. *Evolution and Human Behavior*, 38(1), 58-62. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2016.06.007>
- Sohn, K. (2017b). Men's Valuation of Temporal Proximity to Female Virginity: Evidence from Prostitutes. *Deviant Behavior*, 38(10), 1089-1101.
<https://doi.org/10.1080/01639625.2016.1240570>
- Sowislo, J.F. & Orth, U. (2012). Does Low Self-Esteem Predict Depression and Anxiety? A Meta-Analysis of Longitudinal Studies. *Psychological Bulletin*, 139(1), 213,
<https://doi.org/10.1037/a0028931>
- Spanier, G. B. (1976) Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. In: *Journal of Marriage and Family*, 38(1), 15–28.
- Swami, V., Tran, U. S., Stieger, S., & Voracek, M. (2015). Associations between women's body image and happiness: Results of the YouBeauty. com Body Image Survey (YBIS). *Journal of Happiness Studies*, 16(3), 705-718.

- Symons, D. (1979). *The Evolution of Human Sexuality*. New York: Oxford University Press.
- Şahin, S. M., & Çoksan, S. (2020). The Relationship between Attachment Styles, Love Types, Emotional Expression and Life Satisfaction. *PsyArXiv*. March, 14.
- Townsend, A. L., & Franks, M. M. (1995). Binding ties: Closeness and conflict in adult children's caregiving relationships. *Psychology and Aging*, 10(3), 343–351. <https://doi.org/10.1037/0882-7974.10.3.343>
- Træen, B., Carvalheira, A. A., Hald, G. M., Lange, T., & Kvaem, I. L. (2019). Attitudes towards sexuality in older men and women across Europe: Similarities, differences, and associations with their sex lives. *Sexuality & Culture*, 23(1), 1-25. <https://doi.org/10.1007/s12119-018-9564-9>
- Tripodi, F., Eleuteri, S., Giuliani, M., Rossi, R., Livi, S., Petruccelli, I., & Simonelli, C. (2015). Unusual online sexual interests in heterosexual Swedish and Italian university students. *Sexologies*, 24, e84-e93. <https://doi.org/10.1016/j.sexol.2015.03.003>
- Trzesniewski, K. H., Donnellan, M. B., Moffitt, T. E., Robins, R. W., Poulton, R., & Caspi, A. (2006). Low self-esteem during adolescence predicts poor health, criminal behavior, and limited economic prospects during adulthood. *Developmental Psychology*, 42(2), 381-390. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.42.2.381>
- Tull, M. T., Gratz, K. L., & Weiss, N. H. (2011). Exploring associations between borderline personality disorder, crack/cocaine dependence, gender, and risky sexual behavior among substance-dependent inpatients. *Personality Disorders*, 2(3), 209-219. <https://dx.doi.org/10.1037/a0021878>
- Vaughan-Turnbull, C., & Lewis, V. (2015). Body image, objectification, and attitudes toward cosmetic surgery. *Journal of Applied Biobehavioral Research*, 20(4), 179-196. <https://doi.org/10.1111/jabr.12035>
- Végh M. 2016. *Társkereső oldalak és alkalmazások összehasonlítása a magyar piacon*. Budapest: Budapesti Gazdasági Egyetem.
- Vicary, A.M., Fraley, C.R. (2009). Choose Your Own Adventure: Attachment Dynamics In a Simulated Relationship. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 1279-1291. <https://doi.org/10.1177/0146167207303013>
- Walter, K. V., Conroy-Beam, D., Buss, D. M., Asao, K., Sorokowska, A., Sorokowski, P., ... & Zupančič, M. (2020). Sex differences in mate preferences across 45 countries: A large-scale replication. *Psychological Science*, 31(4), 408-423. <https://doi.org/10.1177/0956797620904154>
- Whyte, S., Brooks, R. C., & Torgler, B. (2019). Sexual economic theory & the human mating market. *Applied Economics*, 51(57), 6100-6112. <https://doi.org/10.1080/00036846.2019.1650886>

- Wiederhold, B. K. (2021). How COVID Has Changed Online Dating—And What Lies Ahead. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 24(7), 435-436.
<http://doi.org/10.1089/cyber.2021.29219.editorial>
- Williams, A. A., Miller, G. H., & Marquez-Velarde, G. (2021). COVID Compatibility and Risk Negotiation in Online Dating during the COVID-19 Pandemic. *American Behavioral Scientist*, 65(14), 1951–1971.
<https://doi.org/10.1177/00027642211050902>
- Winking, A. R. (2021). Online Dating Habits amid Covid-19. *Anthós*, 10(1), 12.
- Zapf, J. L., Greiner, J., & Carroll, J. (2008). Attachment styles and male sex addiction. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 15(2), 158-175.
<https://doi.org/10.1080/10720160802035832>
- Zimmermann, E. 2015. Sugar for Sale: Constructions of Intimacy in the Sugar Bowl. *Laurier Undergraduate Journal of the Arts* 2: 1–16.

8 Mellékletek

1. melléklet - A fiatalkori párkapcsolatok minősége, saját szerkesztésű kérdőív

Kedves Hallgatótársam!

Szeretnék megkérni, hogy a kérdőívem kitöltésével segítsd a munkámat. A vizsgálatom témája: „A fiatalkori párkapcsolatok minősége”. A kitöltés név nélkül történik, kérek, hogy őszintén válaszolj. A legtöbb kérdésnél a megfelelő válaszok bekarikázásával tudsz válaszolni, így kb.10-15 percet vesz igénybe.

Közreműködésedet köszönöm!

1)Nemed?

- a) fiú b) lány

2)Melyik egyetem/ főiskola hallgatója vagy? Melyik karra jársz?

3) Melyik évfolyamra jársz?

- a) 1. évfolyam
- b) 2. évfolyam
- c) 3. évfolyam
- d) 4. évfolyam

4) Mi jellemző a gyermekkori családi viszonyodra?

- a) Mindkét szülőmmel együtt éltem
- b) Egyik szülőm nevelt
- c) Nem a szüleim neveltek

5) Mi jellemző jelenleg a szüleid viszonyára?

- a) Szüleim házasságban vagy élettársi kapcsolatban élnek egymással
- b) Szüleim külön élnek, elváltak vagy egyik szülő nem él

6) Értékelj családod szociális helyzetét, anyagi körülményeit

- a) Átlagon aluli
- b) Átlagos
- c) Átlagon felüli

7) Mennyire fontos a mindennapjaidban a vallás?

- a) Nem fontos
- b) Kicsit fontos
- c) Nagyon fontos
- d) Áthatja a mindennapjaimat

8) Milyen módon gyakorlod a vallásod?

- a) Nem vagyok vallásos
- b) Rendszeresen az egyházamban gyakorlom a vallásom
- c) Alkalmanként az egyházamban gyakorlom a vallásom
- d) A magam módján vagyok vallásos

9) Mennyire fontos számodra a partner iskolai végzettsége?

(1: egyáltalán nem fontos-4: nagyon fontos)

1   2   3   4

10) Mennyire fontos számodra a partner szociális, anyagi helyzete?

(1: egyáltalán nem fontos- 4: nagyon fontos)

1   2   3   4

11) Mennyire fontos számodra a hűség egy párkapcsolatban?

(1: egyáltalán nem fontos- 4: nagyon fontos)

1   2   3   4

12) Mennyire fontos számodra az egész életre szóló, kizárólagos párkapcsolat?

- a) Nem fontos, az alkalmi kapcsolatokat részesítem előnyben
- b) A hosszú távú párkapcsolatokat részesítem előnyben

13) Elítéled a válást?

- a) Igen
- b) Nem

14) Honnan szereztél először információkat a párkapcsolatok működéséről, szexualitás kapcsolatokról?

- a) Iskolavédőnőtől
- b) Tanároktól
- c) Szülőktől
- d) Barátoktól, internetről

15) Hány éves korodban volt az első szexuális kapcsolatod?

- a) Még nem volt
- b) 14 éves koromban, vagy korábban
- c) 15-17 éves koromban
- d) 18 éves koromban vagy később

16) Az eddig lezárult/elmúlt párkapcsolataid alakulása. Kérlek, írd be a megfelelő sorba, hány ilyen kapcsolatod volt szám szerint.

A kapcsolatok időtartama	A kapcsolatok száma
Egy éjszakás, futókaland	
Egy hónapnál rövidebb, de nem egy éjszakás	
1-6 hónap	
6-12 hónap	
1-3 év	
3 évnél hosszabb	

17) Jelenleg párkapcsolatban élsz?

- a) Nem
- b) Igen, kevesebb mint fél éve
- c) Igen, fél- 3 éve
- d) Igen, több mint 4 éve

A következő kérdésekre csak akkor válaszolj, ha jelenleg párkapcsolatban élsz:

18) Partnered kora? Ha nem egyidős veled, kérlek jelöld hány év különbség van köztetek.

- a) Fiatalabb nálam....évvel
- b) Velem egyidős
- c) Idősebb nálam....évvel

19) Hol ismerted meg a partneredet?

- a) Szórakozóhelyen
- b) Iskolában
- c) Interneten
- d) Lakhelyen

20) Mi a partnered legmagasabb iskolai végzettsége?

- a) 8 általános, vagy kevesebb
- b) 8 általánosnál több, de nem érettségi

c) érettségi vagy több, de nem főiskola, egyetem

d) főiskola, egyetem vagy több

21) Milyen a párod szociális, anyagi helyzete?

a) Átlagon aluli

b) Átlagos

c) Átlagon felüli

22) Milyen gyakran találkozol a pároddal?

a) Naponta

b) Hetente többször

c) Hetente

d) Havonta, ritkábban

23) Értékelj összességében a párkapcsolatod minőségét:

(1: nem megfelelő-4: nagyon jó)

1   2   3   4

24) Értékelj, mennyire tudjátok megbeszélni a problémákat a pároddal:

(1: egyáltalán nem tudjuk megbeszélni -4: kiválóan meg tudjuk beszélni)

1   2   3   4

25) Hogyan kezelitek a problémákat?

a) Leülünk, nyugodt hangon megbeszéljük a problémát

b) Nem beszéljük meg, a „szőnyeg alá söpörjük” a problémákat

c) Veszekedésbe, verekezésbe, agresszióba torkollik a beszélgetés

26) Milyen gyakran vannak konfliktusaitok a kapcsolatotokban?

a) Egyáltalán nincsenek

b) Havonta

c) Hetente

d) Naponta

27) Kapcsolatotok elején kevesebb konfliktusod volt a pároddal, mint mostanában?

a) Igen, alig voltak konfliktusaink

b) Nem, a kapcsolat elején is ugyanennyi konfliktusunk volt

c) Nem, a kapcsolat elején több volt

28) Kitől kértél/kérnél segítséget, ha probléma merülne fel a párkapcsolatodban?

- a) Páromtól
- b) Szakembertől
- c) Szülőtől, barátoktól
- d) Nem kérnék/kértem segítséget

29) Felmerült már szakítás gondolata a párkapcsolatodban?

- a) Soha
- b) Ritkán
- c) Gyakran
- d) Mindig

30) Vannak közös hosszú távú céljaitok, terveitek a pároddal?

- a) Igen
- b) Nem

2. melléklet

Sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív – fiatal nőknek és férfiaknak (ASR-YWMS)

A sugar kapcsolat olyan üzleti alapú viszony, amelyben az idősebb és tehetősebb fél (sugar daddy, ha férfi, illetve sugar mommy, ha nő) anyagi támogatást nyújt a fiatalabb félnek (sugar baby, ha nő, illetve sugar boy, ha férfi) a találkozásokért cserébe. A találkozások általában szabadidős tevékenységek, amelyek akkor szexuális természetűek, ha mindkét fél beleegyezik ebbe.

Kérjük, jelölje az alábbi állítások után, hogy mennyire ért egyet velük egy hétfokú skála segítségével, amelyen az 1-es azt jelenti „egyáltalán nem értek egyet”, a 7-es pedig „teljesen egyetértek vele”.

Egyáltalán nem értek egyet							Teljes mértékben egyetértek						
1	2	3	4	5	6	7							
1. A sugar kapcsolat jó dolog, mert segít, hogy a sugar baby/boy kielégítő anyagi helyzetben legyen.							1	2	3	4	5	6	7
2. Elképzelhető, hogy a jövőben részt veszek sugar kapcsolatban							1	2	3	4	5	6	7
3. Ha tudnám, hogy nem jár negatív megítéléssel és következményekkel, akkor ki szeretném próbálni a sugar kapcsolatot.							1	2	3	4	5	6	7
4. Ha előnyös lenne az életem alakulása szempontjából, elgondolkodnék azon, hogy részt vegyek sugar kapcsolatban.							1	2	3	4	5	6	7
5. Komolyan fontolóra venném a sugar kapcsolat kialakítását, ha ez ha tartós anyagi biztonsághoz juttatna.							1	2	3	4	5	6	7

Kiértékelési útmutató:

A pontszámok összeadásával egy skálaértéket kapunk.

Hivatkozás:

Birkás, B., Meskó, N., Zsidó, A. N., Ipolyi, D., & Láng, A. (2020). Providing Sexual Companionship for Resources: Development, Validation, and Personality Correlates of the Acceptance of Sugar Relationships in Young Women and Men Scale (ASR-YWMS). *Frontiers in Psychology*, 11, 1135. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01135>

3. melléklet

Szerelmi attitűd kérdőív (LAS-HSF)

Az alábbiakban felsorolunk néhány olyan állítást, amelyek a szerelemre vonatkozó különböző attitűdöket tükrözik. Minden állítás mellett töltsse ki a válaszlapot, amely jelzi, hogy mennyire ért egyet az adott állítással. Az állítások egy adott szerelmi kapcsolatra vonatkoznak. Ha lehetséges, válaszoljon a kérdésekre aktuális partnerére gondolva. Ha jelenleg nincs partnere, válaszoljon legutóbbi partnerére gondolva. Ha még soha nem volt szerelmes, akkor válaszoljon úgy, hogy a legvalószínűbben mit válaszolna, ha szerelmes lenne.

1	2	3	4	5
Egyáltalán nem értek egyet az állítással	Mérsékeltlen nem értek egyet az állítással.	Semleges – egyformán egyetértek, és nem is értek egyet	Mérsékeltlen egyetértek az állítással	Teljes mértékben egyet értek az állítással

- ..... 1. A partnerem és közöttem megfelelő a testi “kémia”.
- ..... 2. Úgy érzem, hogy a partnerem és én egymásnak lettünk szánva.
- ..... 3. A partnerem és én valóban megértjük egymást.
- ..... 4. A partnerem megfelel az én ideális fizikai szépség/jóképűség elvárásaimnak.
- ..... 5. Úgy vélem, hogy amit a partnerem nem tud rólam, az nem is fáj neki.
- ..... 6. Néha távol kellett tartanom a partneremet, nehogy rájöjjön, hogy más szeretőim is vannak.
- ..... 7. A partnerem zaklatott lenne, ha tudna néhány dologról, amit más emberekkel tettem.
- ..... 8. Szeretem a “szerelem játékát” játszani a partneremmel és számos más partnerrel.
- ..... 9. A szerelmünk a legjobb fajta, mert egy hosszú barátságból alakult ki.
- ..... 10. Barátságunk idővel fokozatosan alakult át szerelemmé.
- ..... 11. A szerelmünk valójában egy mély barátság, nem egy titokzatos, misztikus érzelem.
- ..... 12. Szerelmi kapcsolattunk azért nagyon kielégítő, mert egy jó barátságból fejlődött ki.
- ..... 13. A partnerem kiválasztásakor az egyik fő szempont az volt, hogy mit gondol a családomról.
- ..... 14. A partnerem kiválasztásakor fontos tényező volt, hogy vajon jó szülő lenne-e.
- ..... 15. A partnerem kiválasztásakor az egyik megfontolás az volt, hogy mit gondol a karrieremről.
- ..... 16. Mielőtt nagyon közel kerültünk volna egymáshoz a partneremmel, megpróbáltam kitalálni, hogy mennyire passzolnak egymáshoz a génjeink arra az esetre, ha valaha is gyerekeink lennének.
- ..... 17. Ha a partnerem nem figyel rám, teljesen belebetegszem.

- ..... 18. Mióta szerelmes lettem a partnerembe, nehezen koncentrálok bármi másra.
- ..... 19. Nem tudom elengedni magam, ha azt gyanítom, hogy a partnerem valaki mással van.
- ..... 20. Ha a partnerem egy darabig figyelmen kívül hagy, néha hülyeségeket csinálok, hogy visszaszerezzen a figyelmemet.
- ..... 21. Inkább én magam szenvednék, minthogy hagyjam a partneremet szenvedni.
- ..... 22. Nem tudok boldog lenni anélkül, hogy a partnerem boldogságát a sajátom elé ne helyezném.
- ..... 23. Általában hajlandó vagyok feláldozni a saját vágyaimat, hogy a partnerem elérhesse az övéit.
- ..... 24. A partnerem kedvéért mindent elviselnék.

Kiértékelési útmutató:

Eros: 1-4

Ludus: 5-8

Storge: 9-12

Pragma: 13-16

Mania: 17-20

Agape: 21-24

Hivatkozás:

Meskó, N., Zsidó, A. N., Láng, A., & Karádi, K. (2021). Sex and Relationship Differences on the Short Love Attitude Scale: Insights from the Hungarian Adaptation. *Sexuality & Culture*, 25, 1249-1272. <https://doi.org/10.1007/s12119-021-09830-z>

4. melléklet

Szexuális motiváció kérdőív, magyar rövid változat (YSEX?-HSF)

Az ember számos okból létesíthet szexuális kapcsolatot valakivel (pl. közösül). Az alábbiakban egy listát talál majd, amelyben ilyen okok szerepelnek.

Kérjük, valamennyi esetben jelölje meg, hogy Önnél milyen gyakran vezettek ezek az okok a múltban ahhoz, hogy valakivel szexeljen. Például, ha egy adott ok egyáltalán nem volt jellemző az Ön eddigi szexuális életére, akkor jelölje meg a kérdés mellett a „1”-es számot. Ha azonban nagyon gyakran vezetett egy adott ok ahhoz, hogy Ön szexeljen, akkor jelölje meg az „5”-ös számot. Ha nem közösült még életében, akkor azt jelölje a számokkal, hogy milyen okok vezetnék Ön ahhoz, hogy szexeljen (ha ezt tenné).

1	2	3	4	5
Egyáltalán nincs ilyen szexuális tapasztalatom.	Van néhány ilyen szexuális tapasztalatom.	Jópár ilyen szexuális tapasztalatom van.	Elég sok ilyen szexuális tapasztalatom van.	Nagyon sok ilyen szexuális tapasztalatom van.

Azért szexeltem, mert:

új élményre vágytam
szeretem a változatosságot
tiltott gyümölcs volt
divatból
nem akartam kilógni a sorból
menő akartam lenni
a partnerem nem akart velem szexelni (ezért mással szexeltem)
a partnerem nem volt képes a szexre (ezért mással szexeltem)
a partnerem nem elég bevállalós (ezért mással szexeltem)
alkohol hatása miatt
módosult tudatállapot miatt
a buli hevében egymásnak estünk
bosszantás miatt
bosszút akartam állni
féltékeny akartam tenni a másikat
élménykeresés miatt
csábítás volt
éltem a lehetőséggel
uralkodni akartam a másik felett
demonstrálni akartam a hatalmam
birtoklási vágyból
bizonyítás önmagamnak
önbizalom-növelés miatt
elismerés iránti vágy miatt
orgazmus utáni vágy miatt
szexuális vágy miatt
vágytam a gyönyörre

ez következett a kapcsolat fejlődésében
kapcsolat elmélyítése miatt
kapcsolatkiteljesedés miatt
jó volt a teste
jó illata volt
vonzó személyisége volt
felfrissülés miatt
feszültség csökkentése miatt
feltöltődés miatt
szerelemből
egymásnak lettünk teremtve
szervedélyből
szokatlan helyszín vagy szituáció kipróbálása miatt
különleges alkalom/helyzet volt
új pozitívumot akartam kipróbálni
spirituális egyesülés miatt
önkifejezés miatt
összehangolódás utáni vágy miatt
törődésből
fel akartam vidítani a másikat
ünneplés miatt
boldoggá akartam tenni a másikat
boldogságot akartam érezni
jó volt az érintése
magány enyhítése miatt
szeretet hiánya miatt
szomorúság enyhítése miatt
kötelességből
megszokásból
a másik gyanújának elhessegetése miatt
haszonszerzés céljából
eszköz volt a cél elérése érdekében
előnyyszerzés miatt
bocsánatkérésként
békülés miatt
kiengesztelés miatt
behódolás miatt
biztonságkeresés miatt
bizonyítás a partnernek
engedelmességből
szívességből
sajnálataból
vigasztalásból
kapcsolat megtartása miatt
kapcsolat megmentése miatt
nem akartam elveszíteni a másikat

Kiértékelési útmutató

Faktor	Alfaktor	Item száma	Pontszám tartomány
Személyes célok elérése		1-24	24-120
	Újdonságkeresés	1-3	3-15
	Konformitás	4-6	3-15
	Hűtlenség	7-9	3-15
	Impulzivitás	10-12	3-15
	Bosszú	13-15	3-15
	Élménykeresés	16-18	3-15
	Kontroll és hatalom	19-21	3-15
	Önértékelés növelése	22-24	3-15
Kapcsolati okok		25-51	27-135
	Szexuális vágy	25-27	3-15
	Elköteleződés	28-30	3-15
	Fizikai vonzalom	31-33	3-15
	Ellazulás	34-36	3-15
	Intimitás	37-39	3-15
	Izgalom	40-42	3-15
	Önkifejezés	43-45	3-15
	Gondoskodás	46-48	3-15
	Boldogságkeresés	49-51	3-15
Szex mint megküzdés		52-73	21-105
	Érzelmi hiány enyhítése	52-54	3-15
	Kényszer és elkerülés	55-57	3-15

	Haszonelvűség	58-60	3-15
	Megküzdés a kapcsolati konfliktusokkal	61-63	3-15
	Alárendelőds	64-67	4-16
	Megbírkózás a partner érzelmi szükségleteivel	68-70	3-15
	Pármegtartás	71-73	3-15

Hivatkozás: Meskó, N., Szatmári, D., Láng, A. (2016). Miért szexelnek az emberek? - Újratöltve. A szexuális motiváció kérdőív magyar adaptációjának rövid változata (YSEX?-HSF). *Magyar Pszichológiai Szemle*, 71(4/3), 621-667.
<https://doi.org/10.1556/0016.2016.71.4.3>

5. melléklet

Sugar kapcsolatok elfogadása kérdőív – idősebb férfiaknak és nőknek (ASR-OMWS)

A sugar kapcsolat olyan tranzakciós kapcsolat, amelyben egy idősebb és gazdagabb partner (sugar daddy / mommy) anyagi erőforrásokat biztosít egy fiatalabb partnernek (sugar baby) a társaságáért cserébe. A partnerek általában azért találkoznak, hogy együtt töltsék szabadidejüket, a szexuális tevékenység csak akkor merül fel, ha mindkét fél beleegyezését adja.

Kérjük, adja meg, hogy mennyire ért egyet az alábbi állításokkal az (1) "abszolút nem ért egyet" és (7) "Teljesen egyetértek" közötti hétpontos minősítési skála használatával.

Abszolút nem értek egyet   Teljesen egyetértek
 1 2 3 4 5 6 7

1. A sugar kapcsolat jó dolog, mert segíthet az embereknek jobban érezni magukat.	1 2 3 4 5 6 7
2. A jövőben sugar kapcsolatban végezhetem.	1 2 3 4 5 6 7
3. Ha tudnám, hogy nem kapnék negatív ítéletet vagy következményeket, szeretnék kipróbálni egy sugar kapcsolatot.	1 2 3 4 5 6 7
4. Ha ez előnyös lenne a szexuális életemre vagy mások rólam alkotott ítéletére, fontolóra venném a sugar kapcsolatot.	1 2 3 4 5 6 7
5. Komolyan fontolóra venném a sugar kapcsolatot, ha ez lenne a módja annak, hogy olyan partnert találjak, aki minden igényemet kielégíti.	1 2 3 4 5 6 7

6. melléklet

Szocioszexuális orientációs Kérdőív (SOI-R)

Kérem, válaszoljon őszintén a következő kérdésekre!

1. Hány különböző partnerrel létesített szexuális kapcsolatot az elmúlt 12 hónapban?

-
- 0   1   2   3   4   5-6   7-9   10-19   20 vagy több

2. Hány különböző partnerrel létesített alkalmi szexuális kapcsolatot (közösült) élete során úgy, hogy az egy és valóban csak egyetlen alkalom volt?

-
- 0   1   2   3   4   5-6   7-9   10-19   20 vagy több

3. Hány különböző partnerrel létesített már szexuális kapcsolatot (közösült) úgy, hogy nem kívánt ezzel a személlyel hosszú távú párkapcsolatot kialakítani?

-
- 0   1   2   3   4   5-6   7-9   10-19   20 vagy több

4. A szexuális érintkezés szerelem nélkül is elfogadható.

- 1   2   3   4   5   6   7   8   9

Egyáltalán nem értek egyet

Teljesen egyetértek

5. Elképzelhetem tartom, hogy a különböző partnerekkel folytatott „alkalmi” szexuális érintkezés élvezetes lehet számomra.

- 1   2   3   4   5   6   7   8   9

Egyáltalán nem értek egyet

Teljesen egyetértek

6. Senkivel nem szeretnék szexuális kapcsolatot létesíteni addig, amíg nem vagyok biztos benne, hogy a kapcsolat hosszú távú és komoly lesz.

- 1   2   3   4   5   6   7   8   9

Egyáltalán nem értek egyet

Teljesen egyetértek

7. Milyen gyakran vannak szexuális fantáziái olyan valakiről, akivel ön nem áll elkötelezett párkapcsolatban?

- 1 – soha
- 2 – nagyon ritkán
- 3 – két-háromhavonta

- 4 – havonta
- 5 – kéthetente
- 6 – hetente
- 7 – heti több alkalommal
- 8 – majdnem minden nap
- 9 – naponta legalább egyszer

8. Milyen gyakran tapasztal szexuális izgalmat, amikor olyan valakivel kerül kapcsolatba, akivel ön nem áll elkötelezett párkapcsolatban?

- 1 – soha
- 2 – nagyon ritkán
- 3 – két-háromhavonta
- 4 – havonta
- 5 – kéthetente
- 6 – hetente
- 7 – heti több alkalommal
- 8 – majdnem minden nap
- 9 – naponta legalább egyszer

9. A mindennapok során milyen gyakran vannak spontán fantáziái arról, hogy olyan ismeretlen személlyel érintkezik szexuálisan, akivel éppen csak találkozott?

- 1 – soha
- 2 – nagyon ritkán
- 3 – két-háromhavonta
- 4 – havonta
- 5 – kéthetente
- 6 – hetente
- 7 – heti több alkalommal
- 8 – majdnem minden nap
- 9 – naponta legalább egyszer

Kiértékelési útmutató

Az 1-3. itemek kódolása a következő: 0=1, 1=2, ... 10-19=8, 20 vagy több=9. Az első három item összege adja viselkedésre vonatkozó alszkálát. A 6. item fordított kódolású. A 4-6. item összege adja az attitűdökre vonatkozó alszkálát. A 7-9. item összege adja a vágygal kapcsolatos alszkálát. Az 1-9. itemek összeadásával megkaphatjuk a globális szocioszexuális orientációt.

Hivatkozás:

Meskó, N., Láng, A., Kocsor, F., Rózsa, K. (2012). A szexuális elköteleződés mérése. A szocioszexuális orientációs kérdőív (SOI-R) magyar változata. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 67(4), 727-749. <https://doi.org/10.1556/Mental.14.2013.1.3>

7. melléklet

A közeli párkapcsolatokban szerzett tapasztalatok kapcsolati struktúrái - Általános kötődés kérdőív (ECR-RS)

A következőkben olyan állításokat találsz, amelyek különböző érzéseket, gondolatokat és viselkedéseket írnak le arról, hogyan érzel általában a hozzád közelálló emberekkel kapcsolatban. Kérjük, értékeld, mennyire értesz egyet az állításokkal. Az értékeléshez az állítás sorszama utáni vonalra írd egy számot az alábbiak szerint:

- 1 = nagyon nem értek egyet
- 2 = nem értek egyet
- 3 = inkább nem értek egyet
- 4 = vegyes (egyet is értek, meg nem is)
- 5 = inkább egyetértek
- 6 = egyetértek
- 7 = nagyon egyetértek

... Segít, ha bajban a hozzám közelálló emberekhez fordulhatok.

... Általában megbeszélem a gondjaimat, problémáimat a hozzám közelálló emberekkel.

... Átbeszélem a dolgokat a hozzám közelálló emberekkel.

... Nem okoz nehézséget, hogy a hozzám közelálló emberekre támaszkodjak.

... Nem szívesen nyílok meg a hozzám közelálló emberekhez.

... Inkább nem mutatom ki a hozzám közelálló embereknek, hogy mit érzek mélyen a szívemben.

... Gyakran aggódom, hogy a hozzám közelálló emberek nem törődnek velem igazán.

... Félek, hogy a hozzám közelálló emberek esetleg elfordulnak tőlem.

... Aggódom, hogy a hozzám közelálló emberek nem törődnek annyira velem, mint én velük.

Kiértékelés útmutató:

Elkerülés: 1-6

Szorongás: 7-9

Fordított tételek: 1-4

Hivatkozás:

Feddern Donbaek, D., & Elklit, A. (2014). A validation of the Experiences in Close Relationships-Relationship Structures scale (ECR-RS) in adolescents. *Attachment & Human Development*, 16(1), 58-76. <https://doi.org/10.1080/14616734.2013.850103>

8. melléklet

Rosenberg-féle önbecsülés skála (RSES-H)

A Rosenberg Önértékelés Skála

Milyen mértékben ért egyet a következő állításokkal? Válaszoljon az alábbiak szerint:

1 = egyáltalán nem értek egyet, 2 = nem értek egyet, 3 = egyetértek, 4 = teljesen egyetértek

1. Úgy érzem, értékes ember vagyok, legalább annyira, mint mások.	1 2 3 4
2. Úgy érzem, sok jó tulajdonságom van.	1 2 3 4
3. Mindent egybevetve hajlamos vagyok arra, hogy tehetségtelen, sikertelen embernek tartsam magam.	1 2 3 4
4. Képes vagyok olyan jól csinálni a dolgokat, mint mások.	1 2 3 4
5. Úgy érzem, nem sok dologra lehetek büszke.	1 2 3 4
6. Jó véleménnyel vagyok magamról.	1 2 3 4
7. Mindent fontolóra véve, elégedett vagyok magammal.	1 2 3 4
8. Bárcsak jobban tudnám magam tisztelni.	1 2 3 4
9. Időnként értéktelennek érzem magam.	1 2 3 4
10. Néha azt gondolom, hogy semmiben sem vagyok jó.	1 2 3 4

Kiértékelési útmutató

A 3., 5., 8., 9. és 10. tételek fordított pontozásúak.

Hivatkozás:

Sallay, V., Martos, T., Földvári, M., Szabó, T., & Ittész, A. (2014). A Rosenberg Önértékelés Skála (RSES-H): alternatív fordítás, strukturális invariancia és validitás= Hungarian version of the Rosenberg self-esteem scale (RSES-H): An alternative translation, structural invariance, and validity. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 15(3), 259-275. <https://doi.org/10.1556/Mental.15.2014.3.7>

9. melléklet

Aspirációs index (AI)

Most lehetséges életcélokat fogunk felsorolni. Mennyire fontos az Ön számára, hogy ezeket a célokat megvalósítsa a mindennapokban? Válaszoljon a következők szerint:

1 = Egyáltalán nem fontos, 2 = Kevésbé fontos, 3 = Közepesen fontos, 4 = Meglehetősen fontos, 5 = Rendkívül fontos

... Pénzügyeim sikeresek legyenek

... Fejlődjek, és új dolgokat tanuljak

... Sok ember tiszteljen-csodáljon

... Érezzem, hogy vannak emberek, akik szeretnek, és viszont szeretem őket

... Mindig úgy néztek ki, ahogyan elképzeltem

... Munkámmal is hozzájáruljak, hogy a világ jobb legyen

... Elkerüljenek a betegségek

... Gazdag legyek

... Ismerjem és elfogadjam valódi önmagam

... Híres legyek

... Mély, tartós kapcsolataim legyenek

... Vonzó megjelenésű embernek tartsanak

... Segítsek másoknak jobbra tenni az életüket

... Fizikailag egészséges életstílust folytassak

Kiértékelési útmutató

Extrinzik: 1, 3, 5, 8, 10, 12, 14

Intrinzik: 2, 4, 6, 7, 9, 11, 13

Hivatkozás

Martos, T., Szabó, G., & Rózsa, S. (2006). Az aspirációs index rövidített változatának pszichometriai jellemzői hazai mintán= Psychometric Characteristics of the Shortened Aspiration Index in Hungarian Sample. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 7(3), 171-191.

<https://doi.org/10.1556/Mental.7.2006.3.2>

10. melléklet

Borderline személyiség szerveződés kérdőív (BPO)

Az alábbiakban a lelki élet – gondolkodásunk, érzéseink, viselkedésünk – bizonyos jelenségeire vonatkozó állításokat talál. Egyesek gyakrabban tapasztalnak az állításban szereplő jelenségeket, mások ritkábban vagy soha. Kérdőívünkben arra vagyunk kíváncsiak, hogy Ön milyen gyakran tapasztalja meg az állításban szereplő jelenségeket. Kérjük, hogy az állítás előtt egyértelműen jelezze, milyen gyakran tapasztalta az adott jelenséget a következő skála segítségével: 0 = soha, 1 = ritkán, 2 = gyakran, 3 = mindig.

- ... Gyakran van pánikrohamom.
- ... Mostanában semmi sem érintett meg érzelmileg.
- ... Gyakran tűnődöm azon, ki is vagyok valójában.
- ... Gyakran vállalok olyan kockázatot, ami miatt bajba kerülhetek.
- ... Fullasztónak érzem, ha mások túlságosan törődnek velem.
- ... 6. Néha megjelenik bennem meg másik személyiség, amely nem tartozik hozzám.
- ... Láttam már furcsa alakokat vagy látomásokat, amikor valójában semmi sem volt ott.
- ... Néha úgy érzem, hogy az emberek és tárgyak nem valóságosak körülöttem.
- ... Mások iránti érzéseim gyakran váltanak egyik szélsőségből a másikba (pl. szeretetből és csodálatból utálatba és csalódottságba).
- ... Gyakran érzem magam értéktelennek és reménytelennek.
- ... Gyakran szórom a pénzt, vagy veszték szerencsejátékon.
- ... Hangokat hallottam, hogy rólam beszélnek, amikor igazából senki sem volt ott.
- ... Amennyiben előfordult már, hogy hangokat hallott, amikor igazából senki sem volt ott, aláhúzással jelezze: A hangok kívülről / belülről érkeztek.
- ... Szoros kapcsolatokban újra és újra megbántanak.
- ... Néha úgy érzek vagy viselkedek, mintha nem önmagam lennék.
- ... Éreztem már úgy, hogy kívülről irányítanak, mint egy marionett báb.
- ... Támadtam már meg másokat.
- ... Volt már olyan érzésem, hogy a gondolataimat más is hallja.
- ... Néha olyan büntudatom van, mintha valamilyen bűncselekményt követtem volna el, pedig nem is tettem ilyet.
- ... Szándékosan fizikai fájdalmat okoztam magamnak.
- ... Néha úgy érzem, hogy emberek és dolgok kinézete megváltozik, pedig valójában nem is történik ilyen.

- ... Intenzív vallásos élményeim voltak.
- ... Párkapcsolataimban gyakran bizonytalan vagyok abban, hogy milyen kapcsolatot is szeretnék.
- ... Néha úgy érzem, különleges végzetem, elrendeltetésem van (mint pl. egy prófétának).
- ... Ha egy kapcsolat szorossá válik, csapdába ejtve érzem magam.
- ... Éreztem már másik személy jelenlétét, amikor valójában senki sem volt jelen.
- ... Néha a testem vagy bizonyos testrészeim furcsának tűnnek, olyannak, mintha valahogy megváltoztak volna.
- ... Ha egy kapcsolat túl szorossá válik, gyakran úgy érzem, hogy meg kell szakítanom azt a kapcsolatot.
- ... Néha úgy érzem, mintha mások „rám vadásznának”.
- ... Gyakran használok drogokat (fű, hasis, LSD stb.).
- ... Szeretek irányítani másokat.
- ... Néha úgy érzem, hogy különleges vagyok.
- ... Néha úgy érzem, hogy darabjaimra hullok.
- ... Néha nehézséget okoz eldöntennem, hogy valami tényleg megtörtént, vagy csak a képzeletemben játszódott le.
- ... Gyakran spontán módon, a következmények mérlegelése nélkül cselekszem.
- ... Néha úgy érzem, hogy nem vagyok valóságos.
- ... Néha úgy érzem, hogy a testem darabjaira esik, vagy egy testrészem hiányzik.
- ... Gyakran vannak félelmetes álmaim.
- ... Gyakran úgy érzem, hogy mások rólam beszélnek vagy rajtam nevetnek.
- ... Az emberek gyakran ellenségesnek tűnnek számomra.
- ... Volt már olyan érzésem, hogy mások a fejembe oltották gondolataikat.
- ... Gyakran nem tudom, mit is akarok igazából.
- ... Volt már öngyilkossági kísérletem.
- ... Néha úgy gondolom, hogy valami komoly betegségem van.
- ... Alkohol-, kábítószer- vagy gyógyszerfüggő voltam/vagyok.
Ha igen, jelölje melyik: alkohol / kábítószer / gyógyszer
- ... Néha úgy érzem, hogy egy álomban élek, vagy filmként látom magam előtt az életem.
- ... Gyakran lopok el dolgokat.
- ... Gyakran érzek farkaséhséget, és olyankor mindent felzabálok magam körül.

... Gyakran bizonytalan vagyok politikai, vallási vagy erkölcsi kérdésekben.

... Néha gyilkos gondolataim vannak.

... Kerültem már összeütközésbe a törvénnyel.

Kiértékelési útmutató:

Identitás diffúzió: 8, 15, 26, 27, 33, 34, 36, 37, 42, 46

Primitív védekezés: 1, 9, 10, 16, 29, 39, 40, 48

Sérült valóságvizsgálat: 7, 12, 13, 21, 41

Összeolvadástól való félelem: 5, 14, 19, 20, 23, 25, 28, 50

20 ítemes rövid változat: 3, 4, 5, 8, 9, 10, 14, 15, 19, 20, 25, 27, 28, 36, 40, 43, 46, 47, 49, 50

Összes: 1-51

Hivatkozás:

Leichsenring, F. (1999). Development and first results of the Borderline Personality Inventory: A self-report instrument for assessing borderline personality organization. *Journal of Personality Assessment*, 73, 45-63.

<https://doi.org/10.1207/S15327752JPA730104>

A magyar változatot a következő publikációban használták a fenti Likert-féle skála módszerrel:

Lang, A. (2015). Borderline personality organization predicts Machiavellian interpersonal tactics. *Personality and Individual Differences*, 80, 28-31.

<https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.022>

11. melléklet

Rövid sötét hármás kérdőív (SD3; Jones és Paulhus, 2014)

1. Nem:

- Férfi
- Nő

2. Életkor: _____ év

Kérem jelölje az alábbiak szerint 1-5-ig, mennyire ért egyet a következő állításokkal!

Az állítás mennyire pontosan jellemzi az Ön személyiségét?	Egyáltalán nem	érték egyet	Nem értek egyet	Nem tudom eldönteni	Egyetértek	Teljesen egyetértek
1. Nem bölcs dolog elárulni másoknak a titkainkat.	○	○	○	○	○	○
2. Az emberek született vezetőnek tartanak.	○	○	○	○	○	○
3. Szeretek bosszút állni a tekintélyszemélyeken.	○	○	○	○	○	○
4. Utálok a figyelem középpontjában lenni.	○	○	○	○	○	○
5. Kerülöm a veszélyes helyzeteket	○	○	○	○	○	○
6. Minden percben születik egy balek.	○	○	○	○	○	○
7. Sok összejövétel unalmas lenne nélkülem.	○	○	○	○	○	○
8. A bosszú legyen gyors és mocskos.	○	○	○	○	○	○
9. Tudom, hogy különleges vagyok, mert mindenki ezt mondja nekem.	○	○	○	○	○	○
10. Gyakran mondják, hogy kezelhetetlen vagyok	○	○	○	○	○	○
11. Mindent el kell követni, hogy a fontos embereket magunk mellé állítsuk.	○	○	○	○	○	○
12. Óvakodni kell a mással való közvetlen konfliktustól, mert az illető később még hasznunkra lehet.	○	○	○	○	○	○
13. Szeretek fontos emberekkel ismerkedni.	○	○	○	○	○	○
14. Tudok aljas lenni másokkal.	○	○	○	○	○	○
Az állítás mennyire pontosan jellemzi az Ön személyiségét?	Egyáltalán nem	érték egyet	Nem értek egyet	Nem tudom eldönteni	Egyetértek	Teljesen egyetértek
15. Bölcs dolog megjegyezni olyan információt, amelyet később mások ellen használhatsz.	○	○	○	○	○	○
16. Zavarba jövök, ha valaki megdicsér.	○	○	○	○	○	○

17. Híres emberekhez szoktak hasonlítani.	☐	☐	☐	☐	☐
18. Ki kell várni a megfelelő időt, hogy bosszút állhassunk.	☐	☐	☐	☐	☐
19. Átlagos vagyok, mint bárki más.	☐	☐	☐	☐	☐
20. Vannak dolgok, melyeket el kell titkolni mások előtt, mert nem kell tudniuk azokról.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Ragaszkodom hozzá, hogy megkapjam a nekem megjárási tiszteletet.	☐	☐	☐	☐	☐
22. Aki köztözködik velem, mindig megbánja.	☐	☐	☐	☐	☐
23. Meg kell győződni róla, hogy a terveink minket szolgálják, nem másokat.	☐	☐	☐	☐	☐
24. Sosem kerültem összeütközésbe a törvénnyel.	☐	☐	☐	☐	☐
25. A legtöbb ember irányítható / manipulálható.	☐	☐	☐	☐	☐
26. Bármit mondanék, hogy elérjem, amit akarok.	☐	☐	☐	☐	☐
27. Élvezem, ha olyan emberekkel szexelhetek, akiket alig ismerek.	☐	☐	☐	☐	☐

Kiértékelési útmutató

Machiavellizmus: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Narcizmus: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Pszichopátia: 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27

Fordított tételek: 11, 15, 17, 20, 25

Hivatkozás

Szabó, Z. P., Czibor, A., Neve, J., Restás, P., Hadarics, M., Szijjártó, L., ... & Bereczkei, T. (2021). Development of the hungarian version of the short dark triad questionnaire (SD3-HU): psychometric properties and validity. *Current Psychology*, 1-18.

<https://doi.org/10.1007/s12144-021-02470-4>

9 A szerző a témához kötődő publikációi, megjelenései

- Csányi E., **Ipolyi D.**, Birkás B., Láng A., Meskó N. (2021). A sugar kapcsolat elfogadása: Külső-belső motiváció, kötődési elkerülés, önértékelés. In: Sass, Judit (szerk.) Út a reziliens jövő felé. A Magyar Pszichológiai Társaság XXIX. Országos Tudományos Nagygyűlése: Kivonatkiötet. Budapest, Magyarország: Magyar Pszichológiai Társaság (2021) 336 p. pp. 327-328.
- Ipolyi D.**, Csányi E., Láng A., Meskó N. (2021). Attachment Avoidance Moderates the Relationship Among Acceptance of Sugar Relationships, Motivation, and Self-Esteem. In: FRONTIERS IN PSYCHOLOGY 12 Paper: 711199 , 7 p.
- Láng A., Birkás B., Zsidó A. N., **Ipolyi D.**, Meskó N. (2021) It Takes Two to Tango: Development, Validation, and Personality Correlates of the Acceptance of Sugar Relationships in Older Men and Women Scale (ASR-OMWS). In: FRONTIERS IN PSYCHOLOGY 12 Paper: 592138 , 8 p.
- Birkás B., Meskó N., Zsidó A. N., **Ipolyi D.**, Láng A. (2020) Providing Sexual Companionship for Resources : Development, Validation, and Personality Correlates of the Acceptance of Sugar Relationships in Young Women and Men Scale (ASR-YWMS). In: FRONTIERS IN PSYCHOLOGY 11 Paper: 1135 , 15 p.
- Ipolyi D.**, Meskó N. (2020) Magyar nők mellmérettel való elégedettségének vizsgálata nemzetközi összehasonlításban In: Barna, Boglárka Johanna; Kovács, Petra; Molnár, Dóra; Pató, Viktória Lilla (szerk.) XXIII. Tavasz Szél Konferencia 2020. Absztraktkötet : MI és a tudomány jövője Budapest, Magyarország : Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSZ) 600 p. pp. 485-485.1 p.
- Meskó N., **Ipolyi D.**, Láng A. (2019) A Sötét Hármas személyiségjegyek és a borderline személyiség szerkezet összefüggése a Sugar-kapcsolat iránti nyitottsággal. In: Lippai, Edit (szerk.) Összetart a sokszínűség : A Magyar Pszichológiai Társaság XXVIII. Országos Tudományos Nagygyűlése kivonatkiötet Budapest, Magyarország : Magyar Pszichológiai Társaság 319 p. pp. 92-93. , 1 p.
- Meskó N., Láng A., **Ipolyi D.** (2019) Acceptance of Sugar Dating Relationships in Young Women: Personality, Attachment and Motives. In: (szerk.) 14th Conference of the European Human Behaviour and Evolution Association : Abstract Book. pp. 134-134., 1 p.
- Ipolyi D.**, Molnár A. (2018) Transactional relationships in the 21st century - researching Sugar Dating in Hungary. In: Bódog, Ferenc; Csiszár, Beáta; Pónusz, Róbert (szerk.) Medical Conference for PhD Students and Experts of Clinical Sciences : Book of Abstracts Pécs, Magyarország : Pécsi Tudományegyetem Doktorandusz Önkormányzat. p. 58.
- Ipolyi D.**, Molnár A. (2018) Ellenszolgáltatáson alapuló párkapcsolatok a 21. században – a Sugar-kapcsolatok vizsgálati lehetőségei Magyarországon. In: Baranyiné, Kóczy Judit; Fehér, Ágota (szerk.) XXI. Apáczai-napok konferencia. "Útkeresés és újratervezés". Tanulmánykiötet Győr, Magyarország : Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar (2018) 376 p. pp. 117-122. , 6 p.

- Ipolyi D.***, Harjárné Brantmüller É. (2018) Fiatalok párkapcsolatok minősége. In: Haffner, Tamás (szerk.) IV. Fiatalok Európában Konferencia -TANULMÁNYKÖTET Pécs, Magyarország : Sopianae Kulturális Egyesület (2018) 403 p. pp. 164-174. , 11 p.
- Ipolyi D.***, Molnár A. (2018) Transactional relationships in the 21st century - researching Sugar Dating in Hungary. In: Kocsor, Ferenc (szerk.) 13th Conference of the European Human Behaviour and Evolution Association: EHBEA 2018 Pécs : Abstract Book Pécs, Magyarország : PTE BTK Pszichológiai Intézet.106 p. pp. 79-79. , 1 p.
- Molnár A., ***Ipolyi D.*** (2018) Ellenszolgáltatásokon alapuló párkapcsolatok motivációi. In: XXII. Apáczai-Napok Tudományos Konferencia. Pedagógusképzés, oktatás a Kárpát-medencében, társadalmi kontextusok. Absztraktfüzet Győr, Magyarország : Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar p. 49.
- Molnár A., ***Ipolyi D.*** (2018) Ellenszolgáltatáson alapuló párkapcsolatok a 21. században – a Sugar-kapcsolatok vizsgálati lehetőségei Magyarországon. In: Tóth, A; Nagy, K (szerk.) 5. Ipszilon Konferencia : Ifjú Pszichológus és Neveléstudományi Kutatók Országos Konferenciája : Ifjúságszociológia-Ifjúságpszichológia Szeged, Magyarország: Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSZ) (2018) pp. 21-21. , 1 p.
- Ipolyi D.***, Oláh A., Pakai A., Karácsony I., Gelencsér E, Boncz I., Stromájer-Rác T., Brantmüller É. (2017) Influencing factors of young adult romantic relationships. In: VALUE IN HEALTH 20 : 5 pp. A15-A15. , 1 p.
- Ipolyi D.***, (2017) A fiatalok párkapcsolatok minősége. In: Szabari, Vera; Gacs, Katalin (szerk.) XXXIII. OTDK Társadalomtudományi Szekció – Rezümékötet 2017 Budapest, Magyarország : Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar, pp. 210-211., 2 p.

10 Köszönetnyilvánítás

Szeretném köszönetem és hálámat kifejezni azoknak a személyeknek, akiktől segítséget és támogatást kaptam az évek során.

Először is köszönöm témavezetőmnek, Dr. Meskó Norbertnek az évek során nyújtott támogatást.

Köszönöm a segítő támogatást a Pszichológia Doktori Iskola oktatóinak és hallgatóinak.

Velősy Anitának és Horváth Juditnak, a Pszichológiai Doktori Iskola és a BTK Doktori Iskola munkatársainak az önzetlen segítségnyújtást és a sok- sok biztatást, a kedves, bátorító szavakat.

Hálával tartozom Molnár Andrásnak, aki idejét nem sajnálva szakmailag és barátként is végig támogatott.

A kutatási területtel kapcsolatos motivációt és inspirációt köszönöm Daninak.

Köszönöm a kitartást, a türelmet és a támogatást páromnak, aki végig lelkesített.

A leginkább hálás szüleimnek vagyok, akik mindenben támogattak és mindig nagyon büszkék voltak rám. Biztos vagyok benne, hogy Édesapám a felhők felett is nagyon büszke most rám.

Köszönöm!

11 Eredetiségnyilatkozat

Doktori értekezés benyújtása és nyilatkozat a dolgozat eredetiségéről

Alulírott

név: Ipolyi Dóra

születési név: Ipolyi Dóra

anyja neve: Szép Aranka

születési hely, idő: Veszprém, 1993.05.23.

PÁRKAPCSOLATOK ALAKULÁSA A 21. SZÁZADBAN

Ellenszolgáltatáson alapuló párkapcsolatok az evolúciós pszichológia szemszögéből
című doktori értekezésemet a mai napon benyújtom a(z)

Pszichológia

Doktori Iskola

Evolúciós és Kognitív Pszichológia

Programjához

Témavezető neve: Dr. Meskó Norbert

Egyúttal nyilatkozom, hogy jelen eljárás során benyújtott doktori értekezésemet

- korábban más doktori iskolába (sem hazai, sem külföldi egyetemen) nem nyújtottam be,
- fokozatszerzési eljárásra jelentkezésemet két éven belül nem utasították el,
- az elmúlt két esztendőben nem volt sikertelen doktori eljárásom,
- öt éven belül doktori fokozatom visszavonására nem került sor,
- értekezésem önálló munka, más szellemi alkotását sajátomként nem mutattam be, az irodalmi hivatkozások egyértelműek és teljeseek, az értekezés elkészítésénél hamis vagy hamisított adatokat nem használtam.

Dátum: Pécs, 2022.05.03.

.....
doktorjelölt aláírása